

Täysistunto

Torstai 16.6.2022 klo 16.01—19.54

Täysistunto alkoi klo 16.01. Täysistunto päättyi klo 19.54.

Puhetta johtivat toinen varapuhemies Juho Eerola (16.01—17.53) ja ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne (17.53—19.54).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Suullinen kyselytunti

Vastaamassa olivat seuraavat ministerit
pääministeri Sanna Marin
ulkoministeri Pekka Haavisto
oikeusministeri Anna-Maja Henriksson
kuntaministeri Sirpa Paatero
puolustusministeri Antti Kaikkonen
pohjoismaisen yhteistyön ja tasa-arvon ministeri Thomas Blomqvist
eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen
liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka
sisäministeri Krista Mikkonen
opetusministeri Li Andersson
ympäristö- ja ilmastoministeri Maria Ohisalo
maa- ja metsätalousministeri Antti Kurvinen
perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän nyt paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla olevalle ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan.

Jotta kyselytuntiin saadaan sisällytettyä mahdollisimman monta kysyjää, on toivottavaa, että kysymys kattaa kerrallaan vain yhden kysymyksen ja kohdistuu yhdelle ministerille.

Edelleen välihuutoja ajatellen pyydän huomioimaan, etteivät ne häiritse varsinaista keskustelua.

Ministereille esitettiin seuraavat kysymykset:

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

2.1. Suullinen kysymys EU:n sosiaalisesta ilmatorahastosta (Jani Mäkelä ps)

Suullinen kysymys SKT 123/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt aloitetaan. — Edustaja Mäkelä.

Keskustelu

16.02 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Vuosi sitten käytiin eduskunnassa kova väantö EU:n elvytyspaketista. Hallitus väitti, että paketti olisi ainutkertainen ja tarkkarajainen. Eduskunta paalutti tiukat ehdot, ettei jatkossa sellaisia tulonsiirtoja hyväksyttäisi, mutta niin te hallituksessa vain olette hyväksymässä.

EU:ssa viedään vauhdilla läpi sosiaalista ilmatorahastoa. Se tarkoittaa selkokielellä, että vaikkapa Puolassa tai Unkarissa luovuttaisiin fossiilisista polttoaineista suomalaisten rahoilla, samalla kun suomalaiset maksavat polttoaineista EU:n korkeinta hintaa. Hallitus on väittänyt olevansa rahastolle kriittinen, mutta niin vain hanke raksuttaa eteenpäin Brysselissä kriittisyydestänne vähät välittäen. Hallitus onkin jo veivannut puheensa siihen asentoon, että millainen rahaston pitäisi olla jos ja kun se toteutuu.

Arvoisa puhemies! Kysynkin hallitukselta: miten te selitätte tämän takinkäännön? Miksi te ette sano suoraan ei tälle taas uudelle häpeämättömälle välistävedolle?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ministeri Tuppurainen.

16.03 **Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Silloin sovittiin tästä yhteisestä EU:n elpymisrahastosta. Sen toimeenpano on parhaillaan käynnissä, ja myös Suomessa on tehty kestävän kasvun ohjelma. Ja voi sanoa näin Ukrainan sodan valossa — Venäjän käynnistämän sodan valossa — että sinänsä sen elpymisvälineen käyttö on nyt oikea-aikaista, koska sillä voidaan tukea vihreätä siirtymää, sitä, että EU:ssa ja Suomessa ollaan aiempaa omavaraisempia energiantuotannon suhteen ja vieläpä tavalla, joka edistää meidän tavoitetta tulla hiilidioksidineutraaliksi eli päästä eroon kasvihuonekaasupäästöistä. Seuraamme hyvin tarkoin, että toimet ovat oikeasuuntaisia ja että ne tehdään yhteisesti sovittujen ohjelmien mukaisesti.

Mitä tulee ajatukseen tästä EU:n uudesta ilmatorahastosta: Me olemme noudattaneet siinä hyvin tiukkaa linjaa. Uutta rahastoa ei tarvita, ja nyt puheenjohtajamaa Ranska esittää, että rahoituskehys ei avattaisi vaan pystyttäisiin tekemään tarvittavat ratkaisut nykyisten rahoituskehysten puitteissa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Nyt pyydän niitä edustajia, jotka tästä aihealueesta haluavat esittää jatkokysymyksiä, painamaan V-painiketta ja nousemaan seisomaan. — Edustaja Mäkelä jatkaa.

16.04 **Jani Mäkelä ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun tähän kysymykseen en saanut suoraan vastausta, niin kysyn sitten isomman kysymyksen:

EU:n parlamentti on äskettäin esittänyt perussopimusten muuttamista. Parlamentin esittämät muutokset ovat kauheaa kuunneltavaa. Listalla on siirtyminen määränemmistöoppä-

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

töksiin yhä useammassa asioissa ja EU:n vallan laajennus myös terveys-, sosiaali- ja puolustuspolitiikkaan. [Perussuomalaisten ryhmästä: Herranen aika!] Kaiken huippu on vaatimus lainsäädäntöoikeudesta ja budjettivallasta EU-parlamentille — synkkää ja syvää liitovaltiokehitystä. Toteutuneena nämä muutokset merkitsisivät itsenäisen päätösvallan loppumista — Suomi sellaisena kuin sen nyt ajattelemme, lakkaisi olemasta. Taas kerran EU hyväksikäyttää kriisiä valtansa syventämiseen ja kansallisvaltioiden itsenäisyyden kiistämiseen.

Arvoisa puhemies! Nyt ei riitä kriittisyys. Kysynkin pääministeri Marinilta: tuleeko Suomi yksiselitteisesti ja ilman mitään kiertelyä, tarvittaessa vaikka ainoana maana yksimielisyysvaatimuksen nojalla, torjumaan ehdotetun perussopimusten muuttamisen? [Petri Huru: Sanotteko ei? — Perussuomalaisten ryhmästä: Kyllä vai ei?]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Pääministeri Marin.

16.05 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Euroopan parlamentilla tietenkin on mahdollisuus ja oikeus tehdä erilaisia esityksiä, ja Suomi ei kuitenkaan ole tukenut tai esittänyt minkäänlaisia muutoksia perussopimuksiin. Me emme nyt kaipaa perussopimusmuutoksia, vaan me kaipaamme toimivaa EU:ta, joka on toimintakykyinen vaikeissa tilanteissa. Me olemme kokeneet nyt kaksi historiallista kriisiä viime vuosien aikana: ensimmäisenä globaalina pandemian, nyt sodan Euroopassa. Me tarvitsemme toimintakykyistä EU:ta, ja onneksi EU on myös tänä keväänä osoittanut vahvaa toimintakykyä Ukrainan kriisissä asettamalla vahvoja sanktioita Venäjää kohtaan ja samalla tukemalla Ukrainaa mittavasti — tietenkin jäsenmaat tässä ovat avaintoimijoita. Me tarvitsemme toimivaa EU:ta. Me emme sinänsä ole tukeneet ajatusta siitä, että pitäisi lähteä tälle perussopimusten muutosten tielle, mutta tietenkin parlamentilla on mahdollisuus näitä erilaisia esityksiä tehdä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Purra.

16.06 **Riikka Purra ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Useissa EU-maissa on tuettu ja tuetaan kansalaisia selviämään inflaation kanssa esimerkiksi polttoaineiden ja energian veronalennuksin. Tämä kansalaisten auttaminen epäilemättä on aiheuttanut näiden maiden valtiontalouksiin jonkinlaista räsitettä, ja ehkä juuri tästäkin syystä komissio sitten kaavailee tällaista sosiaalirahastoa. Eli tällä kertaa rautalangasta: Suomi tällaisessa välineessä maksaisi muiden jäsenmaiden omille kansalaisilleen antamia tukia, siis samaan aikaan, kun Suomen hallitus ei edelleenkään näe tarpeelliseksi auttaa omassa maassa meidän omia kansalaisiamme selviämään näiden hintojen ja inflaation kanssa. [Leena Meri: Niinpä! — Antti Lindtman: Tuo ei pidä paikkaansa!] Tämä on paitsi tietenkin hyvin epäoikeudenmukaista, kuten kaikki ymmärtävät, myös suoraan sanottuna röyhkeää — että täällä kärvisteltäisiin ja Välimeren rannoilla sitten elettäisiin näillä rahoilla. [Vasemmalta: Törkeä väite!]

Haluaisin vielä selvemmän vastauksen eurooppaministeri Tuppuraiselta. [Puhemies koputtaa] Tuletteko torjumaan tällaisen tulonsiirtovälineen kaikissa oloissa? [Jussi Saramo: Uskotteko te itse näihin juttuihin?]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ministeri Tuppurainen.

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

16.08 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Purra, esititte aika värikkään kysymyksenasettelun. [Mauri Peltokangas: Suora kysymys, suora vastaus!] Haluan myös sanoa, vaikka se ei kuulu minun vastuualueelleni, että Marinin hallitus on tehnyt kyllä hyvin paljon tavallisten ihmisten pärjäämisen edistämiseksi. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kyllä vai ei?] Ajatellaan vaikka, että elokuun alusta tulee kansaneläkeindeksiin sidottujen sosiaaliturvaetuuksien ylimääräinen korotus, monta kymmentä euroa tavallisen pienituloisen eläkkeensaajan arkeen. [Mika Niikko: Minkä maan?] Ei ole mikään asioita kokonaan muuttava, mutta kuitenkin askel eteenpäin. Me haluamme pitää huolta, että Suomessa kaikki pysyvät mukana, mutta teemme sen tavalla, joka sopii meille.

Me emme kannata sitä, että luotaisiin EU-väline, jossa annettaisiin suoria tulotukia kotitalouksille. Suomi vastustaa sitä. Meidän kantamme on tähän hyvin kriittinen. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kriittinen vai ei?] Tämä ilmastotoimien sosiaalirahasto sellaisena kuin sitä komissio esitti — sitä esitystä ei enää ole. Nyt keskustellaan aivan uudesta tilanteesta, keskustellaan siitä, millä tavalla irtaudutaan venäläisestä fossiilienergiasta ja miten se tehdään tavalla, joka rakentaa aiempaa omavaraisempaa Eurooppaa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Peltokangas.

16.09 Mauri Peltokangas ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Ministeriltä nyt ei vain saa suoraa vastausta ”kyllä” vai ”ei”. Ymmärrämme nyt sen, koska sitä väännetään ja pyöritään kuin kissa kuumun puuroastian ympärillä. On siis syntymässä tulonsiirtoautomaatti, jolla valutetaan suomalaisen veroeuroja esim. Italian hyväksi. Se on rajat ylittävää sosiaaliturvaa. Suomi maksoi juuri 6,6 miljardia. Mitä me saimme elvytyspaketista? Neljä miljardia miinusta. Tämä on käsittämätöntä kehitystä. Euroopan unioni luo lonkeroitaa enemmän ja enemmän meidän suvereniteetin ympärille. Aiotteko te todella antaa jälleen periksi vai seisotteko selkä suorana Suomen yhteiskunnan puolesta, ettei meidän verovaraja valu enempää siihen himmeliin? Saanko suoran vastauksen? [Jukka Gustafsson: Neljäs sama kysymys! Eikö tämä riitä jo?]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ministeri Tuppurainen. [Hälinää — Puhemies koputtaa] — Ministeri Tuppurainen vastaa nyt.

16.10 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos mahdollisuudesta vastata tähän kysymykseen. — Esitätte nyt hyvin jyrkästi tämän. Olen tässä jo aiemminkin todennut, että Suomi ei kannata sitä, että luotaisiin uusi EU-rahasto, jolla annettaisiin suoria tulotukia kotitalouksille. Se ei ole koskaan ollut EU:n tapa toimia, emmekä me halua avata sitä polkua. Se olisi kalteva tie, ja me emme sellaista halua tukea.

Olemme edustaneet linjaa, että olemme vastikään sopineet EU:lle seitsemänvuotiset rahoituskehukset, samassa yhteydessä myös tämä elpymisväline. Näillä olemassa olevilla rahastoilla pitää saada aikaan enemmän. Suomi peräänkuuluttaa tehokkuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Me haluamme edistää sellaista Euroopan unionia, joka on irti kytketty venäläisestä fossiilienergiasta ja joka tavoittaa oman kasvihuonekaasupäästötavoitteensa — 2050 hiilineutraalisuus — ja tekee sen tavalla, jossa kaikki pidetään mukana. Mutta vastuu

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

sosiaalipolitiikassa on jokaisella jäsenmaalla itsellään, rahoituskehyksiä ei avata, uutta rahaa ei olla antamassa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Tavio.

16.11 **Ville Tavio ps** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Kuten me kaikki muistamme, niin te, pääministeri Marin, ajoitte tämän EU:n tulonsiirtounionin pystyyn, valitettavasti, kokoomuksen puheenjohtaja Orpon tuella, ja nyt tämä tulonsiirtounioni on olemassa. [Naurua] — Se ilmeisesti huvittaa teitä. — Mutta suomalaista veronmaksajaa se ei hirveästi huvita, koska nyt suomalaisten verovaroin on tuettu esimerkiksi näitä italialaisten energiaremontteja. Ja mehän emme halua enää uusia tukipaketteja. Te ette näköjään osaa suoraan sanoa, aiotteko te niitä vastustaa, mutta kun te perustelite tätä aiempaa tukipakettia sillä, että meidän kaupparamme Italian kanssa kasvaa, niin kertokaa nyt edes: kuinka paljon tämän EU:n elvytyspaketin johdosta Suomen kauppa Italian kanssa on kasvanut?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Pääministeri Marin.

16.12 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari ei ole nyt paikalla. Hän varmasti pystyisi vastaamaan tähän kysymykseen, mutta tuo kysymyksenasettelu oli hyvin epämääräinen. Me kävimme rahoituskehysneuvottelut ja me kävimme neuvottelut elpymisvälineestä, ja itse asiassa — toisin kuin edustaja Tavio täällä antaa kuvan — Suomi kyllä kannatti hyvin vahvasti sitä, että näitä rahoja käytetään nimenomaisesti vihreään siirtymään. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Sen vuoksi me olemme osoittaneet tästä omasta kokonaisuudestamme mittavan osan nimenomaisesti vihreisiin investointeihin, vihreään siirtymään ja digitaaliseen siirtymään, ja me tuimme hyvin vahvasti näitä ehdollisuuksia. On erittäin hyvä, että myös muualla Euroopassa tätä vihreää siirtymää tehdään, ja kyllä, näitä elpymisvälinerahoja pitääkin käyttää juuri tämänkaltaiseen toimintaan. Eli asianlaita ei ole sellainen kuin edustaja Tavio tässä antaa ymmärtää. [Ville Tavio: Ne ovat tulonsiirtoja!]

Mitä tulee tähän sosiaalirahastokysymykseen: Tämä alkuperäinen esitys on nyt siivottu pois pöydältä. Me olemme sitä vastustaneet, mutta me emme sinänsä vastusta solidaarisuuselementtejä, mitä tulee vaikkapa päästökauppajärjestelmän laajentamiseen. [Perussuomalaisten ryhmästä: No niin! — Oho! — Tulihan se sieltä!] Eli kysehän on siitä, [Puhemies koputtaa] että jos päästökauppajärjestelmää laajennetaan, millä tavalla varmistetaan se, että tavalliset ihmiset pärjäävät.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Aika on nyt täynnä. — Edustaja Mykkänen.

16.13 **Kai Mykkänen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiinnitin huomiota, kun eurooppaministeri Tuppurainen tuossa jokin aika sitten totesi, että nythän tässä tehdään ikään kuin oikeanlaista siirtymää, kun tänä vuonna pusketaan rahaa EU:n yhteisestä pussista, ja nyt pääministeri vielä lisäsi, että emme vastusta solidaarisuuselementtejä siinä suhteessa, että jaetaan esimerkiksi päästökauppapuloja EU:n laajuisiin investointeihin. Kysyn vain: eikö nyt tässä vaiheessa ala olla selvää, että tällainen valtioiden ja EU:n velkavetoisiin investointeihin perustuva malli törmää rajoitteisiinsa? Meillä on ennätysmäinen inflaatio 30 vuoteen, pidempäänkin useimmissa maissa. Meillä Euroopan keskuspankki jou-

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

tuu vetämään hätäjarrusta, ja on aika selvää, että kun yritämme velkarahalla taloutta käynnistää, niin resursseja ei riitä, hinnat nousevat ja kansalaiset sen takia ostovoimaltaan köyhtyvät. Pääministeri, eikö nyt olisi aika ajatella, miten yritykset saadaan investoimaan [Puhemies koputtaa] ja kenttä toimintavarmaksi ei-velkavetoiselle elvytykselle?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Pääministeri Marin.

16.14 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun me puhumme inflaatiosta, on myös hyvä havaita, mistä iso osa tästä johtuu, ja se johtuu tietenkin fossiilisten polttoaineiden kallistumisesta, siitä, että me olemme valtavan riippuvaisia Eurooppa Venäläisestä energiasta — onneksi Suomi ei ole niin riippuvainen kuin moni muu maa, mutta Eurooppa on aivan liian riippuvainen fossiilisesta polttoaineesta, jota tuodaan Venäjältä Eurooppaan. [Kai Mykkänen: Jos johtuisi vain siitä, korot eivät nousisi!] Tämä fossiilisten polttoaineiden hintojen nousu on nyt kiihdyttänyt inflaation äärimmillensä, ja sen vuoksi me olemme yhteisesti ongelmissa. Ja kyllä, me nimenomaisesti nyt tarvitsemme rahoitusta vihreään siirtymään. Meidän pitää irtautua fossiilisista polttoaineista, ja me tarvitsemme uusia investointeja, ja tämä tarkoittaa myös sitä, että näihin investointeihin pitää ottaa lainaa.

Kysymys kokonaisuudessaan valtioiden velkakestävydestä on aiheellinen, ja tämän huolen jaan. Suomi on pitänyt vahvasti esillä sitä, että pitää kaikissa tilanteissa, myös näiden investointipaineiden edessä, huolehtia, että valtioiden velkakestävyys on meidän agendallamme ja että sille tehdään moniakin asioita, ja tämä on myös linja, jota me edustamme. [Puhemies koputtaa] Mutta sinänsä investointeja tarvitaan, ja nimenomaisesti fossiilisista polttoaineista irtautumiseen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Essayah.

16.15 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Kun, pääministeri Marin, veitte täällä salissa silloin vuosi sitten EU:n elpymispaketin läpi, niin silloin kirjattiin, että Suomi ei sitoudu enää sellaisiin toimenpiteisiin, joilla EU:ta kehitetään epäsymmetrisen tulonsiirtounionin suuntaan. [Oikealta: Näin on!] Juuri äsken te totesitte, että te näette nämä solidaarisuussiirrot hyväksyttävänä. Eli nyt ovat tulossa siis tieliikenteen ja rakennusten päästökauppatulot — voimme hyvin kuvitella, mistä ilmansuunnasta näitä päästökauppatuloja kertyy — joiden kautta ollaan sitten tätä sosiaalirahastoa pistämässä pystyyn, ja sosiaalirahastolla on puolestaan tarkoitus sitten Etelä-Euroopan energiaremontteja olla avustamassa. Eikö tämä ole tulonsiirtounionia jos mikä? Eli me pitkien etäisyyksien ja kylmän ilmaston maana olemme maksamassa Etelä-Euroopan energiaremontit. En yhtään ihmettele, että kansalaiset ovat suuresti närkästyneet tästä suunnasta, mihin te olette viemässä Suomen EU-politiikkaa. Nyt on ponteva aika vastustaa sosiaalirahastoa. Me emme tarvitse sellaista elementtiä. [Puhemies: Nyt on ponteva aika esittää kysymys!] Se on suoranainen tulonsiirtoelementti.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Pääministeri Marin.

16.17 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ehkä nyt on kuitenkin syytä yhteisesti todeta, että tämänkaltaisia elementtejä on ollut jo pitkään

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

EU:ssa. Me sovimme yhteisesti rahoituskehyksistä, [Vilhelm Junnilan välihuuto] ja esimerkiksi maatalouden kehittämisrahat, jotka meille ovat erittäin tärkeitä, tai monet muut asiat, ovat tulonsiirtoja. Me yhteisesti maksamme EU:n budjettiin, monivuotiseen rahoituskehykseen, ja sitten me jaamme ja allokoimme tuota rahaa yhteisesti. Ei tämä ole mikään uusi elementti tai uusi asia. Meille on tärkeää, että näitä sovittuja rahoituskehyksiä ei rikota, [Toimi Kankaanniemi: Ihan eri asia!] että niiden puitteissa toimitaan. Me olemme näistä yhdessä sopineet, ja täällä myös eduskunta on osaltansa tämän kokonaisuuden käsitellyt. Me emme halua, että näitä rahoituskehyksiä muutetaan. [Kai Mykkäsen välihuuto] Tuo komission alkuperäinen esitys olisi tarkoittanut tätä, ja sitä me emme ole kannattaneet emmekä tukeneet, mutta samanaikaisesti nyt neuvotellaan siitä, millä tavalla tässä päästökaupan laajenemisessa juurikin liikenteeseen ja asumiseen, mistä edustaja Essayah puhui, varmistetaan oikeudenmukaisuus. Näitä solidaarisuuselementtejä me olemme valmiita tarkastelemaan, [Puhemies koputtaa] mutta emme tällaista rahoituskehystä rikkovaa uutta sosiaalirahastoa. [Vilhelm Junnila: Sekava selitys!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Seuraavaksi edustaja Harkimo.

16.18 **Harry Harkimo liik** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksena en tässä vaiheessa lupailisi niin paljon, että ei tehdä sitä eikä tehdä tätä. FED nosti korkoaan eilen. Suomen korko on 2,3 prosenttia, Italian korko on neljässä prosentissa. Kreikan valtionvelka on yli 300 miljardia euroa, ja heidän taloutensa on pienempi kuin Suomen. Josain vaiheessa tulee se tilanne, että näitä maita joudutaan auttamaan. EKP:n pääjohtaja sanoi eilen, että etsitään uusia instrumentteja, millä näitä maita pystytään auttamaan, ja oli se instrumentti minkälainen vain, Suomi on jotenkin siinä mukana. Se on ihan selvä juttu, koska Suomi tietävästi kuuluu EKP:hen. Kysyisin pääministeriltä: oletteko käyneet keskustelua, ja minkälaisista instrumenteista puhutaan, ja miten näette, että Italiaa ja näitä muita maita pystytään auttamaan?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Pääministeri Marin.

16.19 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Rahapolitiikka ei tietenkään kuulu maan hallitukselle eikä Eurooppa-neuvostollekaan, vaan se kuuluu Euroopan keskuspankille ja pankeille, eli se ei ole hallituksen asia, mutta tietenkin tämä yleinen tilanne huolettaa laajasti. Se, mitä kiihtyvä inflaatio tarkoittaa kansalaisten arjessa, näkyy jo tällä hetkellä bensan kalliissa hinnassa, se näkyy ruuan hinnassa ja se tulee näkymään ruuan hinnassa tulevaisuudessa vielä voimakkaammin, ja se näkyy asumisen hinnassa. Korkojen nostokin vaikuttaa tavallisten ihmisten tilanteeseen. Nämä ovat kaikki valtavia haasteita, ja kyllä me kannamme näistä huolta, aivan kuten me kannamme huolta myös valtioiden velkakestävydestä, ja kyllä tätä keskustelua totta kai varmasti yhdessä tullaan käymään.

Mistään uusista välineistä ei olla käyty keskustelua nyt Eurooppa-neuvostossa, mutta uskoisin kyllä, että tämä valtioiden velkakestävyys on asia, mihin me joudumme palaamaan. Me kannamme siitä syvästi huolta, ja meidän pitää yhdessä varmistaa, että koko EU talousalueena kestää nämä vaikeat ajat, jotka meillä ovat edessä. Ja sanon nyt aivan suoraan: meillä on vaikeat ajat edessä. [Puhemies koputtaa] Tämä inflaatio tarkoittaa kansalaisten ja valtioiden näkökulmasta erittäin vaikeita aikoja.

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Hassi.

16.20 **Satu Hassi vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaisetkin tietävät, että ilmastotoimet edistävät riippumattomuutta Venäjän energiasta ja sitä, että lopetamme rahoittamasta Putinin sotakonetta. [Välihuuto perussuomalaisten ryhmästä] Perussuomalaiset tietävät myös, että EU:n perussopimuksia muutetaan vain jos jäsenvaltiot ovat siitä yhtä mieltä. Se, että Euroopan parlamentti tekee aloitteen, on todellakin vain aloite. Mehän teemme paljon aloitteita täällä eduskunnassakin. [Leena Meri: Hyvä tietää, että te vastustatte sitä! Pitäkää sitten lupauksenne!]

Mutta tämä kevät on osoittanut myös, että yksimielisyyksivaatimus EU:n ulkopoliittikkapäätöksissä on ongelma. Se on esimerkiksi hankaloittanut sanktioita Venäjän suhteen Venäjän hyökättyä Ukrainaan. Eduskunta on itse asiassa ottaessaan kantaa hallituksen EU-selontekoon katsonut, että tätä yksimielisyyksivaatimusta pitää ainakin vähentää. Pyytäisin nyt hallitusta selvittämään: [Puhemies koputtaa] mikä on hallituksen näkemys nyt tästä asiasta?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: No niin, ministeri Tuppurainen.

16.21 **Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen tavoitteena on vahva ja yhtenäinen Euroopan unioni, joka on toimintakykyinen globaalisti, ja kyllä se on nyt käynyt ilmeiseksi, kuten edustaja tässä kuvasi, että yksimielisyyksivaatimus nimenomaan näissä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyvissä kysymyksissä aiheuttaa meille jossain määrin uskottavuusongelmia, niin kuin on nähty sanktiopaketin käsittelyssä.

Suomen pitkä linja — ja kiitan eduskuntaa linjan vahvistamisesta — on ollut se, että me tuemme määränemistöpäätöksenteon kehittämistä EU:ssa ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyvissä kysymyksissä. [Välihuuto perussuomalaisten ryhmästä] Se olisi mahdollista jo nykyisten perussopimusten puitteissa. Siihen on olemassa menettelytapa, niin sanottu passerelle-menetelytapa, jota voitaisiin haluttaessa käyttää. Eurooppa-neuvosto voisi sopia, että joku UTP- eli ulko- ja turvallisuuspolitiikkakysymys voitaisiin ratkaista ministerineuvostossa erikseen sovittaessa määränemistöllä. Kysymys on poliittisesta tahdosta ja johtajuudesta. Ellei sitä ole, on mahdollista myös mennä perussopimusten avaamisen kautta, mutta se ei ole Suomen hallituksen ensisijainen tavoite juuri nyt, koska jos perussopimukset avataan, niin sitten avataan kaikki. [Puhemies koputtaa] Ja onko nyt se aika avata perussopimukset, kun meillä lähinaapurustossa on sota käynnissä? Suomen mielestä ei ole. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt on aika antaa puheenvuoro edustaja Hoskoselle. — Arvoisa edustaja, mikrofoni päälle.

16.23 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lyhyesti sen verran, että kun elvytyspaketti tehtiin, siinä tehtiin valtava virhe, kun tunnustettiin se, että meillä on yhteisvastuu Euroopan unionin alueella. Maastrichtin sopimuksessa sanotaan aivan selvällä suomen kielellä, että no bail-out -säntö on edelleen voimassa. Sitä ei ole muutettu miksikään. Se perussopimus on voimassa. [Sanna Antikaisen välihuuto]

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

Ministeri Tuppurainen oli aivan oikein huolissaan venäläisestä fossiilisesta energiasta, ja saman ongelman tunnustan minäkin, mutta en ole niin huolissani ehkä kuin ministeri Tuppurainen, koska Venäjä on nyt viimeksi kuluneen viikon aikana kaksi kertaa pudottanut maakaasun tuloa Eurooppaan, niin että ehkä tämä ongelma hoituu eikä meidän kannata olla siitä huolissamme.

Mutta se, mistä meidän pitää olla huolissamme energiapolitiikassa, on se, että kotimaista energiaa verotetaan aivan älyttömästi perusteita. Meidän tulee tehdä semmoinen toimenpide nyt, että... Turvetta on haukuttu tässä maassa maailman sivu, ja ihan epäoikeudenmukaisesti uusiutuva aine on viety sinne fossiililistalle. Nyt kun tämä energiapolitiikka kriisiytyy joka tapauksessa, meidän pitää vastuullisesti tässä maassa vaatia ja pitää huoli siitä, että puut menevät sellutehtaille ja sahoille. Nythän ne menevät energiantuotantoon. Aiotteko toimia niin, [Puhemies koputtaa] että turpeelta poistetaan päästökaupan maksut ja alamme elää normaalia elämää? [Satu Hassi: Ei aiota, ei ole Suomen käsissä!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Siellä arvotaan... — Pääministeri Marin kantaa vastuun.

16.24 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä ei ole täällä valtiovarainministeri paikalla eikä ole myöskään elinkeinoministeri paikalla, mutta tähän kysymykseen: Emme me ole käyneet keskustelua siitä, että tämä suljettaisiin päästökauppajärjestelmän ulkopuolelle. Ymmärrän, että meillä on paljon ja monia vakavia ongelmia meidän yhteiskunnassamme tällä hetkellä ja Euroopassa tällä hetkellä — sota ja pandemia, joka sekään ei ole valitettavasti vielä ohi vaan eri variantit yhä leviävät, ovat akuutteja, isoja, valtavia ongelmia. Mutta yksi iso ja huomattavasti isompi ongelma koko ihmiskunnan kannalta tulee olemaan, jos me emme saa ilmastonmuutosta pysäytettyä tai luontokatoa pysäytettyä. [Hannu Hoskosen välihuuto] Kyllä meidän pitää näidenkin asioiden eteen tehdä työtä, ja me emme voi kääntää kelloa taaksepäin. Me emme voi lähteä tukemaan sellaisia energiamuotoja, jotka saastuttavat, vaan meidän pitää päästä irti fossiilisista, [Hannu Hoskonen: Puhtaampi se on kuin maakaasu!] ja myös turpeen energiakäyttö tulee loppumaan. Me tulemme tarvitsemaan sitä juuri nyt, ja me olemme varautuneet siihen, [Puhemies koputtaa] että huoltovarmuuspolttoaineena turvetta nyt tarvitaan, [Puhemies koputtaa] mutta pidemmällä aikavälillä myös turpeen energiakäytöstä pitää päästä irti.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Immonen.

16.25 **Olli Immonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten pääministeri toi tässä edellä esiin, niin polku tälle uudelle EU:n sosiaalirahastolle on edelleen auki. Onhan tämä nyt aivan käsittämätöntä, että samaan aikaan kun moni suomalainen on pulassa elinkustannusten nousun seurauksena, Suomea ollaan viemässä mukaan EU:n rahastoon, josta rahoitetaan muiden EU:n jäsenmaiden sosiaaliturvaa — suomalaisten kustannuksella. EU on jatkuvasti kahmimassa itselleen lisää valtaa. Kuten täällä edustaja Mäkelä edellä toi esiin, niin viime viikolla Euroopan parlamentti esitti, että EU:ssa aloitetaan perussopimusten muutosprosessi, joka keskittäisi valtaa lisää EU:lle ja suurille jäsenmaille sekä murentaisi Suomen itsemääräämisoikeutta. Nyt, arvoisa hallitus, suora vastaus suoraan kysymykseen: aikooko hallitus tyrmätä perussopimusten muutosprosessin heti alkuunsa?

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ministeri Tuppurainen.

16.26 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sanotaan nyt selväksi vielä se, että Suomi ei ole hyväksymässä komission ehdottamaa ilmastotoimien sosiaalirahastoa. Se on hallituksen linja ja se on eduskunnan tahdonilmaisun mukainen, ja tätä kantaa me edustamme. Ja on erinomaista, että neuvotteluiden tässä vaiheessa ollaan jo tehty johtopäätös, että rahoituskehyksiä ei olla avaamassa, [Juha Mäenpää: Entä ne perussopimukset?] uutta rahastoa ei olla luomassa, ja tältä pohjalta on hyvä mennä eteenpäin ja pyrkiä kohti sitä päästökaupan laajennusta tavalla, joka on kustannustehokas ja ohjaa päästöjen alentamiseen. On aivan selvää, että euroopalaiseen ajatteluun kuuluu myös se, että jos syntyy kohtuuttomia kustannusvaikutuksia, niin niitä koetetaan jollain tavalla lieventää. Tämä on perusajatus jo meidän koheesiopolitiikassa, alue- ja rakennepolitiikassa, josta myös Suomen maakunnat ja alueet hyötyvät.

Perussopimusten avaamisiin meillä on hallitusohjelmassa ja EU-selonteossa myöskin selkeä linja. Suomi ei aja nyt perussopimusten avaamista, ja tässä olemme EU:n valtavirrassa. Mitään suurta tahtoa konventin käynnistämiseen ei ole. Parlamentti on oman kantansa kertonut, ja usein Suomenkin parlamentti on asioissa aloitteellinen. [Perussuomalaisten ryhmästä: Vastatkaa kysymykseen!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt tämä aihealue on tällä erää käsitelty.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.2. Suullinen kysymys ansiotulojen verotuksen keventämisestä (Markku Eestilä kok)

Suullinen kysymys SKT 124/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Seuraavaan aiheeseen, edustaja Eestilä.

Keskustelu

16.28 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Energian hintojen nopea nousu ja sitä kautta kaikkien kustannusten nousu toimii kotitalouksille ja yrityksille ikään kuin verona. Sen takia tälle on tehtävä nopeasti jotakin ja suomalaisten ostovoimaa on parannettava. Hallitus ei tietenkään voi lähteä työehtosopimusneuvotteluihin, eikä se voi lähteä palkkanneuvotteluihin eikä lisätä kenenkään palkkoja millään päätöksillä, mutta hallitus voi, mikäli yhteistyötä ja -kykyä löytyy, tehdä veropoliittisia päätöksiä, joilla suomalaisille jää enemmän palkasta käteen. Kokoomuksen mielestä työn tekemisen pitää aina olla kannattavampaa kuin tekemättä jättämisen.

Arvoisa pääministeri, olen saanut sen käsityksen, että hallituspuolueilla on erilaisia käsityksiä ansiotuloveron keventämisestä, mutta voitteko vastata: tuotteko te nopeasti eli mahdollisimman nopeasti sellaisen päätöksen tähän saliin, [Puhemies koputtaa] jolla verotusta voidaan keventää eläkeläisille, yrittäjille ja palkansaajille? [Pia Lohikoski: Ai velaksi?]

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Pääministeri Marin.

16.29 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Inflaatiosta äskeisessäkin kysymyksessä keskustelimme. Se on todellinen ongelma, ja tämä tulee näkymään kansalaisten arjessa monellakin tavalla. Energian hinnan kallistuminen, ruuan hinnan kallistuminen ja asumisen hinnan kallistuminen, kaikki tämä tekee loven tavallisten kansalaisten kukkeroon, ja tästä pitää kantaa huolta. Itse kannan kyllä siitä syvästi huolta. [Arto Satonen: Tähän asti oikein! — Petteri Orpo: Hyvä!] Meidän pitää olla myös valmiita erilaisiin toimenpiteisiin, enkä halua myöskään poissulkea tässä vaiheessa mahdollisia veronkevennyksiä, mutta nämäkin pitäisi kohdentaa oikeudenmukaisesti, erityisesti pieni- ja keskituloisille, ja uskon, että tämä on aihepiiri, mihin hallitus joutuu palaamaan syksyn budjettiriihessä.

Samanaikaisesti meidän pitää käyttää erittäin vakaata harkintaa siinä, että emme omilla päätöksillämme ainakaan kiihdytä inflaatiota. Tämä on hankala yhtälö, ja tätä pitää katsoa aika syvällisesti. [Kai Mykkäsen välihuuto] En siis tässä kohtaa torju mahdollisia veronkevennyksiä, mutta ne pitää kohdentaa oikeudenmukaisesti, nimenomaisesti pieni- ja keskituloisille. Hallitus on tällaista linjaa aikaisemminkin noudattanut, [Puhemies koputtaa] ja varmasti jos näistä veronkevennyksistä keskustelemme, tämä on ydinajatuksena myös siinä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Nyt ne edustajat, jotka tästä aihealueesta haluavat esittää jatkokysymyksiä, nousette seisomaan ja painatte V-painiketta. — Edustaja Eestilä.

16.30 **Markku Eestilä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitän pääministeriä tästä vastauksesta, koska se kuitenkin jättää mahdollisuuden, että me voimme veropoliittisilla keinoilla torjua tätä tarjonta- ja komponentti-inflaatiota, joka kylläkin alkoi jo ennen Ukrainan sotaa.

Kokoomus on lanseerannut tämmöisen työmiljardi-käsitteen, [Keskeltä: Velaksi! — Vasemmalta: Velaksi!] eli meidän näkemyksen mukaan veronkevennyksiä tulisi kohdentaa sekä palkansaaajille, yrittäjille että eläkeläisille vähintään miljardin verran, ja suomalaisen keskituloisen ei pidä tyytyä siihen, että hän saa käteensä vuosittain tuhansia euroja vähemmän kuin ruotsalainen keskituloinen.

Näin ollen kysynkin pääministeriltä uudemman kerran: tartutteko tässä tilanteessa, jossa inflaatio kurittaa meitä kaikkia, kokoomuksen työmiljardiin, eli lähemmekö me mahdollisimman nopeasti suunnittelemaan yhdessä hallituksen esitystä, jolla verotusta vähennetään niin palkansaaajille, eläkeläisille kuin yrittäjille? [Pia Lohikoski: Kysykää työnantajilta joskus!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Nyt kysytään pääministeriltä.

16.32 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lupaan, että perehdymme hallituksena, totta kai, vakavalla mielellä kaikkiin opposition esityksiin. Jos siellä on käyttökelpoisia ajatuksia, niin kyllä me olemme niitä valmiita tarkastelemaan, mutta tässä kohtaa en tietenkään hallituksen puolesta lupaa, että johonkin yksittäiseen esitykseen tartumme, mutta uskon, että yhteinen huoli meillä kuitenkin on inflaatiosta, kan-

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

salaisten ostovoimasta, siitä, mitä se tarkoittaa ihmisten arjelle, ja sen vuoksi en halua myöskään tässä kohtaa torjua mahdollisuutta verotuksellisin välinein helpottaa tavallisten kansalaisten elämää. Mutta tämä pitää tietenkin tehdä vakaaseen harkintaan pohjautuen, katsoa tulonjakonäkökulmat ja oikeudenmukaisuusnäkökulmat ja samalla pyrkiä varmistamaan se, ettemme ainakaan väärällä ajoituksella itse kiihdytä inflaatiota ja vaikeuta ja pahenna tilannetta entisestään.

On myös hyvä havaita, että valitettavasti — tunnustan aivan rehellisesti — hallituksen välineet inflaation torjunnassa ovat rajalliset. [Ben Zyskowiec: Tässä on yksi!] Suomi on pieni maa, ja me kärsimme nyt globaalisti siitä, että energian hinta on korkealla tasolla, ja se näkyy kaikkialla yhteiskunnassa, [Puhemies koputtaa] teollisessa tuotannossa ja laajasti yhteiskunnassa, [Puhemies: Myös vastausaika on rajallinen!] kuten ruuan hinnassa. [Välihuutoja]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Orpo.

16.33 **Petteri Orpo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todella tyytyväisenä ja ilolla tervehditään tätä pääministerin vastausta, että te harkitsette vakavasti työmiljardia eläkkeensaaajalle ja palkansaaajalle. En olisi huolissani siitä, nostaako tai kiihdyttääkö se inflaatiota. Kyse on siitä, että ihmisillä on tänä päivänä hätä siitä, miten kasvavat ruokalaskut pystytään maksamaan ja miten kasvavat energian hinnat pystytään maksamaan. Se, että muutama kymppikin enemmän tulisi tilille omasta palkasta ja omasta eläkkeestä, auttaa tähän hetkeen. Se ei ole inflaatiokysymys. Ja tämän ratkaisun voi tehdä heti. Te voisitte tehdä sen aivan hyvin heti, ja kun tämä tieto olisi pöydässä vaikealla palkkakierroksella, se varmasti edesauttaisi myöskin ratkaisujen löytämistä. [Eduskunnasta: Maksetaanko ne velalla?] Minä todella kannustan tähän kokoomuslaiseen hyvään politiikkaan: tuetaan suomalaista työtä, mutta samalla ihmisten ostovoimaa. Me olemme näyttäneet sen omissa vaihtoehdossamme, että pystytään alentamaan veroja, kuitenkin niin että samaan aikaan pystytään painamaan velkaantumista alas. Me halutaan enemmän työtä ja enemmän yrittämistä tähän maahan. Tämä on tehtävissä. [Puhemies koputtaa]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Pääministeri Marin.

16.34 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus haluaa myös enemmän työtä ja enemmän yrittämistä, ja myös sellaista työtä, jolla tulee toimeen. Hyvää työelämää ihmisille — ei riitä, että on jotakin työtä, vaan tarvitaan työtä, jolla tulee toimeen ja jossa ehdot ovat kunnossa, ja on tietenkin työmarkkinajärjestöjen tehtävä yhteisissä neuvotteluissa näitä sopimuksia tehdä. On erittäin hyvä, että isolle osalle julkisesta sektoristakin nyt on saatu aikaan ratkaisut, valitettavasti ei aivan kaikilta osin, mutta isolta osin kuitenkin. Eli tässä ollaan menty eteenpäin.

Kannan myös huolta siitä, että meillä voi olla kovaakin painetta laajoillekin palkankorotuksille inflaation vuoksi ja että pahimmillaan me joutuisimme sellaiseen kierteeseen, että hinnat nousevat, palkat nousevat, hinnat nousevat, palkat nousevat, ja tätä kierrettä meidän pitäisi pystyä yhdessä ehkäisemään. Ei sen vuoksi, etteivätkö ihmiset ansaitsisi palkankorotuksia, mutta pahimmillaan tästä syntyisi sellainen kierre, joka ei olisi julkisten talouksien näkökulmasta kovinkaan kestävä ja kovinkaan hyvä asia, [Puhemies koputtaa]

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

kun me puhumme tästä velkakestävyydestä. Sen vuoksi meidän pitää pitää malttia myös näissä kysymyksissä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Satonen.

16.35 **Arto Satonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tätä keskustelua on hyvä jatkaa erityisesti siitä näkökulmasta, että vaikka taloudessa on uhkia, niin tällä hetkellä me ollaan kuitenkin siinä tilanteessa, että myös työmarkkinat vetäisivät, jos työn tekeminen kannattaisi. Meillä on noin 240 000 avointa työpaikkaa, ja työttömien määrä on suurin piirtein sama, 238 000. Mutta Etlan arvion mukaan 136 000 suomalaista työtöntä on siinä tilanteessa, että jos he työllistyvät, heidän tulonsa nousevat vain alle 20 prosenttia. Eli tosiasiaa heidän veroprosenttinsa on 80, jos he työllistyvät, koska he menettävät toimeentulotukea ja menettävät asumistukea. [Satu Hassi: Perustulo auttaisi!] Ja suuri osa heistä Etlan selvityksen mukaan on 30—50-vuotiaita eli parhaassa työiässä olevia henkilöitä. Kysynkin: eikö juuri nyt tarvita niitä veronkevennyksiä, jotta työn tekeminen kannattaa nykyistä paremmin ja työpaikat täyttyvät?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Pääministeri Marin. [Ben Zyskowicz: Ilmeestä päätellen ministeri Andersson haluaa vastata!]

16.36 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten sanoin, me olemme valmiita kaikkia ratkaisuja tavallisten kansalaisten elämän helpottamiseksi tarkastelemaan. Budjettiriihi on se paikka, jossa hallitus tulee tekemään ratkaisuja ensi vuoden talouteen liittyen, ja myös verotukseen liittyen varmasti näistä asioista keskustelemme.

Mutta mitä tulee sitten tähän työelämäkokonaisuuteen: Ilman muuta me haluamme, että Suomen työllisyysaste olisi korkeampi. Me olemme tehneet paljon töitä sen eteen, ja se on noussut hallituskauden aikana. Vaikka me olemme kärsineet erittäin vakavasta pandemiasta, niin silti työllisyysaste on nyt paremmalla tolalla kuin pitkään pitkään aikaan, ja pitää tavoitella vieläkin korkeampaa työllisyysastetta, 80:tä prosenttia — tuo on ehdottomasti tavoite, jonka yhdessä varmasti jaamme. Samanaikaisesti pitää myös huolehtia siitä, että työ on laadukasta, että palkalla tulee toimeen, että työ olisi myös mahdollisimman kokoaikaisista. En tarkoita sitä, ettei osa-aikatyötä voisi tehdä, mutta jos ihminen haluaa tulla palkallansa toimeen ja tehdä töitä kokoaikaisesti, niin hänellä pitäisi olla siihen mahdollisuus. Eli meidän pitää myös kiinnittää huomiota tietenkin työelämän laatuun, ei vain siihen, [Puhemies koputtaa] mikä se työllisyysaste on.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Zyskowicz.

16.38 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pääministeri Marin on huolissaan inflaation kiihtymisestä, ja huoli on aiheellinen. Ylisuuret nimellispalkkojen korotukset osaltaan kiihdyttäisivät inflaatiota. Koska työmarkkinapöydissä osataan laskea, niin eikö tuloverotuksen keventäminen olisi oiva keino pyrkiä hillitsemään ylisuuria palkankorotuksia? Tämän lisäksi siitä olisi seurauksena se, että suomalaisten yritysten hintakilpailukyky vahvistuisi suhteessa kilpailijamaihin, ja tämä kilpailukykyyn vahvistuminen taas edistäisi talouskasvua ja työllisyyttä. [Antti Lindtman: Kannatatteko tupoa?]

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

Tämän johdatuksen jälkeen kysyn: eikö olisi järkevää nyt tehdä tällainen tuloverokevennys?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Pääministeri Marin.

16.38 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä voi ehkä yllättää, mutta en ajattele kovinkaan eri tavalla kuin edustaja Zyskowitz tässä asiassa. [Kokoomuksen ryhmästä: No niin!] Erityisesti tämän inflaation vuoksi meidän pitää katsoa tilannetta aika vakavasti, ja kannan myös huolta siitä, että pahimmillaan omilla toimillamme, kun korkean inflaation takia on kovat paineet isoihinkin palkankorotuksiin, tämä voi johtaa sellaiseen kierteeseen, joka rapauttaa kansallista kilpailukykyämme. Me olemme vientivetoinen maa, ja meidän kilpailukykyämme tällä hetkellä on ihan hyvällä tasolla, mutta me emme saa pilata sitä omilla toimillamme, esimerkiksi ylisuurilla palkankorotuksilla, jotka sitten vain kiihdyttävät tätä tilannetta entisestään.

Eli kyllä, me olemme valmiita myös tarkastelemaan tätä verotuskysymystä. Tietenkin itse toivoisin, että meillä olisi vielä sellainen järjestelmä, jossa maan hallitus, valtio, olisi aidosti mukana näissä keskusteluissa, että meillä olisi sellaista keskitettyä sopimusjärjestelmää, joka mahdollistaisi esimerkiksi juuri maltillisten palkkaratkaisujen varmistamisen tällaisessa tilanteessa. [Puhemies koputtaa] Me tarvitsisimme juuri nyt keskitetympää järjestelmää, mutta valitettavasti tätä järjestelmää ollaan rapautettu pitkään. [Ben Zyskowitz: Kyllä he osaavat laskea, vaikka ei oltaisi samassa pöydässä!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Laukkanen.

16.40 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomea lähestyy talouden myrskyrintama — myrsky on tulossa. Jokaisen suomalaisen ostovoima vähenee tällä hetkellä. Polttoaineiden hinnan nousu tekee monille pienipalkkaisille kannattamattomaksi käydä töissä lähiseudun ulkopuolella. Liikkumisen kallistuessa yhä useamman kannattaa jäädä kotiin tukien varaan eikä ottaa työtä vastaan. Euroopan kallein polttoaine pahentaa tilannetta. Suurimpien kaupunkien ulkopuolella omalle autolle ei käytännössä ole vaihtoehtoja, etenkin jos tekee vielä vuorotyötä. Työmatkavähennys ei toimi kaikille, ja sen hakeminen vaatii osaamista. Pätkätöitä tai keikkaa tekevän työmatka saattaa olla joka päivä eri paikkaan. Muun muassa korkean omavastuun vuoksi työmatkavähennyksen korotus kohdistuu etenkin hyvätuloisiin, joilla on vakituinen työsuhde. Kysyn: mitä hallitus aikoo tehdä, jotta työssäkäyminen olisi jälleen kaikille kannattavaa? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Pääministeri Marin.

16.41 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me olemme tehneet ratkaisuja jo tämän kokonaisuuden osalta; kuten tässä edustaja kuvasi, esimerkiksi työmatkakuluvähennystä on nostettu, ja tämä on tietenkin tärkeä teko. Me ymmärrämme tietenkin, että se ei yksin ihmisiä lämmitä, sillä nämä energian hinnat ovat nyt niin kalliilla, että se todella tekee loven monen ihmisen kukkaroon. Samanaikaisesti, koska me kannamme myös huolta valtion velkakestävyydestä ja julkisesta velasta, me emme voi teh-

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

dä sellaisia veroalennuksia, jotka vain tekisivät ison loven valtion kassaan ilman varmuutta siitä, että se aidosti näkyisi esimerkiksi siellä bensapumpuilla.

Eli me tarvitsemme tässä viisautta ja malttia tehdä oikeanlaisia ratkaisuja, ja me olemme pyrkineet näitä tekemään, juurikin esimerkiksi kohdentamalla työmatkavähennyksen puolelle, ja sitten ammattiliikenteen osalta myös toimia tehdään, kuten myös maatalouden osalta.

Nämä kaikki kysymykset eivät ole poistumassa päiväjärjestyksestä kovinkaan nopeasti, vaan tämä korkea inflaatio, hintojen kallistuminen, on meidän riesanamme vielä pitkään, [Puhemies koputtaa] ja hallitus varmasti budjettiriihessään syksyllä tulee palaamaan esimerkiksi verotuksellisiin kysymyksiin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Puisto.

16.42 **Sakari Puisto ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kireä verotus tosiaan leikkaa ihmisten ostovoimaa, mikä vaikuttaa erityisesti kotimarkkinoilla toimivien yritysten edellytyksiin, koska heidän kysyntänsähän tulee nimenomaan paikallisesta kotitalouksien ostovoimasta. Nyt kun taloudessa on inflaatiota ja liikenteen ja asumisen kustannusten nousua, ollaan aika viheliäisessä tilanteessa, koska kustannusten nousu kasvattaa myös tuottavan työn kustannuksia. Ihmisten työnteon kustannukset työmatkaliikenteen puitteissa nousevat, toisaalta taas sitten yritysten kustannukset lisääntyvät esimerkiksi raaka-aineiden hintojen nousuna ja toimintakustannusten hintojen nousuna, ja tästäkin syystä pitäisi olla nimenomaan varovainen verotuksellisesti. Korkea verotus leikkaa myös työnteon kannustavuutta.

Itse asiassa pidin kohtuullisesti pääministerin vastauksesta veropolitiikan avoimuudesta, mutta kysyn vielä tästä valtion menopuolesta, koska sekin liittyy työnteon verotukseen: voitteko te ottaa kaikki ylimääräiset kustannukset, erilaiset EU:n takausvastuut ja sitoumukset, EU:n 55:t, [Puhemies koputtaa] kaikki ylimääräiset menopuolen kustannukset myös tarkasteluun?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt on ylimääräisiä sekunteja. — Pääministeri Marin.

16.44 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos me jostain tarvitsemme juuri tässä ajassa, missä inflaatio laukkaa ja tämä vaikeuttaa tavallisten kansalaisten tilannetta, niin kyllä me tarvitsemme yhteisiä ratkaisuja nimenomaisesti energian hinnan kalleuteen. Me tarvitsemme EU-tasoisia ratkaisuja ja EU-tasoisia näkymiä siihen, miten me yhdessä pystyisimme painamaan näitä kalliita energian hintoja alaspäin. Juuri sen vuoksi näitä esityksiä esimerkiksi vihreästä siirtymästä, siitä, että irtaudumme näistä kalliista fossiilisista polttoaineista, on tehty, [Riikka Purran välihuuto] eli näkisin, että siellä on avaimia.

Mutta valitettavasti tämä ei ole nopea tie, vaan se vaatii meiltä pitkäjänteisyyttä. Se vaatii investointeja nyt, jotta voimme irtautua fossiilisista polttoaineista, ja se vaatii meiltä tietenkin kärsivällisyyttä tähän muutokseen. Olisi ollut suotavaa, että useampi maa olisi toiminut kuten Suomi on pitkään toiminut tai monet Pohjoismaat ovat toimineet, kun tätä energiasiirtymää ollaan tehty systemaattisesti. [Vilhelm Junnila: Näkyy pumppuhinnossa!] Me emme esimerkiksi ole niin riippuvaisia venäläisestä energiasta sen vuoksi, että

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

Suomessa on tehty näitä toimia ajoissa [Puhemies koputtaa] ja on monipuolistettu energia-palettia, ja nyt me tarvitsemme tätä samaa muutosta koko Eurooppaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Lindtman.

16.45 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hintojen raju nousu kurittaa kansalaisia ympäri Eurooppaa, myös täällä Suomessa, ja on tärkeätä, että tähän löydetään nyt keinot, jotta ei käy niin, että tuhoetaan kansalaisten ostovoima ja samalla siten eurooppalainen talous. Tässä tietysti tarvitaan kansallisvaltiota laajempia ratkaisuja. Hallitus on tehnyt täsmätoimia täällä työmatkaliikenteen puolella, pienimpien etuuksien korottamisen puolella ja eläkkeensaajien pienen veronkevennyksen puolella jo tähän mennessä tänä vuonna. [Sanna Antikainen: Täysin riittämättömiä toimia!] Jos sosiaalidemokraateista on kiinni, niin näitä täsmätoimia pitää jatkaa ensi budjettiriihessä. Kaikki tuki sille. [Petteri Orpo: Kenestä se on kiinni?]

Arvoisa puhemies! Huomasin, että Kalajoen puoluekokouksessa kokoomus hiukan tarkisti linjaansa, mitä tulee tähän julkisen talouden velkaantumiseen. Helsingin Sanomien tietojen mukaan kokoomus ilmoitti, että se on valmis tekemään veronkevennyksiä velkarahalla. [Vasemmalta: Ohhoh!] [Mikrofoni sulkeutuu — Petteri Orpo: Oho, anteeksi! — Naurua]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt joku painoi nappulaa kesken kysymyksen. — Edustaja Lindtman, jatkakaa.

Arvoisa puhemies! Osoitan kyllä kysymykseni ennen pitkää hallitukselle, mutta todella huomasin, että tässä Orpo hiukan tarkisti kantaansa. Nyt olisi tärkeätä, että ne ratkaisut, joita tehdään, ovat todella tehokkaita täsmätoimia. Nyt tässä kokoomuksen ajatuksessa marginaaliveron alentamisesta 50 prosenttiin, jolla tätä työmiljardia perustellaan, kaikkein isoin potti menee kaikkein hyvätuloisimmille. [Eduskunnasta: Kyllä!] Hyvätuloisin prosentti saa tuhansien eurojen jättipotin. En usko, että juuri tässä tilanteessa kaikkein hyvätuloisimmat ovat niitä, jotka eniten tarvitsevat tukea, vaan nimenomaan tarvitaan täsmätoimia sinne, missä eniten apua tarvitaan — pieni- ja keskituloisiin, niin palkansaajiin kuin eläkkeensaajiin. [Puhemies koputtaa] Arvoisa pääministeri, onko hallitus tähän valmis? [Eduskunnasta: Hyvä kysymys!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, ja lopulta tuli kysymys hallitukselle myös. — Pääministeri Marin.

16.47 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Juurikin näin. Me tarvitsemme toimia heille, jotka eniten tästä tilanteesta kärsivät. Hyvätuloisilla ihmisillä — totta kai tämä heidänkin kukkarossansa näkyy — on onneksi puskuria omassa elämässsänsä aivan eri tavalla kuin pieni- ja keskituloisilla ihmisillä, ja sen vuoksi meidän pitää käyttää julkisia varoja viisaasti, järkevästi. Kun me pohdimme — ja varmasti tulemme pohtimaan — budjettiriihessä myös veronkevennyksiä, niin nämä pitää kohdistaa heihin, jotka eniten apua tarvitsevat, pieni- ja keskituloisiin. Me emme tarvitse kädenojennuksia, tuhansia euroja, yhteiskunnan vauraimmille ja varakkaimmille, jotka pärjäävät, vaan

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

me tarvitsemme nyt tukea ja apua heille, jotka eivät pärjää, jotka todella tästä tilanteesta kärsivät, jotka kärsivät asumisen kalleudesta, jotka kärsivät energian kalleudesta, ruuan hintojen noususta, monesta muusta kustannuksesta elämässä, ja meidän pitää kohdistaa nämä toimet juuri heille, pieni- ja keskituloisille palkansaajille ja eläkkeensaajille.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Nyt edellisessä kysymyksessä oli niin paljon puheenvuoroa edustaja Orpon suuntaan, että kohdistetaan nyt seuraava puheenvuoro edustaja Orpolle.

16.48 **Petteri Orpo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos tästä, ja pahoittelut edustaja Lindtmanille mikrofonin sulkemisesta. Joskus se on ennenkin käynyt mielessä. [Naurua] — Arvoisa puhemies! Me ollaan esitetty tätä veromiljardia tässä ja nyt. Se kannattaisi tehdä pikaisena toimenä, koska se hätä siellä kodeissa on tällä hetkellä. Me esitämme tätä miljardia kaikkiin tuloluokkiin.

Tämä toinen tavoite, että kenenkään tässä maassa ei pitäisi maksaa lisätyöstään yli 50:tä prosenttia eli että ne ylimmät marginaalit eivät saisi olla yli 50:tä prosenttia, on pitkän aikavälin tavoite. Minulla on edustaja Lindtmanille ja vaikka pääministerille tässä erinomainen paperi ”Suomi oikealle raiteelle”, jossa on kokoomuksen ohjelma 30-luvulle. Siihen kannattaa muutenkin tutustua, kun olette nyt alkuun päässeet.

Mutta, arvoisa puhemies, edelleen palaan tähän aikatauluun: [Hälinää — Puhemies koputtaa] Kun teillä on nyt hallituksessa selvää innostusta veronkevennyksiin ja käyttää niitä työvälineenä ihmisten ostovoimaan, niin eikö se nyt voisi olla niin, että tekisitte sen ratkaisun heti? Miksi odotatte budjettiriiheen, [Puhemies koputtaa] ensi vuoden alkuun? Se hätä on nyt.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Pääministeri Marin.

16.49 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! [Hälinää — Puhemies koputtaa] En sanoisi innostusta. Sanoisin, että meillä on vakava huoli ihmisten toimeentulosta ja siitä, minkälaisessa tilanteessa ovat erityisesti he, jotka ovat heikommassa asemassa yhteiskunnassa, ja me tulemme näitä ratkaisuja tekemään, ja me olemme jo tehneet. Me olemme tehneet jo keväällä ratkaisuja ihmisten tilanteen helpottamiseksi, mutta lisää tullaan tarvitsemaan, koska tämä tilanne ei valitettavasti ole nopeasti pois päiväjärjestyksestä vaan on meidän kaikkien riesanamme, ja tuolloin meidän pitää katsoa näitä oikeudenmukaisuusnäkökulmia.

En sanoisi, että meidän kannattaa ottaa velkaa sitä varten, että me annamme hyvätuloisille veronkevennyksiä. Ei ole järkevää valtion velkaantua sen vuoksi, että me annamme hyvätuloisille veronkevennyksiä, vaan meidän pitää kohdistaa nämä toimet heihin, jotka näitä euroja todella siellä kukkarossansa tarvitsevat. Ja budjettiriihi on se paikka. Silloin hallitus päättää omasta esityksestään eduskunnalle seuraavan vuoden taloudeksi, ja myös verotukselliset ratkaisut tehdään budjettiriihessä, [Puhemies koputtaa] ja se tulee nopeammin kuin arvaammekaan. Jo elokuussa hallitus alkaa käymään budjettiriihineuvotteluita.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, ja nopeammin kuin arvaammekaan loppui aika. — Edustaja Lohikoski.

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

16.50 **Pia Lohikoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomus täällä vaatii tuloveron alentamista, jotta valtiolta kantaisi vastuuta kansalaisten elinkustannusten noususta. Tuloveron alentamisesta seuraisi kuitenkin valtiolle tulopohjan heikentymistä. Kokoomus ehdottaa toisin kuin aiemmin, kun he ehdottivat leikkauksia pienituloisten etuuksiin — nyt he ehdottavat tuloveroalea, joka voitaisiin rahoittaa velaksi. [Vasemmalta: Suurituloisille!] Siis kokoomus, joka jatkuvasti haukkuu hallitusta velanotosta, olisikin nyt valmis alentamaan veroja velkarahalla [Puhemies: Nyt kysymystä hallitukselle!] ja kutsuu esitystä työmiljardiksi. Koska nähdään se päivä, että kokoomus, vaihteeksi osoittaisitte vaatimuksia elinkeinoelämälle, että työnantajien tulisi kantaa yhteiskuntavastuuta ja maksaa duunareille suurempia palkankorotuksia [Välihuutoja — Puhemies koputtaa] tai palata tupopöytiin? Kysynkin hallitukselta: ovatko tehokkaimmat toimet kotitalouksien tukemiseen veronalennukset, jotka menisivät kaikille, vai kohdennetut täsmätoimet, esimerkiksi lapsilisien korottaminen, niille, joilla olisi siihen eniten tarvetta?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Nyt taas pääministeri Marin tähän.

16.51 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielestäni laajat veronkevennykset kaikille eivät ole järkevää politiikkaa, koska ne heikentävät valtiontaloutta. Kun meillä on ajatus, toivottavasti myös oppositiolla, vastuullisesta valtiontalouden pidosta, niin me tarvitsemme toimia, jotka kohdentuvat oikein ja mahdollisimman tehokkaasti, ja me tiedämme, että pieni- ja keskituloiset käyttävät rahansa välttämättömyyksiin, erityisesti tällaisessa tilanteessa. He tarvitsevat nyt apua siihen omaan arkeensa ja elämäänsä, ja tätä apua meidän pitää heille tarjota. Yksi väline siihen voi olla esimerkiksi palkansaajien ja eläkeläisten, pieni- ja keskituloisten, verotuksen keventäminen, mutta muitakin välineitä on.

Täällä hyvin nostettiin esimerkiksi erilaiset etuudet esille, ja hallitus on tehnyt näiden asioiden puolesta jo päätöksiä. On erittäin tärkeää esimerkiksi, että näitä indeksejä on nyt kesken vuoden tarkistettu, niin että apua saadaan heti heille, jotka kaikkein kipeimmin sitä tarvitsevat. Tällä oikeudenmukaisuuden tiellä hallitus haluaa jatkaa, nimenomaisesti auttaa heitä, jotka apua todella tarvitsevat. [Juha Mäenpää: Kiinteistöverotuki!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Meri.

16.53 **Leena Meri ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Hallitus on huolissaan, hallitus pohtii. Me ollaan nyt kuultu tätä, en nyt muista tarkalleen, ainakin yli vuoden verran. Aina sanotaan, että te pohditte ja mietitte ja olette kovin huolissanne. Hallituspuolueista ja ministeriäitiöstä kuuluu sellaista viestiä, että jos te ette voi millimetrisesti kohdentaa sitä vain ja ainoastaan sille ihmiselle, joka sitä tästä kaikkein eniten tarvitsee, te ette tee koko uudistusta lainkaan. [Antti Lindtman: Ei se nyt niin ole!] Te sanotte, että siitä voi hyötyä joku muu, esimerkiksi polttoaineveron laskusta tai ansiotuloveron laskusta. Mutta ettekö te nyt ymmärrä, pääministeri, — äsken sanoitte, että ymmärrätte — että ihmisillä on hätä nyt? Te siirrätte tätä koko ajan. Mitä te aiotte nyt konkreettisesti tehdä? Kesä on tulossa, sähkö on noussut kolminkertaiseksi parissa vuodessa, ja polttoaine nousee. Ihmisillä ei ole rahaa kohta ruokaan. Mitä te aiotte tehdä konkreettisesti nyt? Ei riitä, että te olette huolissanne.

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Pääministeri Marin.

16.54 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tälläkin kyselytunnilla on jo käyty läpi niitä toimia, mitä hallitus on jo tehnyt. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ne eivät riitä!] Esimerkiksi tänä keväänä me olemme tehneet päätöksiä indeksien aikaistamisesta, niin että ihmiset saavat heti tilillensä rahaa, jotka sitä todella tarvitsevat, me olemme tehneet päätöksiä työmatkavähennyksestä, me olemme tehneet päätöksiä ammattiliikenteestä ja me olemme tehneet päätöksiä maatalouden tukemisesta. Me olemme tehneet mittavasti erilaisia toimia ja päätöksiä koko ajan, mutta samanaikaisesti me näemme, että nämä kysymykset eivät valitettavasti ole sellaisia, jotka ratkeavat hetkessä, vaan me tulemme tarvitsemaan toimia vastakin, [Leena Meri: Vuosikausia kestää!] ja sen vuoksi me tulemme näistä keskustelemaan budjettiriihessä, ja me olemme valmiita toimiin, jotka ovat kohdennettuja. Sellaisia toimia, joiden vaikuttavuudesta me emme voi olla varmoja mutta jotka maksavat miljardeja, [Leena Meren välihuuto] ainakaan itse en haluaisi tehdä — siis toimia, jotka maksavat valtiolle miljardeja, mutta me emme voi olla esimerkiksi varmoja siitä, näkyvätkö ne ihmisten arjessa, [Petteri Orpon välihuuto] vaikkapa siellä bensapumpulla, [Leena Meri: Saksa ainakin on tehnyt, ja Italia!] niin kuin laajat veronalennukset kaikille tai laajat polttoaineiden veronalennukset. [Puhemies koputtaa] Jos me emme voi olla varmoja, että nämä ovat tehokkaita ja toimivia, niin en minä ole valmis valtiontaloutta sen vuoksi heikentämään.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Turtiainen.

16.55 **Ano Turtiainen vkk** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Suomea uhkaa energiapula, ja saatamme joutua säännöstelemään energiankulutusta jo aika piankin. Tämä on itse aiheutettua, koska istuva valtionjohto ei halua Suomen enää ostavan energiaa Venäjältä. Energian hinta on kasvanut valtavasti, ja lisäksi Italian talous on romahtamassa ja seuraava eurokriisi kolkuttaa jo oville. Tästä seuraa Suomeen stagflaatio eli lama, korkea inflaatio ja korkea työttömyys, ja kaikki tämäkin on itse aiheutettua. Kysyn hallitukselta: miten aiotte torjua tulevan stagflaation? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Pääministeri Marin.

16.56 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valitettavasti Suomi on pieni maa ja pieni toimija. Me emme pysty omin toimin esimerkiksi inflaatiota taittamaan. Me voimme pyrkiä helpottamaan ihmisten arkea ja ihmisten elämää, mutta meillä ei ole sellaista voimaa maan hallituksena — tunnustan aivan rehellisesti täällä, kuten aikaisemmin jo sanoin, että meillä ei valitettavasti ole sellaisia työkaluja — että me pystyisimme yksin nyt energian hinnan laskemaan tai yksin tämän inflaation torjumaan. Me tarvitsemme tähän yhteistyötä, ja tätä työtä tehdään esimerkiksi Euroopan unionin puitteissa, ja tietenkin keskuspankit sitten omalla rahapolitiikallaan pyrkivät myös tilannetta helpottamaan.

Tämä ongelma on hyvin viheliäinen johtuen siitä, että maailma on aivan liian riippuvainen fossiilisista polttoaineista, joiden hinta on tällä hetkellä erittäin korkealla, ja tämä aiheuttaa nyt tätä erittäin korkeaa inflaatiota, joka näkyy tavallisten ihmisten arjessa. Se, mitä me voimme tässä ajassa tehdä, on pyrkiä toimillamme varmistamaan, [Puhemies ko-

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

puttaa] että tulevaisuudessa me emme esimerkiksi olisi näin riippuvaisia fossiilienergiasta ja sen erittäin voimakkaasta hintojen heilahtelusta, [Puhemies: Näin!] jonka vuoksi me olemme näissä ongelmissa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Vielä tähän aihealueeseen edustaja Vikman.

16.57 **Sofia Vikman kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hieman häiritsee tämä hallituspuolueiden puhe, että julkisia varoja halutaan käyttää veronkevennyksiin — ei veronkevennyksissä käytetä lainkaan julkisia varoja vaan otetaan vähän vähemmän ihmisten rahoja. [Välihuutoja vasemmalta]

Inflaatio laukkaa ja nakertaa kansalaisten ostovoimaa. Työn verotuksemme on samaan aikaan poikkeuksellisen kireää. Kokoomus haluaa keventää kaikkien työ- ja eläketuloa saavien verotusta tasaisesti. Vain toimeliaisuus ja kannusteet johtavat lisääntyvään ja pitkäkestoiseen kasvuun, joka ennen pitkää on myös lääke kestävämmään velkaantumiseen. Veronkevennykset ja esimerkiksi kotitalousvähennyksen korottaminen ovat oikeudenmukaista politiikkaa. Tarvitaan kannusteita työllistymiseen ja lisää ostovoimaa ihmisten arkeen. Kysyn: eikö olekin niin, [Puhemies koputtaa] että suomalaiset ansaitsevat suuren osan työtulostaan omaan käyttöönsä nyt?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Nyt pääministeri Marin.

16.59 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Niin, arvoisa puhemies, itse kyllä ajattelen, että on erittäin tärkeää, että meillä on pohjoismainen hyvinvointivaltio, joka kannattelee kaikkia ja tuon hyvinvointivaltion rahoitukseen me tarvitsemme veroeuroja, ja sen vuoksi me verotamme palkansaaajia ja me verotamme ihmisiä ja myös yrityksiä, [Sari Sarkomaa: Eihän kysyjä toisin sanonut!] jotta yhdessä voisimme pitää tästä hyvinvoinnista huolta ja yhdessä voisimme varmistaa sen, että ihan jokainen pärjää.

Meillä ei ole mitään sellaista tutkimusnäyttöä, että juuri rikkaimmille kohdennetut veroeurot nostaisivat työllisyyttä ja parantaisivat ihmisten tilannetta laajasti, vaan kyllä meidän tässäkin pitää katsoa oikeudenmukaisuusnäkökulmia, ja itse ajattelin, että heidän avuksensa, joille tämä tilanne kaikkein kipeimmin tällä hetkellä tuntuu, eli pieni- ja keskituloisille, me tarvitsemme toimia. Mutta siihen, että me antaisimme tuhansia euroja yhteiskunnan vauraimmille, en kyllä olisi valmis, kun se tuottaisi valtion kassaan ison loven ja samalla tarkoittaisi sitten näiden hyvinvointipalveluiden — koulutusjärjestelmän, [Puhemies koputtaa] turvallisuusjärjestelmän — rahoituspohjan heikkenemistä. Eli tehdään järkeviä toimia ja kohdennettuja toimia heille, jotka sitä tarvitsevat.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.3. Suullinen kysymys laivojen jätevesien tyhjentämisestä (Sandra Bergqvist r)

Suullinen kysymys SKT 125/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Den sista frågan, ledamot Bergqvist.

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

Keskustelu

17.00 **Sandra Bergqvist r:** Ärade talman! Snart inleder många finländare sin semester, och det innebär att många vill njuta av havet och skärgården. Östersjön är väldigt grund och väldigt känslig för utsläpp. Vi vet också att Skärgårdshavet är väldigt övergött och mår dåligt.

Arvoisa puhemies! Itämerellä seilaa päivittäin noin 2 000 rahtialusta, ja arviolta noin 25 000 hengen miehistöjen jätevedet puretaan valtaosin mereen. Tämä menettely on ihan Suomen lain mukainen, ja siksi näin myös toimitaan, vaikka moni satama tarjoaa ilmaisen mahdollisuuden tyhjentää jätevedet satamiin. Itämeren ja Saaristomeren rehevöityminen on iso ongelma, ja ratkaisuja tarvitaan.

Kysynkin, arvoisa ministeri Harakka: Itämerta on kutsuttu maailman saastuneimmaksi mereksi. Miten voimme auttaa merenkulkua ottamaan käyttöön ympäristöystävällisempiä ratkaisuja ja estää sen, että jätevedet lasketaan mereen?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ministeri Harakka, olkaa hyvä.

17.01 **Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on äärimmäisen tärkeä kysymys, ei ainoastaan näin kesäaikaan vaan ympäri vuoden. — Olin viime viikolla avaamassa Elävä Itämeri -säätöön Vastuullinen merenkulku -seminaaria, ja siellä opin paljon asioita juuri tästä teemasta eli siitä, millä tavalla alusten käymälävedet, harmaat vedet ja muu jäte voitaisiin pitää satamissa. Nythän tilanne on se, että kaikki reittiliikenteessä olevat rahtilaivat ja myöskin autolautat Tukholman, Tallinnan ja Helsingin välillä tuovat kaikki nämä jätteensä satamaan, ja se on erittäin kiitettävä asia, mutta, kuten edustaja tuossa juuri totesi, valtaosa liikenteestä on sellaista, jossa näitten jätteiden lisäksi myös esimerkiksi mikromuoveja voi täysin vapaasti laskea veteen. Elävä Itämeri -säätö on tehnyt erittäin ansiokasta tiedotus- ja tutkimus- ja seuraustyötä kaikista Itämeren eri satamista siinä, kuinka voitaisiin päästä parempaan tulokseen.

Mutta viime kädessä säätely kansainvälisellä tasolla — jos ei nyt sitten suorastaan Kansainvälisen merenkulkujärjestön IMOn kohdalla, [Puhemies koputtaa] niin sitten vähintäänkin HELCOMin eli Itämeren suojelukomission osalta, joka EU-maiden voimin ilman Venäjää nyt toimii — on se, miten pitäisi päästä asiassa eteenpäin.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

3. Sivistysvaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 33/2022 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi sivistysvaliokunnan jäseneksi edustaja Emma Karin.

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

4. Valtioneuvoston selonteko Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma Kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa 2035

Valtioneuvoston selonteko VNS 4/2022 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan, jolle liikenne- ja viestintävaliokunnan, maa- ja metsätalousvaliokunnan ja talousvaliokunnan on annettava lausunto viimeistään 2.12.2022.

Ympäristö- ja ilmastoministeri Maria Ohisalon esittelypuheenvuoron, joka saa kestää kymmenen minuuttia, jälkeen keskustelu käydään etukäteen pyydettyjen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Aluksi pidetään ryhmäpuheenvuorot, joiden pituus on enintään viisi minuuttia. Muiden etukäteen varattujen puheenvuorojen pituus on myös enintään viisi minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään sen saman viisi minuuttia. Lisäksi voin myöntää harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään kaksi tuntia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Nyt ministeri Ohisalo, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.05 Ympäristö- ja ilmastoministeri Maria Ohisalo (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä politiikan kevät on ollut erilainen kuin moni meistä vielä helmikuun alussa ajatteli. Venäjän järkyttävä hyökkäys Ukrainaan on ravistellut Eurooppaa ja tuonut jäljessään kohoavat ruuan ja energian hinnat. Samaan aikaan hallitus ja eduskunta ovat jatkaneet tärkeää työtään ilmastokriisin ratkaisemiseksi. Viime kuussa eduskunta hyväksyi uuden ilmastolain, jossa hiilineutraalius vuoteen 2035 kirjattiin lakiin. — Kiitos hyvästä työstä lain parissa töitä tehneille, ja erityisesti ympäristövaliokunnalle.

Tänään meillä on käsissämme keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma, joka on yksi niistä kolmesta ilmastosuunnitelmasta, joilla hiilineutraaliustavoitteesta tehdään totta. Siinä olemme sopineet ilmastotoimista, joilla sekä Suomen päästövähennystavoitteet että EU:n tavoitteet taakanjakosektorilla, eli esimerkiksi liikenteessä ja maataloudessa, saavutetaan.

Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmaa voi hyvällä syyllä pitää yhtenä haastavimmista mutta samalla myös tärkeimmistä ilmastosuunnitelmista. Taakanjakosektorilla ei ole päästökaupan kaltaista välinettä, joka takaisi, että päästövähennykset etenevät ja puhtaat ratkaisut ovat aina kannattavampia — siksi tätä suunnitelmaa todella tarvitaan. Pääosa suunnitelman keinoista linjattiin jo viime syksyn budjettiriihessä, ja toimia vielä vahvistettiin alkuvuodesta tutkimuslaitosten arvioiden perusteella. Tällöin mukaan lisättiin muun muassa velvoite kunnille tehdä ilmastosuunnitelmia, puhtaiden julkisten hankintojen edistäminen periaatepäätöksellä ja lainatakausmallin valmistelu kotien puhtaille hankinnoille. Kaksi muuta tärkeää ilmastosuunnitelmaa, päästökauppaa eli isoa teollisuutta ja lämmön- tuotantoa koskeva ilmasto- ja energiastrategia sekä maankäyttösektoria eli peltojen ja met-

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

sien nieluja ja päästöjä koskeva maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma, ovat parhaillaan työ- ja elinkeinoministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön valmistelussa.

Arvoisa puhemies! Nyt käsissämme oleva keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma on ilmastolain mukainen suunnitelma ja laadittiin nyt toista kertaa. Taakanjakosektorille kuuluvat liikenteen, maatalouden, rakennusten erillislämmityksen, työkonoiden, jätehuollon ja F-kaasujen päästöt sekä päästökaupan ulkopuolisen teollisuuden ja muun energian käytön päästöjä, eli ne päästöt jotka eivät ole mukana EU:n päästökaupassa.

Suunnitelma koostuu niistä toimista, joilla saavutamme niin itse asettamamme kuin EU:n meiltä edellyttämät päästövähennystavoitteet. EU-komission kesällä 21 julkaistun uuden taakanjakoehdotuksen mukaan Suomen kasvihuonekaasujen päästövähennysvelvoite taakanjakosektorille vuodelle 30 on 50 prosenttia verrattuna vuoden 2005 tasoon. Suunnitelmassa on lisäksi otettu huomioon ilmastolain mukainen hiilineutraaliustavoite vuodelle 35 ja suunniteltu taakanjakosektorin osuus tavoitteen saavuttamiseksi.

Kun aloimme laatia suunnitelmaa, oli alusta asti ilmeistä, että lisätoimille oli tarvetta, jotta ilmastotavoitteet saavutetaan. Taakanjakosektorilla tämä tarkoitti vähintään 5,6 miljoonan tonnin edestä uusia toimia. Nämä lisätoimet, joista osa onkin jo tällä hallituskaudella ehditty laittaa toimeen, muodostavat tämän suunnitelman ytimen. Samalla on tärkeää huomata, että vuoden 35 hiilineutraaliustavoitteen saavuttaminen riippuu paitsi nyt käsiteltävänä olevan taakanjakosektorin kehityksestä myös siitä, miten maankäyttösektorin sekä päästökaupan päästövähennystyö etenee. Myös EU-tavoitteidemme toteutuminen riippuu näistä, sillä olemme tässä suunnitelmassa päättäneet, että nojaamme vuoden 30 päästövähennystavoitteen toteuttamisessa siihen, että sekä päästökaupassa että maankäyttösektorilla tulemme ylittämään tavoitteemme. Tätä kokonaisuutta on tulevana vuosina syytä seurata tarkasti ja reagoida nopeasti muutoksiin, sillä kuulimme vastikään erittäin huolestuttavia ennakkotietoja Suomen hiilinielujen muuttumisesta päästölähteiksi. Jos hiilinieluja ei pystytä tuntuvasti kasvattamaan, tarkoittaisi se vielä nykyistä enemmän päästövähennystoimia myös taakanjakosektorilla.

Arvoisa puhemies! Ilmastosuunnitelmaan on sisällytetty päästövähennystoimia kaikilta suunnitelmaan kuuluvilta sektoreilta. Toimia tarvitaan jokaisella alalla, jotta onnistumme rakentamaan ilmastopositiivista Suomea. Tämänhetkisen arvion perusteella toimenpideohjelma riittää tavoitteidemme saavuttamiseen ja toimilla saadaan vuoteen 30 mennessä aikaan, joustot mukaan lukien, 5,7 miljoonan tonnin lisäpäästövähennykset.

Liikenne on taakanjakosektorin merkittävin päästölähde ja kokonsa takia keskeisessä roolissa kokonaisuuden kannalta. Tärkeimmät liikenteen päästövähennystoimet muodostuvat fossiilittoman liikenteen tiekartan toimista, ensi sijassa erilaisista tuista ja kannustimista. Suomi on laaja maa, ja liikenteen ilmastotyössä yksi malli ei sovi kaikkialle, mutta jokaiselle alueelle on löydettävissä sopivia ratkaisuja. Monessa paikassa oma auto on jatkossakin paras tapa liikkua, mutta kaupungeissa voimme nojata entistä enemmän joukkoliikenteeseen ja vaikkapa pyöräilyyn. Siksi myös valtio tukee monia erilaisia vähäpäästöisen liikenteen muotoja. Tuemme muun muassa erilaisia sähkö- ja kaasuautojen hankintoja, sähköautojen latauspisteitä kodeissa, työpaikoilla ja julkisilla paikoilla, biokaasun tankkausinfraa ja tuotantoa sekä kävelyä ja pyöräilyä ja joukkoliikennettä. Raskaassa liikenteessä tuemme esimerkiksi kaasurekkojen hankintaa.

Maatalouden ilmastotyö nojaa erityisesti EU:n yhteisen maatalouspolitiikan eli CAPin toimiin, joita täydennetään kotimaisilla toimilla. Suunnitellut maatalouden päästövähennystoimet liittyvät erityisesti turvemaiden päästöjen hillitsemiseen, kuten turvemaiden vil-

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

jelyyn korotetulla vedenpinnalla, kivennäismaiden hiilensidonnan lisäämiseen, täsmäviljelyyn sekä lypsylehmien metaanintuotannon vähentämiseen. Toimien päästövähennysvaihtoehdot kohdistuvat maataloussektorin ohella suurelta osin myös maankäyttösektorille.

Huomiota kiinnitetään myös esimerkiksi kotimaisten kasviproteiinien edistämiseen. Rakennusten erillislämmityksen aiheuttamia päästöjä vähennetään ennen kaikkea luopumalla öljylämmityksestä ja siirtymällä vähäpäästöisiin ratkaisuihin. Tätä siirtymää tuetaan erittäin suosituksi muodostuneella avustuksella ja korotetulla kotitalousvähennyksellä.

Lisäksi ilmastosuunnitelmassa kiinnitetään huomiota kulutusperäisten päästöjen vähentämiseen.

Myös kuntien aktiivinen ilmastotyö edistää eri sektoreiden päästövähennyksiä suoraan ja epäsuorasti. Kunnat vastaavat alueellaan muun muassa kaavoituksesta, maankäytöstä, liikennesuunnittelusta, energiayhtiöiden omistajaohjauksesta, monien rakennusten lämmitystapavalinnoista ja julkisista hankinnoista.

Ilmastosuunnitelmassa on huomioitu tällä kertaa myös kiertotalouden päästövähennysmahdollisuudet. Kiertotalous tarjoaa meille ratkaisuja, joilla voidaan vähentää kasvihuonekaasupäästöjä ja hillitä muutenkin kulutuksen ja tuotannon ympäristövaikutuksia. Merkittävimmät kiertotalouden avulla saatavat päästövähennykset tapahtuvat tuotantotoiminnassa, kun neitseellisten luonnonvarojen käyttö ja toisaalta valmistusprosessien energiantarve vähenevät.

Arvoisa puhemies! Ilmastosuunnitelman valmistelun aikana on kuultu eri sidosryhmiä ja kansalaisia laajasti ja monipuolisesti. Osana valmisteluprosessia järjestettiin suurta suosiota saanut kansalaiskysely, jossa pyydettiin näkemyksiä alustavasti määritellyistä päästövähennystoimista. Järjestimme myös esimerkiksi nuorille työpajatilaisuuksia ja neuvotelimme saamelaiskäräjien kanssa saamelaisia koskevista ilmastotoimista. Tämän lisäksi Turun yliopiston kanssa järjestettiin kansalaisraati, joka keskusteli uusista toimista ja antoi niistä lausuman. Nämä esimerkit osoittivat selkeästi, että kansalaisilla on sekä valmiuksia että halukkuutta osallistua ilmastopolitiikan suunnitteluun, ja niin kansalaisraatia kuin laajoja kansalaiskuulemisia on syytä jatkaa myös tulevaisuudessa. Laajan osallistamisen kautta suunnitelman tueksi on saatu arvokasta tietoa erilaisten ilmastotoimien vaikutuksista.

Arvoisa puhemies! Tehokas ja samalla oikeudenmukainen ilmastotyö on ilmastosuunnitelman punainen lanka. Suunnitelma sisältää useita tukia niin kotitalouksille kuin kunnille, jotta irtautuminen fossiilisista polttoaineista olisi mahdollisimman toimiva ja mahdollisimman monelle mahdollinen. Vihreää siirtymää vahvistavia suunnitelman toimia ovat muun muassa avustukset öljylämmityksestä luopumiseen, vähäpäästöisten ajoneuvojen hankinta ja muuntotuet sekä sähköautojen latauspisteiden rakentamistuet. Lisäksi valmistellaan lainatakausmallia kotien puhtaille hankinnoille.

Arvoisa puhemies! Kriisi Euroopassa on osoittanut, että ilmastopolitiikassa Suomen suunta on ollut oikea. Fossiilivapaan hyvinvointivaltion rakentaminen on myös turvallisuuspolitiikkaa. Vihreän siirtymän vauhdittaminen on entistä tärkeämpää. Puhtaat kotimaiset ratkaisut tuovat työtä ja hyvinvointia Suomeen ja vähentävät riippuvuuttamme fossiilisista polttoaineista.

Samalla ilmastosuunnitelma on vahva viesti suomalaisille yrityksille siitä, että tarve ponnistaa puhtaisiin ratkaisuihin ei ole kadonnut minnekään vaan pikemminkin vahvistunut, ja se on viesti suomalaisille ihmisille siitä, että vaikka nyt monia huolestuttaa fossiilisten polttoaineiden hinnan nousu ja sen seuraukset, tie irti fossiilisista on olemassa ja fossiili-

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

vapaa hyvinvointivaltio, jossa jokainen pysyy mukana, on taas askeleita lähempänä. Ilmastosuunnitelman avulla meillä on tilaisuus näyttää suomalaisille, miten puhtaampi tulevaisuus tuottaa monenlaista hyvää: puhdasta kotimaista ruokaa, saasteetonta liikkumista ja laskeneita asumisen kustannuksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia, ministeri Ohisalo. — Följande ledamot Kvarnström.

17.15 Johan Kvarnström sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Vuoteen 2035 on aikaa 13 vuotta. Se on lapsen koulu-uran verran esikoulusta toisen asteen loppuun. Jokainen vanhempi tietää, kuinka ohikiitäviä nuo vuodet ovat, mutta vain sen verran meillä on aikaa tehdä kaikki ne ilmastotoimet, joilla Suomi saavuttaa hiilineutraaliuden. Se on tehtävissä, mutta aikaa ei ole hukattavissa päivääkään.

Se, että elämämme muuttuu kestäväksi ja ilmastoviisaaksi, ei tarkoita ankeutta. Ilmastokestävä arki voi olla, ja sen tulee olla, hyvää ja täyttä elämää kaikille. Tämä reilu siirtyminen on meille sosiaalidemokraateille äärimmäisen tärkeää.

Arvoisa puhemies! SDP:n eduskuntaryhmä tervehtii ilolla yhtä vaalikauden tärkeintä ilmastopolitiikan välinettä, keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmaa, joka on annettu valtioneuvoston selontekona eduskunnalle. Siihen on koottu toimet, joilla Suomi puolittaa taakanjakosektorin, eli muun muassa liikenteen, maatalouden ja jätehuollon, päästöjä vuoteen 2030 mennessä ja suuntaa kohti hiilineutraaliutta vuonna 2035.

Ilmastopolitiikassa meidän on oltava enemmän vahvassa etunojassa kuin jälkijunassa. Tämä on luonnon, ihmisten ja talouden etu mutta vahvasti myös turvallisuus- ja huoltovarmuuspolitiikkaa, kun irtaudumme fossiilisen energian tuonnista ja käytöstä. Ja näinä energiahintakriisin aikoina on tärkeää huomauttaa, että jo toteutettu vahva ilmastopolitiikka lieventää kustannusshokkia, jonka Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa on aiheuttanut. [Vihreiden ryhmästä: Juuri niin!]

Arvoisa puhemies! SDP:lle on tärkeää, että päästövähennystoimet suunnitellaan kustannustehokkaasti ja että ne ovat reiluja. Ilmastopolitiikkaa tulee tehdä kansalaisten kanssa ja tuella. Selonteossa on erityisesti tarkasteltu toimien vaikutuksia tulojaon ja alueellisen tasa-arvon kannalta. Tämä on erittäin tärkeää, ja me sosiaalidemokraatit haluamme varmistaa, ettei epätasa-arvo lisääny ilmastotoimien myötä.

Etenkin liikkumisessa erot Suomen alueiden välillä korostuvat. Suuressa osassa Suomea yksityisautoilua tarvitaan myös jatkossa. SDP:n tavoitteena on, että liikkumiselle pyritään luomaan vähäpäästöisiä ja päästöttömiä vaihtoehtoja kaikille suomalaisille. Fossiilittoman liikenteen tiekartta lähtee juuri tästä näkökulmasta. Ilmastopolitiikkaa tehdään ennen kaikkea tuet ja kannusteet edellä, ei rajoitukset.

Ärade talman! Klimatförändringarna är mänsklighetens största hot. Vi bör fatta beslut snabbt, men dock så att besluten är genomtänkta, kostnadseffektiva och rättvisa.

Kunskapen om utsläppsminskningar, åtgärders effektivitet, den teknologiska utvecklingen och kolsänkans storlek ökar hela tiden. Det gäller att agera i brett samarbete för att alla i sin vardag ska ha möjlighet att fatta hållbara beslut.

Vi socialdemokrater välkomnar denna plan och redogörelse och anser att Finlands klimatåtgärder ska gå i bräschen och inte komma på efterkälken.

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

En ny utredning från statsrådet ger stöd för linjen att vara föregångare. Den visar att det blir betydligt dyrare också för Finland att reaktivt anpassa sig till klimatförändringarna senare i jämförelse med att agera nu.

Arvoisa puhemies! On ilahduttavaa lukea selonteosta, että suurin osa suomalaisista asuu aktiivista ilmastotyötä tekevissä kunnissa. Kuntien ilmastotyöllä on merkittävä rooli päästövähennystavoitteiden saavuttamisessa. Valtaosa kunnissa tehtävistä toimenpiteistä vaikuttaa suoraan liikenteen, lämmityksen ja muiden sektorien päästöihin. Kuntien ilmastotyötä vauhdittamalla voidaan saavuttaa lisäisiä päästövähennyksiä sektoritoimien päälle. Kuntien velvoitteisiin liittyvä ilmastolain tarpeellinen muutos on tarkoitus antaa eduskunnalle syksyllä, ja hyvä niin.

Arvoisa puhemies! Sosiaalidemokraateille on tärkeää, että ilmastotoimien kustannukset jakautuvat maksukyvyyn mukaan. Tukemalla pienituloisia mahdollistamme ilmastokestävän elämäntavan kaikille tulotasosta riippumatta. Merkittävin kotitalouksien kulutuksen hiilijalanjälkeä selittävä tekijä on tulotaso, joka vaikuttaa kulutusmenoihin. Muiden tekijöiden merkitys on sen rinnalla vähäinen. Siksi on oikein, että ne, joilla on suurimmat tulot ja suurimmat päästöt, vähentävät päästöjä eniten.

Me sosiaalidemokraatit haluamme myös muistuttaa hiilikädenjäljen tärkeydestä, siitä, että panostamalla teknologiaan, tutkimukseen ja innovaatioiden kaupallistamiseen voimme kasvattaa vientituloja sekä vähentää globaaleja päästöjä myymällä osaamista ulkomaille. Vihreä siirtymä on huikea taloudellinen mahdollisuus, joka tuo toivoa ja luo työpaikkoja.

Vielä lopuksi, arvoisa puhemies, haluan todeta, että ilmastokeskustelun rinnalle on todella aika nostaa myös keskustelu luonnon monimuotoisuuden vähenemisestä. Se on yhtä kohtalokas ongelma kuin ilmastonmuutos ja vaatii pikaisia ja tehokkaita toimia. Meidän on tehtävä osuutemme ja kansainvälisesti vaikuttaa siihen, että lapsemme ja lastenlapsemme saavat elää elinkelpoisella, monimuotoisella ja puhtaalla planeetalla. — Kiitos, tack.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos, tack. [Sheikki Laakso pyytää vastauspuheenvuoroa] — Otetaan debatti hieman myöhemmin tänään. — Nyt perussuomalaisten ryhmäpuheenvuoro, edustaja Huru.

17.20 **Petri Huru ps** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallituksen tuomat energia- ja ilmastopoliittiset esitykset on tuotu eduskunnalle varmasti hyvässä uskossa mutta vihreät linssit silmillä, unohtaen ihmiset ja yritykset etenkin kaupunkien ulkopuolella. Vaikka selonteossa nostetaan esiin useaan otteeseen, että ilmastotoimet on tehtävä sosiaalisesti kestäväällä tavalla, näin ei nyt ole tapahtunut. Esimerkiksi alueellinen eriarvoisuus korostuu, kun kansalaisten elämisen, asumisen ja liikkumisen kustannukset ovat nousseet räjähdysmäisesti.

Selonteossa tunnustetaan, että päästövähennystavoitteet ovat niin vaativia, että ilmastonmuutoksen hillintätoimilla on merkittäviä vaikutuksia ihmisten elinoloihin. Selonteossa myös todetaan tarvittavien ilmastotoimien voivan kasvattaa sekä tuloerojen että alueellisten erojen merkitystä. Tämä on siis selkeästi ristiriidassa sen kanssa, että ilmastotoimet tehdään sosiaalisesti kestäväällä tavalla.

Ilmastopolitiikasta johtuvaa hintojen nousua tulee helpottaa veronalennuksin. Kuluttajien ostovoimaan panostaminen on myös ilmastoteko, kun kuluttajat voivat valita laaduk-

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

kaampia, kestävämpiä ja kotimaisia tuotteita kaukaa rahdattujen pikatuotteiden ja krääsän sijaan. Kuluttajien lisäksi kotimaisten yritysten kilpailukyky on tärkeää niin sosiaalisesti, taloudellisesti kuin ympäristöllekin, ja yritysten kilpailukykyä tulee tukea esimerkiksi ammattidieselin avulla sekä poistamalla jakeluvaihtoehto ainakin väliaikaisesti.

Arvoisa puhemies! Selonteossa ja hallituksen politiikassa nojataan paljon liikenteen sekä teollisuuden sähköistymiseen. Sähköistyminen tarvitsee kuitenkin paljon tukea, ennen kuin uusi teknologia halpenee ja tulee saavutettavaksi laajemmalle yleisölle tai yhteisölle. Lisäksi liikenteen sähköistyminen ja siirtyminen vihreään energiaan vaatii paljon mi-neraaleja sekä sähköntuotannon lisäämistä.

Osaltaan vihreä siirtymä on heikentänyt Suomen kilpailukykyä, mikä on johtanut siihen, että olemme menettäneet laajasti tuotantoa muihin maihin. Jotain tilanteen älyttömyydestä kertoo se, että jopa valtio-omisteinen Neste sulki Naantalista jalostamon mutta investoi samaan aikaan Rotterdamiin. Miten yksityisiä investointeja houkutellessa kotimaahan, jos edes valtio itse ei sitä halua tehdä?

Arvoisa puhemies! EU:ssa näkyy käytävän jatkuvasti jonkinlaista valtavaa ilmastoteatteria, jossa poseeraus on itse tekoja tärkeämpää. Tehdään lyhytnäköisiä päätöksiä ja päällekkäistä sääntelyä, joissa ei oteta seurauksia kunnolla huomioon mutta joilla ajetaan etenkin Suomen kannalta merkittäviä teollisuudenaloja ahdinkoon.

Maatalous ja turvetuotanto ovat olleet tässä näytelmässä pahisten roolissa jo pitkään. Nyt EU:n torahampaisiin ovat joutuneet Suomen metsät ja metsätalous. Metsäpolitiikka on ehdottomasti säilytettävä kansallisissa käsissä. Suomen on otettava aimo harppaus kohti sinivalkoista siirtymää ja muutettava ilmastopolitiikan suunta EU-keskeisyydestä Suomi-keskeiseksi. [Mikko Lundén: Kyllä!]

Arvoisa puhemies! Osana sinivalkoista siirtymää Suomen on parannettava energiaomavaraisuuttaan. Huoltovarmuudenkin kannalta oleellista energian suhteen on monitahoisuus. On tärkeää, että energiantuotannossa ei laiteta kaikkia munita yhteen koriin vaan tuotantotapoja on useita.

Silti on yksi yli muiden — ydinvoima. Ydinvoima on paitsi päästötöntä myös kustannustehokasta, ja uraania on louhittavissa myös Suomen kallioperästä. Katseet tulee kääntää kotimaisiin energianlähteisiin, kuten metsäsektorin sivuvirtoihin ja turpeeseen. Turve tulee tuoda takaisin energiavalikoimaan ja kasvattaa sen roolia. Turve tulisi luokitella uudestaan hitaasti uusiutuvaksi luonnonvaraksi ja kohdella sitä sen mukaisesti.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisille maatalous on kokonaisuus, joka ansaitsee tulla erikseen esille nostetuksi. On totta, että maataloudessa syntyy päästöjä, mutta globaalin kokonaiskuvan kannalta asia ei ole niin yksiselitteinen. Maataloudelle asetetut vaatimukset ovat jo niin kovat, että yhä useampi tila sulkee ovensa. Maataloudelle ja muillekin teollisuudenaloille tulee antaa reilusti aikaa sopeutua muutokseen, jolloin myös teknologiakehitys mahdollistaa sekä ilmastolle että lompakolle ystävällisempiä ratkaisuja pidemmällä aikavälillä.

Maatalous on hyvä esimerkki ilmastoteatterista. Ajamalla kotimainen maatalous ahdinkoon saadaan ehkä Suomen päästöt siirtymään mittarissa vihreälle sektorille, mutta samalla päästöt kertautuvat jossakin muualla. Globaalisti haitat pysyvät tai jopa kasvavat, kun ruoka tuodaankin suomalaisten tilojen sijasta eteläamerikkalaisilta viljelmiltä tai eurooppalaisilta pelloilta.

Arvoisa puhemies! Lopuksi: Perussuomalaisille on täysin sietämätöntä, että Suomen ilmastopolitiikkaa sanellaan EU:sta käsin ja että sitä toteutetaan kansallisestikin vihreä aate

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

edellä ja silmät ummistaen niin taloudellisilta kuin sosiaalisiltakin seurauksilta. Perussuomalaisten ilmastopolitiikka lähtee sinivalkoisista lähtökohdista, [Puhemies koputtaa] joissa kaikki kulminoituu kotimaisuuteen ja suomalaisten hyvinvointiin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Edustaja Sirén.

17.26 Saara-Sofia Sirén kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilmastonmuutos ei ole kadonnut mihinkään, vaikka ihan ymmärrettävästi viime vuosina huomio on ollut myös muissa uhkissa. Ilmaston kuumeneminen on meidän aikakautemme suurimpia haasteita, joten ratkaisujen sen torjumiseksi ja väistämättömiin muutoksiin sopeutumiseksi on löydettävä nykypäätäjien toimesta.

Kokoomus on sitoutunut Pariisin ilmastopimuksen puolentoista asteen tavoitteeseen sekä Suomen ja EU:n tavoitteisiin hiilineutraalista yhteiskunnasta. Olemme olleet ajamassa unionille kunnianhimoisempaa päästövähennystavoitetta, jonka mukaisia toimia linjataan nyt myös käsittelyssä olevassa keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmassa eli KAISUssa.

Ilmakehämme ja ympäristömme ei välitä, mistä päästövähennykset tulevat. Kokoomus kannattaa yhteiskunnan kokonaisedun ja kustannustehokkuuden kannalta järkeviä, kestäviä toimia. Haluamme verottaa työntekoa vähemmän ja päästöjä enemmän. Puhtaaseen energiaan siirtyminen ja esimerkiksi kestävät ruokavalinnat tulee tehdä ihmisille mahdollisimman mutkattomasti saavutettaviksi.

Me uskomme markkinaehtoisuuteen ja teknologianeutraaliuteen. Päästöjen hinnoittelun kautta olemme jo saavuttaneet päästövähennyksiä, ja siksi päästökauppaa tulee kehittää edelleen. Toivomme, että hallitus saa neuvoteltua Euroopan unionin Fit for 55 -paketistä järkevän kokonaisuuden.

Venäjän sotakassan rahoittaminen on lopetettava. Siksi ensisijaisesti tulee päästä irti venäläisestä fossiilienergiasta.

Kokoomus on pettynyt siihen, että uudessa ilmastolaissa ei huomioitu riittävällä tavalla huoltovarmuutta. Kotien on lämmitettävä myös tulevina vuosina. Valitettavasti hallituspuolueet äänestivät kumoon ehdotuksemme huoltovarmuuden huomioimisesta ilmastopolitiikan suunnitelmien valmistelussa.

Arvoisa puhemies! KAISU sisältää kannatettavia toimia. Esimerkiksi investointiavustuksia vähäpäästöisiin lämmitysratkaisuihin olemme pitäneet esillä jo pitkään, samoin kotitalousvähennyksen parempaa hyödyntämistä.

Maatalouden ilmastotoimissa on paljon sellaista, joka hyödyttää myös alan yrittäjiä: esimerkiksi peltojen kuntoa parantamalla ja ravinnetaloutta kehittämällä on mahdollista edistää myös kannattavuutta.

Pitkien välimatkojen Suomessa tarvitsemme uudempaa ja sähköisempää autokantaa. Reilu siirtymä edellyttää kannusteita ja infraa. Kokoomus näkee potentiaalia myös bio-kaasun sekä synteettisten polttoaineiden osuuden kasvattamisessa, etenkin raskaassa liikenteessä.

Yksi pidemmän aikavälin kestävä ratkaisu sekä ilmastonmuutoksen hillitsemiseen että irtaantumiseen Venäjällä tuotetusta energiasta olisi vetytalous. Siihen liittyy myös merkittävää vienti- ja investointipotentiaalia Suomelle.

Arvoisa puhemies! Ilmastopolitiikka vaatii pitkäjänteistä työtä. Ensimmäinen KAISU hyväksyttiin viime kaudella, vuonna 2017. Silloisena hallituspuolueena kokoomus oli mu-

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

kana kutsumassa silloiset oppositiopuolueet ilmastotyöhön. Tuolloin laadituille yhteisille ilmastolinjauksille myös nykyisen hallituksen toimet pohjaavat. Nykyhallitus ei kuitenkaan jatkanut puoluerajat ylittävää yhteistyötä vaan jätti oppositiopuolueet kutsumatta ilmastopöydän ympärille. Tämä on ollut pettymys, sillä ilmastotyössä, jos jossain, tarvittaisiin pitkäjänteistä yhteistyötä yli hallitus—oppositio-rajojen ja vaalikausien.

Kokoomus pitää tärkeänä, että kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti ekologisen kestävyuden lisäksi huolehditaan myös sosiaalisesta ja taloudellisesta kestävyudesta. Kestävyys edellyttäisi, että ilmastotoimet rahoitetaan kehityksen sisällä. Näin tämä hallitus ei kuitenkaan toimi. Hallitus on laatinut velvoittavia lakeja ja selontekoja, joissa sitoudutaan hyviin ja kannatettaviin asioihin. Rahoitus on kuitenkin jälleen jätetty muiden ratkaistavaksi, ja se ei ole kestävää.

Vihreää siirtymää ei ole mahdollista toteuttaa pelkin julkisin varoin. Onneksi suomalaiset yritykset näkevät ilmastotyössä suuria mahdollisuuksia. Yrityksille olisi tärkeää, että toimintaympäristön muutokset ovat mahdollisimman hyvin ennakoitavissa ja esimerkiksi luvitus sujuvaa. Tältä osin parannuksia ei ole vielä nähty.

Arvoisa puhemies! Ilmastotavoitteita ei ole mahdollista saavuttaa ilman toimia. On perusteltua tarkastella päätösten vaikutuksia nykyhetkessä, mutta tehtävämme on ennen kaikkea miettiä tulevaisuutta. Kaikkein suurin uhka nimittäin on se, että emme tee riittävästi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Kosonen.

17.31 **Hanna Kosonen kesk** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Monella suomalaisella on nyt tiukkaa. Putinin hinnat tuntuvat ruokakassista alkaen. Eläminen kallistuu. On oikein, että tässä tilanteessa tulemme ihmisiä vastaan arjessa pärjäämisessä. Töihin ja ylipäätään liikkumaan pitää päästä kautta Suomen; isossa osassa maata auto on siihen ainoa vaihtoehto.

Vaikka joudumme ottamaan päästöjen vähentämisessä hetkellisesti takapakkia, pidemmälle tulevaisuuteen linja pysyy, ja KAISU sen todistaa. Saastuttava, ulkomainen, fossiilinen energia alas. Puhdas, kotimainen, päästötön energia ylös. KAISUssa on juuri siitä kyse. Teemme Suomesta luonnonvarojemme kestäväan hyödyntämiseen ja huippuosaamiseen perustuvaa bio- ja kiertotaloutta. Tällä politiikalla pystymme tekemään monta maalia samalla kertaa. Saamme päästöjä alas — näin teemme oman osamme ilmaston lämpenemisen hillitsemiseksi. Parannamme omavaraisuuttamme — epävarmassa maailmassa Suomessa pitää olla energiaa ja ruokaa omasta takaa. Venäjän energiasta on todella irtauduttava. Energian omavaraisuutta nostamalla parannamme myös vaihtotasetta meille myönteiseen suuntaan. Puhutaan vähintään sadoista miljoonista ellei jopa miljardeista euroista, jotka jäisivät tulona yhteiskuntaamme. Luomme uutta työtä ja yrittäjyyttä koko maahan ja vientituotteiksi asti. Maailmalla on näiden asioiden osaamiselle valtava kysyntä. Meillä tuota osaamista on.

Arvoisa puhemies! Pitää uskaltaa ajatella isommin. Olemme pitäneet itseämme energian tuojina aina. Näin ei tarvitse olla. Esimerkiksi vetytalouden kautta voisimme olla omavaraisia, mutta myös energianviejä. Olisi aika isolle asennemuutokselle suomalaisessa energiataloudessa.

Arvoisa puhemies! Kotimainen hiilimarkkina on oiva esimerkki kestävämpää tulevaisuutta rakentavasta politiikasta. Hiilimarkkina vähentää päästöjä ja on samalla iso mahdol-

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

lisuus etenkin suomalaiselle maaseudulle, ja myös yritykset hyötyvät. Hiilimarkkina on vasta rakentumassa, ja siksi on olennaista olla etulinjassa luomassa selviä pelisääntöjä ja reiluja käytäntöjä. Kaasuakin tarvitaan, mutta ei mitä tahansa kaasua vaan biokaasua. Biokaasun tuotannon lisääminen on välttämätöntä sekä päästöjen vähentämiseksi, omavaraisuuden parantamiseksi että kestäväen maatalouden kannalta.

Maatalouden tilanne on jo pidempään ollut tukala. Julkisilla hankinnoilla voimme osaltaan vahvistaa kotimaista elintarvikeketjua ja parantaa viljelijöiden asemaa markkinoilla. Siksi on tärkeää, että KAISUssa on kirjaus julkisten hankintojen kotimaisuudesta. Keskusta katsoo, että kaikkien julkisten hankintojen pitää ensisijaisesti olla puhdasta, vähäpäästöistä ja suomalaista. Pysyvämpää parannusta maatalouden tilanteeseen saadaan kuitenkin aikaan sillä, että markkinat toimivat viljelijöiden kannalta reilummin. Kaupalla ja teollisuudella on tässä isoin vastuu.

Arvoisa puhemies! Teknologiat kohti päästötöntä maailmaa on keksitty. Kysymys on enää skaalauksesta ja kustannustehokkuudesta. Pitää antaa markkinoille jousto ja mahdollisuus. Emme oikeasti tiedä, mikä on voittajalta näyttävä teknologia viiden vuoden päästä, emmekä tienneet tämän hetken nousevista teknologioista viisi vuotta sitten.

Arvoisa puhemies! Muutos lähtee — tai on lähtemättä — ihmisten arjesta. Pitää kannustaa, ei pakottaa. Tuemme nyt esimerkiksi öljylämmityksestä luopumista, vähäpäästöisten ajoneuvojen hankintaa ja sähköajoneuvojen latauspisteiden rakentamista.

Lopuksi vielä: Ensiksikin luotetaan suomalaisiin. Toiseksi mahdollistetaan jokaiselle kestävien valintojen tekeminen arjessaan. Kolmanneksi laitetaan voimavarat niihin toimiin, jotka ovat kustannustehokkaimpia ja joista tulevat parhaat tulokset. Saastuttava ulkomaalainen fossiilinen energia alas. Puhdas kotimainen päästötön energia ylös.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Seuraavaksi vihreät, edustaja Elo.

17.37 Tiina Elo vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! ”Päästövähennystoimia on kiihdytettävä jo seuraavan vuosikymmenen aikana, jotta kansainväliset tavoitteet ilmaston lämpenemisen rajaamiseksi on mahdollista saavuttaa.” Näin toteaa hallitustenvälinen ilmastomuutospaneeli IPCC huhtikuun alussa julkaisemassaan raportissa. Raportin mukaan valtioiden tähän mennessä ilmoittamat päästövähennystavoitteet eivät ole riittäviä ilmaston lämpenemisen rajaamiseksi kriittiseen 1,5 asteeseen vuosisadan loppuun mennessä. Tämä on tosiasia, jonka edessä olemme, tosiasia, joka saa meidät ponnistelemaan kestävämmän tulevaisuuden puolesta.

Venäjän hyökkäyssodan myötä ilmastomuutoksen torjunnasta on tullut myös vakava turvallisuuspoliittinen kysymys. Energian ja ruuan hintojen noustessa ja inflaation laukattessa on entistäkin tärkeämpää huolehtia siitä, että vihreä siirtymä ja fossiilisista irtautuminen toteutetaan sosiaalisesti oikeudenmukaisella tavalla.

Uudessa ilmastolaissa sitoudumme tekemään Suomesta hiilineutraalin vuoteen 2035 mennessä ja hiilinegatiivisen pian sen jälkeen. Nyt käsittelyssä oleva keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma on keskeinen väline tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Suunnitelmaan on koottu ne toimet, joilla puolitamme taakanjakosektorin päästöt vuoteen 2030 mennessä. Taakanjakosektoriin kuuluvat rakentaminen, rakennusten lämmitys, asuminen, maatalous, liikenne, jätehuolto ja teollisuudessa käytettävät F-kaasut. Liikenne on taakanjakosektorin suurin päästölähde. On selvää, että eri puolilla Suomea me tarvitsemme erilaisia ratkaisuja. Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmassa liikenteen päästöjä

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

vähennetään kannustimin ja tukitoimin. Jos nämä keinot eivät riitä, on keinovalikoimaan otettava myös tiukempaa ohjausta. Joko kansallinen tai EU:n laajuinen liikenteen päästökauppa olisi tähän tutkitusti tehokas väline.

Myös yritykset ovat viime vuosina ottaneet ilmastopolitiikan vakavasti. Yhä useampi yritys tavoittelee hiilineutraaliutta omassa toiminnassaan. Tässä piilee valtava potentiaali liiketoiminnan kasvattamiseen ja kestävien menestystarinoiden synnyttämiseen. Talouden ja teollisuuden vihreä siirtymä on jo valtavirtaa Euroopassa. Suomen kannattaa olla aktiivisesti mukana vaikuttamassa ja vahvistamassa EU:n yhteistä ilmastopolitiikkaa ja toimia vihreiden investointien vauhdittamiseksi.

Arvoisa puhemies! Nyt käsittelyssä oleva ilmastosuunnitelma on osa laajaa ilmastotoimien kokonaisuutta. Ilmastokriisiä torjutaan vähentämällä päästöjä ja kasvattamalla hiilinieluja. Tuore ennakkotieto Suomen hiilinielun muuttumisesta päästölähteeksi on hälyttävä. Metsiemme hiilinielut ovat romahtaneet, koska metsiä hakataan liikaa ja liian nuorena samaan aikaan kun puuston kasvu on hidastunut. Vaikka olemme onnistuneet vähentämään päästöjä monilla sektoreilla, vaarantaa hiilinielujen romahtaminen kriittisesti polkumme hiilineutraaliuteen. Tarvitsemme ilmastopaneelinkin peräänkuuluttaman hiilinielujen pelastusohjelman, jossa määritellään riittävät toimet metsien ja maaperän nettohiilinielujen vahvistamiseksi. Metsien ja maaperän hiilinieluihin kiteytyy myös ilmastomuutoksen torjunnan ja luontokadon pysäyttämisen tiivis kytkeytyminen toisiinsa. Suojelemalla metsiämme kasvatamme hiilinielua ja vahvistamme luonnon monimuotoisuutta.

Arvoisa puhemies! Sosiaalinen hyväksyttävyyys ja oikeudenmukaisuus ovat keskeisiä päästövähennystoimien toteuttamisessa. On tärkeää, että kansalaisia on osallistettu ja kuultu aktiivisesti ilmastosuunnitelman valmistelussa. Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmassa reilua vihreää siirtymää vahvistavia toimia ovat muun muassa avustukset öljylämmityksestä luopumiseen, vähäpäästöisten ajoneuvojen hankinta- ja muuntotuet sekä sähköautojen latauspisteiden rakentamistuet. Lisäksi valmistelussa on lainantakaussmalli kotien puhtaille hankinnoille. Tämä on lähtenyt vihreiden aloitteesta. Tällä viikolla Nuorten Tiedeakatemia vaati Suomen hallitusta ryhtymään poikkeuksellisiin toimiin ilmastomuutoksen pysäyttämiseksi.

Vihreät pitävät välttämättömänä, että ilmastotoimet vastaavat ilmastolain sitoumusta hiilineutraaliudesta 2035. Jos tähän mennessä päätetyt toimet eivät tähän yllä, on ripeästi päätettävä lisätoimista. Vihreä eduskuntaryhmä tukee keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman hyväksymistä ja koko suomalaisen yhteiskunnan ponnisteluja ilmastokriisin ja luontokadon ratkaisemiseksi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Kivelä.

17.42 **Mai Kivelä vas** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aikaamme leimaavat jatkuvat yhtäaikaiset kriisit. Monesta voi tuntua, ettei kapasiteetti riitä jokaisen kriisin käsittelemiseen ja niihin vastaamiseen — pandemiasta sotaan ja ympäristön syvenevään kriisiin. Vastaukset näihin kriiseihin ovat kuitenkin yllättävän usein samat. Venäjän sodan tehokkaimpia vastatoimia on fossiilisista irtautuminen. Pandemiota ehkäistään luonnon monimuotoisuutta suojelemalla. Ekokriisiä hillitään näillä samoilla keinoilla — fossiilisista irtautumalla ja luontosuhdettamme muuttamalla. Ekokriisin pysäyttämiseksi on kiire, sillä se aiheuttaa kärsimystä ja kuolemaa sotien ja pandemioiden tavoin.

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

Vasemmisto on hallituksessa ajanut tiukkaa ilmasto- ja luontopolitiikkaa. Ympäristöasiat on hoidettava ykkösprioriteettina, myös meidän ihmisten selviytymisen ja hyvinvoinnin vuoksi. Tämä keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma on yksi osoitus hallituksen työn etenemisestä, mistä olemme kiitollisia. Me olemme myös valmiita suurempiin toimiin. Esimerkiksi liikenteen päästövähennyksissä on vielä tehtävää. Liikenteen päästöjä vähennetään kestävästi laskemalla autoilun kulkumuoto-osuutta erityisesti kaupunkialueilla. Tämä edellyttää joukkoliikenteen sekä kevyen liikenteen tukemista ja helpommaksi tekemistä ihmisille, mutta myös autoilun ensisijaisuuden lopettamista silloin, kun on aito mahdollisuus valita toisin. Tämä on kaikista tehokkain tapa saada liikenteen päästöjä vähenemään.

Suomi on pitkien etäisyyksien maa, eikä joka puolella tule koskaan olemaan realismia liikkuminen vain kävellen, pyöräillen tai joukkoliikenteen avulla. Siksi keinoja on tietenkin oltava monia. Vasemmisto haluaa edistää kansallista liikenteen päästökauppaa, jotta ihmisillä on kannustin siirtyä vähäpäästöisiin käyttövoimiin. Päästökaupan tulo täytyy meidän mielestämme ohjata ihmisille hiiliosinkona tai pienituloisille ja syrjässä asuville kompensatiomallin kautta. Me haluamme parempaa, terveellisempää ja halvempaa liikumista ihmisille. Tämä on mahdollista juuri siksi, että me rakennamme saavutettavimmat joukko- ja kevyen liikenteen yhteydet ja pääsemme eroon saastuttavista polttoaineista.

No, toinen sektori, jolla päästövähennystoimet yhdistyvät parempaan elämänlaatuun ja toimentuloon, on maatalous. Kestävään, luonnonmukaiseen ja kasvipainotteiseen ruokaan siirtymällä maatalous on osa ratkaisua eikä osa ongelmaa. [Sheikki Laakso: Ei kuin porkkanaa!] Kun viljelijät voivat viljellä maan kasvukuntoa vaalien ja kierrätyslannoitteisiin siirtyen, omavaraisuusasteemme sekä maan tuottavuus paranevat ja ravinnepäästöt pienenevät. Itämeri ja peltoekosysteemit saavat palautua ja näin pysyvät hyvässä kunnossa myös meidän ihmisten hyvinvoinniksi ja iloksi.

Ilmastopäästöt pienenevät, kun siirrytään eläintuotannosta kasviproteiinien tuotantoon. Maanviljelijöille pitää olla kannattavampaa pitää turvemaat pellonraivauksen ulkopuolella. Esimerkiksi kosteikkoviljelyä täytyy edistää. Kestävään ruuantuotantoon siirtyminen on siis hyväksi sekä ihmisille että luonnolle, ja tätä me tietenkin ajamme. Ja nyt myös ruokaturva on ajankohtaisempi kuin aikoihin. Mahdollisimman luonnonmukainen ruuantuotantotapa Suomessa on myös omavaraisuutta edistävä, kun emme ole riippuvaisia tuontilannoitteista.

Arvoisa puhemies! Tutkimus kertoo, ettei ylikulutus lisää onnellisuutta. Suomessa on pienituloisia ihmisiä ja köyhiä perheitä, joiden asemaa vasemmisto ajaa. Samaan aikaan on kuitenkin paljon varakkaita, joiden turha ylikulutus pahentaa myös köyhien elämää vaikeuttavaa ympäristökriisiä. Kulutuksen päästöihin onkin siis jatkossa selkeämmin puututtava, ja markkinoilla ei pitäisi ylipäätään olla sellaisia tuotteita, joiden valmistaminen ja käyttäminen pahentaa kohtuuttomasti ympäristökriisiä.

Myös ilmastopaneeli korostaa kuluttajavalintojen sijaan ihmisille toiminta- ja vaikuttamismahdollisuuksia nimenomaan kansalaisina. Me tarvitsemme nyt ja jatkossa entistä vahvempaa ilmastotyötä. Vasemmisto on ajanut sitä tässä hallituksessa, ja ajamme sitä myös seuraavalla vaalikaudella. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Seuraavaksi edustaja Ollikainen.

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

17.47 **Mikko Ollikainen r** (ryhmäpuheenvuoro): Ärade talman! Oron i världen är stor. Maten kostar allt mer, bensinpriserna har stigit kraftigt och säkerhetsläget har förändrats. Att tala om klimatförändringen och utsläppen i detta sammanhang kan kännas lösryckt. Det kan lätt kännas som om att vi nu borde fokusera enbart på de problem vi bemöter i vår vardag. Men är det så? Det är ändå vi beslutsfattare som har ansvaret för att redan i dag svara på framtidens utmaningar, också de som handlar om vår omgivning och klimatet. Det är därför som regeringen under de senaste åren gjort ett omfattande arbete för att hitta lösningar och vägar framåt inom den här sektorn.

Arvoisa puhemies! Ilmastopolitiikan suunnitelma viitoittaa sitä, miten saavutamme hiili-neutraaliustavoitteemme, erityisesti niin sanotulla taakanjakosektorilla. Tavoitteet on asetettu EU:ssa, mikä kertoo siitä, että on äärimmäisen tärkeää, että Suomi vaikuttaa aktiivisesti EU:n tasolla. Itse toimenpiteistä sen sijaan olemme kansallisesti vastuussa. Ilmastotyötä on tehtävä kaikilla tasoilla — kansainvälisellä, kansallisella ja paikallisella tasolla. Esimerkiksi useilla suomalaisilla kaupungeilla ja kunnilla on omat kunnianhimoiset tavoitteensa ja suunnitelmansa.

Våra målsättningar både nationellt och på EU-nivå är bra. Om man har ett strategiskt mål så måste besluten i stunden också vara i linje med det slutliga målet. Om man avviker från en årlig plan och fattar beslut på kort sikt skapar man osäkerhet för bland annat investeringar. Vår uppgift är att skapa förutsebarhet. Vi ska binda oss till det som vi kommit överens om. Om inte, så får vi inte heller de investeringar som behövs.

Panostukset tutkimukseen ja innovaatioihin, investointeihin ja tulevaisuudenuskoon vievät Suomea eteenpäin. RKP:n mielestä yhteiskunnalla on keskeinen rooli tällaisen luovuuden ja edistyksen mahdollistajana. Meidän on tehtävä investoinneista houkuttelevia. Lupaprosessien on oltava nopeita. Yhteistyön yritysten kanssa on oltava sellaista, että ne tuntevat olevansa tervetulleita. Meidän tulee suhtautua avoimesti kaikkiin uusiutuvan energian muotoihin, kuten biokaasuun, tuuleen, aurinkoon ja vetyyn. Luovuutta tarvitaan kaikilla tasoilla. Myös kiertotalous on tulevaisuuden ala, ja sillä voi olla valtavan suuri vaikutus Suomelle, koska se antaa mahdollisuuksia suomalaisille yrityksille rakentaa kestävää yhteiskuntaa.

Ärade talman! Vi ser att tillgången till energi är allt mer kopplad till säkerhetsfrågor. Globalt sett är säkerhet en växande marknad. Om vi lyckas undvika de misstag som gjorts tidigare kan vi skapa en inhemsk marknad på vilken företag kan växa till en sådan storlek att de sedan kan tävla på den internationella marknaden. De svåra besluten nu om att frigöra oss från rysk energi ger oss en möjlighet att finna finska lösningar som skapar jobb.

Ärade talman! Diskussionen om våra klimatmålsättningar blir ofta byråkratisk och avlägsen. Men varje finländare är en bit i det stora pusslet. Därför är delaktigheten och kommunikationen ytterst viktig. Folk ska vara med och känna att de är med i en positiv förändring. De som påverkas mest av omställningen ska stödjas för att klara av att anpassa sig. Det gäller människogrupper men också olika regioner.

Myös kunnilla on kokonaisuuden kannalta tärkeä rooli, koska ne vastaavat muun muassa joukkoliikenteestä ja maankäytöstä. RKP kannattaa toimivaa joukkoliikennettä, erityisesti

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

raideliikennettä, ja autokannan uudistamista sekä vähäpäästöisten autojen määrän lisäämistä. Hallitus on ryhtynyt moniin toimenpiteisiin muutoksen nopeuttamiseksi. Niitä ovat esimerkiksi sähköautojen hankintatuki ja fossiilittoman liikenteen tiekartta. Kuluttajakäytön on juuri nyt suurta, ja sähköautojen saatavuus on korkeita hintoja suurempi ongelma. Myös uusien rakennusten tulee olla energiatehokkaita, mutta järkevällä ja ennen kaikkea kestäväällä tavalla. Kannatamme puurakentamisen lisäämistä, koska puurakentaminen ei ole vain kestävää vaan myös tapa sitoa hiiltä pitkäkestoisiin tuotteisiin. Rakennuksen koko elinkaari tulee huomioida. Valtio tukee kotitalouksien siirtymistä öljylämmityksestä ilmastokannalta fiksumpiin lämmitysmenetelmiin, ja tämän tuen suuri suosio on hieno juttu.

Ärade talman! Avslutningsvis: Klimatårsberättelsen är ett bra sätt för beslutsfattare att följa och med utvecklingen, och vi ska ha samma parametrar från år till år och föra statistik så att det går att utvärdera vår egen utveckling och att vi mäter samma sak i olika länder. — Kii-tos, tack.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Tack, ledamot Ollikainen. — Sitten viimeinen ryhmäpuheenvuoro, edustaja Tanus, ja tämän jälkeen ministeri Ohisalo pääsee vastaamaan.

17.53 Sari Tanus kd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsittelyssä oleva keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma koskee niin sanottua taakanjakosektoria, eli päästökaupan ulkopuolisia sektoreita maankäyttösektoria lukuun ottamatta. Eduskunnan käsittelyyn on tulossa vielä tämän vuoden aikana myös kansallinen ilmasto- ja energiastrategia, valtioneuvoston selonteko maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmaksi ja valtioneuvoston selonteko kansallisesta ilmastomuutokseensopeutumissuunnitelmasta. Herääkin kysymys: onko tarkoituksenmukaista eritellä asian seuranta näin moneen eri selontekoon, vai olisiko niitä järkevämpää yhdistää? Jos ilmastomuutos voitaisiin pysäyttää selonteoilla, olisimme tässä työssä jo pitkällä.

Hallitusohjelmassa tavoitteeksi on asetettu, että Suomi on hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä. Selonteon mukaan perusskenaarion nykyiset toimet eivät riitä tavoitteiden saavuttamiseen, joten tarvittaisiin lisätoimia. Tavoitteet ovat tavoitteita. Aivan kuten turpeen käytön kohdalla, asiat voivat muuttua hyvinkin nopeasti, ja tällöin tavoitteitakin pitää tarkastella muuttuneen tilanteen pohjalta. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan ei voi olla vaikuttamatta Suomen energia- ja ilmastopolitiikkaan. Energian saatavuuden muuttunut tilanne pakottaa tarkastelemaan jo tehtyjä päätöksiä uudelleen. Sota yhtäältä jouduttaa fossiilisista polttoaineista irtautumista, mutta toisaalta sota on myös avannut Euroopassa keskustelun hiilivoiman jatkoajasta ja oman öljyntuotannon lisäämisestä.

Juuri nyt polttoaineiden ja ruuan hinnat nousevat voimakkaasti, mikä vaikuttaa dramaattisesti ihmisten arkeen. Liikennesektori on kokonsa takia keskeisessä roolissa päästövähennystavoitteissa. Tärkein ja vaikein haaste ilmastaselonteon tavoitteiden toteuttamisessa on kuitenkin se, miten pitää kansalaiset mukana. On selvää, ettei ilmastotavoitteita saavuteta, jos tavallinen ihminen joutuu muutoksista kohtuuttomasti kärsimään.

Muuttunut tilanne on toisaalta myös mahdollisuus edistää esimerkiksi julkista liikennettä ja liikkuminen palveluna -konseptia. Selonteossa kootut nuorten tekemät esitykset esimerkiksi joukkoliikenteen tukemisesta ja sähköautojen latausinfraverkon tiivistämisestä ovat järkeviä. Julkisen liikenteen kilpailukyky yksityisautoiluun verrattuna on viime vuosina parantunut, ja polttoaineen kohonnut hinta nopeuttaa kehitystä. Julkinen liikenne on

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

kuitenkin hyvin keskittynyttä ja kohtelee eri puolilla Suomea asuvia eriarvoisesti. Kategorinen ajattelu, jossa julkinen liikenne on hyvä ja yksityisautoilu paha, on väärä. Suomen kokoisessa maassa myös maaseudulla tulee olla elämisen edellytykset. Korkea polttoaineen hinta rajoittaa jo nyt työssäkäyntiä eri puolilla maata.

Nyt kun venäläinen tuontienergia on pois energiapaletistamme, on tehtävä nopea muutos aurinko-, tuuli- ja maalämpöenergian sekä biokaasun laajamittaiseen käyttöön. Muutos on myös ilmastonmuutoksen torjunnan kannalta välttämätön.

On tärkeää luoda riittävät kannustimet, joilla suomalaisten asunnot saadaan energiaomavaraisiksi. Tarvittava teknologia ja osaaminen on jo olemassa. Toki suomalainen yhteiskunta panostaa jo nyt merkittävästi energiaremontteihin, mutta valitettavasti näitä parannuksia, suomalaisten rahoilla, tehdään kyllä enemmän Italiassa kuin täällä koti-Suomessa.

Maataloudessa olisi potentiaalia päästöjen vähentämiseen, mutta on turha odottaa, että konkurssin partaalla olevilla maatiloilla olisi nyt paukkuja tehdä investointeja vaikkapa biokaasun keräämiseen, säätösalaajituksen rakentamiseen tai uusiin viljelymenetelmiin. Kovin helppoa on hallituksesta tai Brysselistä käsin kasata taakkoja toisten, kuten viljelijöiden, kannettavaksi.

Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraatit kannattavat järkevää ilmastopolitiikkaa. Tarviin toimenpiteitä ilmaston lämpenemisen hidastamiseksi ja luonnon tasapainon ylläpitämiseksi. On kuitenkin tärkeää, että ilmastonmuutoskeskustelussa pelottelun sijaan nostetaan faktat ja oikeat mittasuhteet keskiöön. Keskustelussa isot ja pienet asiat ovat menneet sekaisin, ja tästä on aiheutunut turhaa ahdistusta ja turhia pelkoja.

Ilmastonmuutoksen torjunnassa Suomella on oiva mahdollisuus hyödyntää teknologista osaamistaan. Ilmastohysterian sijaan voimme luoda uutta. [Puhemies koputtaa] Ilmastonmuutoksen torjunta antaa mahdollisuuksia uuden, puhtaamman teknologian kehittämiseen ja uusien yritysten syntymiseen. Valinta on meidän.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Sitten ministeri Ohisalo, kolme minuuttia.

17.58 Ympäristö- ja ilmastoministeri Maria Ohisalo: Arvoisa puhemies! Kiitokset erittäin hyvistä ryhmäpuheenvuoroista kaikille ryhmille. Tässä ehkä esitettiin edellä näkemymiä, joiden mukaan ilmastopolitiikka ja ilmastotyö olisi kenties teatteria tai kenties jopa ilmastohysteriaa. Haluan sanoa, että näissä asioissa on kyse tulevien sukupolvien elinmahdollisuuksista tällä planeetalla. Meidän tehtävä on varmistaa, että tulevatkin lapset voivat nauttia lumisista talvista, [Petri Huru: Suomi ei sitä yksin varmista!] ja tässä meillä on suuri vastuu.

On selvää, että irtautuminen fossiilisista polttoaineista pitää tehdä sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävästi. Kaikki nämä aspektit pitää huomioida. [Petri Huru: Sitähän ei tapahdu nyt!] On selvää, että kun täälläkin suunnitelmassa sanotaan, että tarvitaan oikeudenmukaista siirtymää, niin sellainen tarvitaan, ja näitä toimia tehdään muilla sektoreilla. Se, että nyt tänään keskustelemme keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta ja ympäristö- ja ilmastoministerinä esittelen tätä, ei sulje pois sitä, etteikö hallitus olisi vaikkapa tähän mennessä tehnyt niitä muita tärkeitä sosiaalipoliittisia ja työllisyyspoliittisia toimia, lähtien muun muassa sosiaaliturvan indeksikorotuksista ja työmatkavähennyksen nostamisesta. Tarvitsemme näitä kaikkia toimia. Eli toisin sanoen haluan painottaa sitä,

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

että vaikka täällä ei lue kaikkea sosiaalipolitiikkaa ja työllisyyspolitiikkaa, se ei sulje pois sitä, etteikö niitä olisi silti tehty ja täytyisi tehdä.

Mitä tulee yritysten rooliin, tämä vihreä siirtymähän mahdollistaa meille aivan valtavat vientimahdollisuudet. Uuden työn luominen on mahdollista, verotuloja syntyy, syntyy lisää suomalaista hyvinvointia. Ja itse asiassa yritykset ovat itse vedonneet — esimerkiksi elinkeinoelämä on vedonnut siihen — että ilmastotoimissa ei pidä pysähtyä vaan päinvastoin pitää tehdä jopa nopeammin, koska yritykset näkevät, että raha menee tällä hetkellä sinne, missä vähennetään päästöjä, luodaan uutta työtä ja toimeliaisuutta. Tämä on meidän hyvä pitää mielessä, koska yritykset sitä vahvasti nostavat.

Mitä tulee yritysten toimintaedellytyksiin, niin edustaja Sirénille haluan tässä mainostaa jo ennalta, että hallituksessa on tuloillaan tänne esitys luvituksen nopeuttamisesta, nimenomaan siitä, että vihreää siirtymää edistävät investoinnit saisivat etusijan viranomaismenettelyssä. [Petri Huru: Ei ainoastaan vihreä siirtymä, vaan kaikki investoinnit!] Toivon, että kaikki, jotka täällä kannattavat yritysten parempia toimintamahdollisuuksia, edellytyksiä, ovat nopeasti mukana täällä eduskunnassa käsittelemässä tätä, kun saamme lakiesityksen tänne.

Huoltovarmuudesta tuli kysymys: On selvää, että se on tärkeä näkökulma, mutta yksi keskeisimmistä näkökulmista on se, kuinka nopeasti irtaudumme venäläisestä ja muusta fossiilisesta tuontien energiasta. Haluamme rakentaa Suomesta energiaitsenäisen — se on sinivalloista, se on vihreää, se on molempia siirtymiä. Se tukee meidän hyvinvointia ja työllisyyttä ja tuo lisää verotuloja. [Puhemies koputtaa] — Jatketaan seuraavassa kohdassa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Otetaan pieni debatti, joo. — Edustaja Laakso, olkaa hyvä.

18.01 **Sheikki Laakso ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Äsken oli juuri tämä yritysten mukanaolo ja se, että yritykset näin vaativat. Tämä on käsittämätöntä oikeasti, että voidaan kertoa täällä ministerin suulla, että suomalaiset yritykset haluaisivat näin. [Satu Hassi: Elinkeinoelämän keskusliitto!] Se on vain pieni osa yrityksistä, jotka näin haluavat, se osa, jolla on vaikka mitkä mahdollisuudet rahallisesti tai taloudellisesti tämä ongelma poistaa, koska ne saavat sillä myös oman kilpailuetunsa, kun pienet, niin sanotusti, pk-sektorin yrittäjät, eivät pysty näihin vastaamaan tai eivät pysty myöskään olemaan kilpailussa mukana ja näin ollen joko kuihtuvat kokonaan pois alalta tai sitten nämä isot yritykset ostavat heidät pois alalta. Tätä ovat nämä yritykset, jotka tässä haluavat mukana olla, [Puhemies koputtaa] eivät pk-sektorin yritykset tässä mukana ole.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitos. — Edustaja Sirén, olkaa hyvä. — Mikrofoni päälle.

18.02 **Saara-Sofia Sirén kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia ministerille. Tämä luvituksen sujuvoittaminen on erittäin odotettu kokonaisuus. Siinä on aivan keskeisiä pullonkauloja sille, että me saamme tätä siirtymää edistettyä ja luomme sellaista toimintaympäristöä, jossa kestävämmät ratkaisut etenevät ja ovat myös kannattavia niiden toteuttajille.

Oli myös ilo kuulla monissa puheenvuoroissa tukea ja yhtenäisiä näkemyksiä esimerkiksi biokaasun edistämiseksi ja vetytaloudelle, joka on Suomessa tähän asti ollut vähän

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

turhankin huonolla huomiolla siihen nähden, miten valtava potentiaali vetytalouteen siirtymisessä on. Tältä osin kysyisinkin vielä tarkennusta: onko hallituksella suunnitelmissa nyt tiedossa olevien ohjelmien lisäksi vetyyn liittyen ohjelmatyötä tai strategiatyötä? [Puhemies koputtaa] Olen valmistellut aiheesta toimenpideoitetta, ja toivoisin sille laajapohjaista tukea.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kosonen, olkaa hyvä.

18.04 **Hanna Kosonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy hieman ihmetellä — edelleen, jatkuvasti — perussuomalaisten näkökantaa tähän uusien teknologioiden ja fossiilittoman energian ja päästöttömän energian lisäämiseen Suomessa, koska sehän on se meidän ainut vaihtoehto ja ne teot, mitä tähän mennessä Suomessa on tehty tämän siirtymän tukemiseksi, tällä hetkellä nimenomaan halventavat niitä hintoja, mitä tuolla pumpulla tai energian suhteen muuten on. [Jani Mäkelä: Yhteiskunnan rahoilla!]

On näitä mittavia investointeja, mitä nyt olemme saaneet Suomeen ja on tulossa — esimerkiksi Microsoft ja Fortum ovat investoimassa todella ainutlaatuisen yhteishankkeen tuonne Espooseen, johon voi tulla jopa 11 000 työpaikkaa — ja tämä kaikki on tämän siirtymän ansiota, ja varmasti myös sen ansiota, että meillä on edelläkävijän maine. [Puhemies koputtaa] Tästä edelläkävijyydestä olisi kiinnostavaa kuulla ministeriltä lisää.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hassi, olkaa hyvä.

18.05 **Satu Hassi vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me olemme huolissamme ruuan hinnan noususta, me olemme huolissamme sodasta, me olemme huolissamme huoltovarmuudesta, muun muassa. Nämä kaikki asiat liittyvät ilmastonmuutokseen. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Ei mikään pitemmällä aikavälillä uhkaa ruuan tuotantoa ja saatavuutta ja nosta hintoja enemmän kuin ilmastonmuutos, joka tällä hetkellä jo tuhoaa satoja esimerkiksi Intiassa ja Pakistanissa, osassa Yhdysvaltoja ja mahdollisesti osassa Eurooppaakin.

Olemme oppineet, että fossiilivapaus on myös turvallisuuspolitiikkaa. Ei riitä, että irtaudumme Venäjän energiasta ja Putinin sotakoneen rahoittamisesta; ei se ole kovin paljon parempi, jos sitten siirrymme rahoittamaan entistä enemmän Saudi-Arabian diktaturia.

Kuten tässä jo on monikin kollega todennut, sen lisäksi, että ratkaisemme tässä ihmiskunnan suurinta tulevaisuusongelmaa, [Puhemies koputtaa] samalla luomme kotimaista työtä ja toivoa tulevaisuudesta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kivelä, olkaa hyvä.

18.06 **Mai Kivelä vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se on juuri näin. Nyt täytyy ymmärtää, että nämä toimet ovat välttämättömiä. Piste. Se, mistä voi kritisoida, on, että pitäisi tehdä enemmän. [Petri Huru: Enemmän mutta pidemmässä ajassa!]

Kaikissa näissä meidän ajamissamme ilmasto- ja luontotoimissa on kyse myös ihmisten hyvinvoinnin turvaamisesta, ja me ainakin vasemmistossa nähdään tässä reilussa siirtymässä sellainen iso, yhteinen urakka, joka tulee tarjoamaan myös konkreettisesti uutta työtä Suomeen. Esimerkiksi kierrätyslannoitteiden tuotannossa ja hiilivapaassa teräksessä Suomen täytyy olla etunenässä kehittämässä näitä teknologioita myös vientiin — myös pe-

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

rinteiselle teollisuudelle riittää työtä. On ihan selvää, että kaiken teollisuuden tulee olla vähähiilistä tulevaisuudessa, ja se on myös tapa, jolla me suojellaan suomalaisia työpaikkoja.

Lopuksi haluan vielä toivottaa uudelle ympäristö- ja ilmastoministerille voimia pestiin. Voit luottaa siihen, [Puhemies koputtaa] että meidän ryhmä on tässä työssä tukenasi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Tanus, olkaa hyvä.

18.07 **Sari Tanus kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilmastonmuutoksen torjunnassa Suomella on oiva mahdollisuus hyödyntää teknologista osaamista, ja myös uuden, puhtaamman teknologian vientimahdollisuudet ovat suuret. Luonnon monimuotoisuuden turvaamisesta Sitra julkaisi aivan hiljakkoin selvityksen, kuinka monimuotoisuuden turvaajana kiertotaloudella olisi suuret mahdollisuudet ruuantuotannossa, maataloudessa, rakennuksissa ja rakentamisessa, samoin kuin tekstiileissä, kuiduissa ja metsäsektorilla. Kysyisinkin nyt uudelta ministeriltä: miten näette tämän kiertotalouden osuuden vahvistamisen ja mahdollisuudet Suomessa?

Sen lisäksi kysyisin, kun mainitsin ilmastohysterian: Olen kovasti huolissani meidän nuorista, jotka kokevat voimakasta ilmastoahdistusta ja tietynlaista hysteriaa siinä määrin, että esimerkiksi nuorisopsykiatrian poliklinikoilta on tullut viestiä, että siellä on ilmastoahdistuneita nuoria. [Puhemies koputtaa] Miten ministeri tätä asiaa olisi korjaamassa? [Satu Hassi: Ilmastotoimet auttavat! — Mai Kivelä: Riittäväillä ilmastotoimilla!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäkelä, olkaa hyvä.

18.08 **Jani Mäkelä ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän venäläisestä energiasta luopuminen käy, mutta sitä on hieman vaikea ymmärtää, miksi meidän pitäisi maksaa muiden luopuminen venäläisestä energiasta, niin kuin nyt EU:n tulonsiirroilla ja niin sanotuilla oikeudenmukaisilla siirtymillä tehdään. Sitähän se tosiasiallisesti tarkoittaa, että me maksamme puolalaisten luopumisen fossiilisista polttoaineista, kun näitä oikeudenmukaisia siirtymärahoja rakennetaan.

Mitä tulee yritysten halukkuuteen näihin toimiin, niin kyllä nyt esimerkiksi 55-valmiuspaketin yhteydessä EK:nkin suunnalta alkoi tulla sellaisia lausuntoja, että tämä maksaa vähän turhan monta miljardia ja hirvittää, mitä nämä kustannukset tulevat olemaan.

Suomen ilmastopolitiikan suuri katastrofi on 15 vuoden etupainotteisuus verrattuna kilpailijamaihimme. Tämän ilmastopolitiikan mielekkyyttä kuvaa se, kun katsotte lennossa olevista lentokoneista kuvaa näyttävää Flightradaria, missä kohtaa siellä on tyhjää. Tyhjää on Ukrainan päällä, Afganistanin päällä ja Suomen päällä, mutta hieman eri syistä. Muut lentävät, me emme. Silti me yritämme pelastaa koko maailman ilmaston omilla toimillamme.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Pirttilahti, olkaa hyvä.

18.10 **Arto Pirttilahti kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on hiilijalanjälki mutta meillä on myös hiilikädenjälki. Eli kompensoimme tätä hiilijalanjälkeä tai yritämme sitä vähentää omassa taloudessamme tai muuten, mutta tuo hiilikädenjälki ja yrityselämähän ovat yhdessä. Meillä on paljon osaamista ja teknologiaa, millä me voidaan vähentää koko maailmankin toimintaa. Ilmastohan ei pysähdy tähän meidän valtionrajalle.

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

Minullakin on yksi ystävä, joka tällä hetkellä optimoi kiinalaisia hiilivoimaloita. Mitenkä tämä suomalainen osaaminen ja teknologia saataisiin Suomen hyväksi tässä hiililaskennassa? Miten tämä hiilikädenjälki — se, mitä suomalaiset teknologiat tai suomalaiset yrittäjät ja toimijat tekevät maailmalla — saataisiin kotimaankin hyväksi niin, että myös se olisi osaltaan vähentämässä tätä meidän hiilitaakkaa? Se on tärkeä asia.

Biokaasun ja maatalouden roolin osalta ihmettelen, että näissä maataloustukiasioissa maatalouden biokaasua ei voida myydä ulkopuolelle, [Puhemies koputtaa] sillä sekin olisi mainio asia, että kaikki voisimme käyttää sitä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Elo, olkaa hyvä.

18.11 **Tiina Elo vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilmastonmuutoksen hillintä ja luontokadon pysäyttäminen edellyttävät mittavaa muutosta ajattelussamme ja toimintatavoissamme, ja se ei tapahdu peräpeiliin katsomalla. Meillä on kaikki mahdollisuudet muuttaa teollisuutemme, metsätaloutemme ja maataloutemme ilmastokestäviksi. Teknologia ja keinot ovat jo olemassa, ja nyt tarvitaan rohkeutta ottaa ne käyttöön. Muutos voidaan tehdä niin, että siitä hyötyvät myös maataloustuottajat ja metsänomistajat. Maataloudessa on nyt todella tärkeää ottaa käyttöön kustannustehokkaimmat keinot ilmastokestävän ruuantuotannon tukemiseen. Tätä hallitus nyt myös tekee.

Kun puhutaan hiilinieluista ja niiden hupenemisesta, yksi keino hiilinielujen vahvistamiseen on myös se, että sekin tehdään taloudellisesti kannattavaksi sillä tavalla, että me määritämme hiilelle hinnan myös silloin, kun sitä sidotaan maaperään, metsään tai puutuotteisiin. Eli ratkaisuja meillä todella on, ja toivon, että keskityttäisiin niiden eteenpäinviemiseen sen sijaan, että puhutaan siitä, miten vaikeaa ilmastonmuutoksen torjunta on.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Essayah, olkaa hyvä.

18.12 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Suomella on varmastikin annettavaa ilmastonmuutoksen torjunnassa, se on selvä, mutta se keskustelu, mikä tällä hetkellä on virinnyt ympäri Eurooppaa, liittyy tähän Fit for 55 -pakettiin, joka annettiin alun perin heinäkuussa 2021 ja annettiin hyvin toisenlaisissa olosuhteissa kuin missä me tällä hetkellä elämme.

Tähän nyt on sitten liitetty tiiviisti tämä REPowerEU-paketti, ja täytyy sanoa, että monta kertaa EU-sääntelyssä on hämmentävää se, että ei uskota, että jäsenvaltioissa parhaiten löydetään ne kustannustehokkaimmat keinot päästä näihin tavoitteisiin vaan mennään yksityiskohtaisesti nippelitasolle sääntelemään, mitä missäkin jäsenvaltiossa pitäisi tehdä. Esimerkiksi aurinkopaneelit joka ikisellä katolla — täytyy sanoa, että kun tuolla Itä-Suomessa viime talvenakin oli lumikuormaa katolla pahimmillaan semmoinen puolitoista metriä, niin ei siinä nyt oikein ensimmäisenä aurinkopaneelit tulleet mieleen.

Elikkä millä tavalla me saataisiin siihen EU-sääntelyyn sellaista järkeä, [Puhemies koputtaa] joka ottaisi paremmin huomioon nämä erilaiset ilmasto-olosuhteet ja olosuhteet ylipäättänsäkin jäsenvaltioissa?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Huru, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

18.13 **Petri Huru ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Kun nyt puhumme venäläisestä energiasta irtautumisesta, niin perussuomalaiset toki sitä kannattavat. Kuitenkin on tärkeää varmistaa, ettei mennä ojasta allikkoon. Vihreään energiaan siirtyminen vaatii muun muassa paljon kriittisiä mineraaleja. Jos niitä ei saada Suomesta tai edes Euroopasta, on vaarana, että riippuvuus venäläisestä energiasta siirtyy riippuvuudeksi kesken Afrikan epävakaiden valtioiden mineraaleista. Huomioitavaa on myös, että monet näistä maista ovat jo osin Venäjän tai Kiinan ikeen alla ja että ympäristöhaitat ja ihmisoi-keusasiat ovat merkittävästi heikommalla tasolla kuin Suomessa.

Arvoisa puhemies! Investointien ja tuotannon saamiseksi Suomeen onkin tärkeää, että huolehdimme jouhevasta ja ennakoitavasta lupapolitiikasta, jotta investoinnit eivät makaa vuosikausia lupabyrokratiassa ja valituskierteessä. Lisäksi tämän ei tule koskea ainoastaan vihreitä investointeja. Näin takaamme, että Suomi pysyy jatkossakin kiinnostavana inves-tointikohteena. [Puhemies koputtaa] Arvoisa ministeri, oletteko valmiit jouhevoittamaan kaikkea lupapolitiikkaa?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

18.14 **Tuomas Kettunen kesk** (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu herra puhemies! Il-masto on muuttunut ja muuttuu koko ajan. Se on fakta. Olen tyytyväinen siitä, että sinival-koisella siirtymällä tämä maa siirtyy fossiilitaloudesta kohti biotaloutta. Sitä on tehty jo viime kaudella ansiokkaasti, ja tällä vaalikaudella se jatkuu.

Kun puhutaan sinivalkoisesta siirtymästä, se tarkoittaa sitä, että suomalaisella osaami-sella [Petri Huru: Perussuomalaisten lanseeraama!] ja uusilla teknologioilla me viemme tätä maata eteenpäin ja taklaamme ilmastonmuutosta. Metsätalous, maatalous, ne ovat edelläkävijöitä ilmastonmuutoksen torjunnassa. Uusia teknologiainnovaatioita: tämän vii-kon maanantaina Kainuuseen vihittiin uusi supertietokone Lumi, joka ratkoo laskennal- laan ilmastonmuutosta.

Mutta, puhemies, sosiaalinen kestävyys on otettava näissäkin talkoissa mukaan. Ener-gian hinta nousee. [Puhemies koputtaa] On pidettävä huoli, että energia pysyy asianmukai-sella tasolla hinnan osalta. [Perussuomalaisten ryhmästä: Hyvä puhe!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Koskela, olkaa hyvä.

18.16 **Jari Koskela ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täältä lisää sini- valkoista. Elikkä täällä on ihan aiheesta nyt puhuttu, monessakin puheenvuorossa on huoli ollut, omavaraisuudesta ja ruuantuotannosta ja kotimaisuudesta. Turpeen kohdalla yhtenä sellaisena — tuolla pidemmässä puheessa käsittelen vähän laajemmin — otan tässä nyt yh- den osa-alueen turpeen hyvistä puolista. Elikkä kun viime kesää muistelemme, niin se oli vähän poikkeuksellinen kesä, ja uskon, että niitä vastaavanlaisia kesiä tulee jatkossa lisää. Se tarkoittaa sitä, että kun 12 prosenttia meidän peltopinta-alasta on turvepohjaisia, niin juuri näistä pelloista saatiin kaikkein paras sato. Elikkä nyt jos tässä lähdetään viemään tätä meidän ilmastopolitiikkaa siihen suuntaan, että turvepellot ennallistetaan taikka muute- taan kosteikoiksi, niin kyllä siinä omavaraisuus tulee kärsimään ja olemme kohta samassa tilanteessa kuin Ruotsi, joka ei ole enää omavarainen. Tämäkin on hyvä huomioida, [Pu- hemies koputtaa] ja toivon ministeriltä tähän pientä kommenttia.

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Ohisalo, kolme minuuttia, päättää debatin, ja sitten mennään puhujalistaan.

18.17 Ympäristö- ja ilmastoministeri Maria Ohisalo: Kiitos, arvoisa puhemies! Tässä oli hyviä näkökulmia nostettu. Vielä edustaja Laaksolle haluan muistuttaa, että tosiaan viime syksynä sekä Elinkeinoelämän keskusliitto, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto että työntekijäjärjestöt yhdessä lausuvat, että ilmastotoimissa täytyy mennä eteenpäin. Tässä on aika valtava osa suomalaisista edustettuna.

Edustaja Sirénille: Tärkeä kysymys vedystä, ja vety todella tulee olemaan tärkeä osa erityisesti teollisuuden ilmastotyötä. Itse asiassa pian annetaan työ- ja elinkeinoministeriön valmistelussa oleva ilmasto- ja energiastrategia, jossa tämä vedyn tuotanto tulee olemaan tärkeässä osassa.

Sen lisäksi tässä nuorten ilmastoahdistus nousi esille, ja kyse on mitä suurimmasta haasteesta. Nuorten mielenterveysongelmat ovat kasvaneet, ja monien taustalla on varmasti ahdistusta uudeltaisesta, muuttavasta työelämästä sekä ilmastomuutoksesta ja luontokadosta. Itse ajattelen — ja hallituksen linjoissa näkyy se — että toki mitä enemmän teemme ilmastotoimia, jotta tulevaisuudessakin tämä maapallo säilyy kestäväenä ja tuleville sukupolville elinkelpoisena, niin sitä paremmin ihmiset voivat nukkua yönsä rauhassa. Me nähdään valtavan huolestuttavia uutisia ympäri maailmaa siitä, kuinka helteet ovat aiheuttaneet terveyshaittoja erityisesti ikäihmisille, myös Suomessa kesäisin. Meidän pitää rakentaa sellaista maailmaa, jossa ihmistenkin terveys kestää.

Hiilikädenjäljestä on tosiaan tulossa jatkossa osa ilmastovuosikertomusta, se täällä nousi, ja se tulee lisäksi myös osaksi tätä ilmasto- ja energiastrategiaa, ja sen kautta on toki tärkeää tehdä näkyviksi ilmastotyön hyödyt taloudelle.

Luvituksesta mainitsin jo aiemmin, ja nostan sen vielä uudestaan. Eli hallitus valmistee paraikaa esitystä eduskuntaan siitä, että nämä vihreän siirtymän investoinnit saisivat etusijan. [Petri Huru: Miksi vain vihreän?] — Sen takia vihreän siirtymän investoinnit, että meillä on kiire irtautua fossiilisista polttoaineista. — Täällä mainittiin tämä EU:n Fit for 55 -paketti, ja sehan on toki annettu erilaisessa maailmantilanteessa, mutta itse asiassa tässä maailmanhetkessä irtautuminen fossiilisista polttoaineista on tullut entistä kiireellisemmäksi. [Petri Huru: Entä mineraalien jalostus?] Sen takia niissäkään EU-toimissa ei voi pysähtyä. Euroopan parlamentti on siellä nyt hiomassa omia lausuntojaan tähän, ja Suomen hallitus tulee toki ministerikokouksissa nostamaan esille tarvetta siitä, että tässä työssä ei voi pysähtyä. [Petri Huru: Harjavallassa investoinnit seisovat!] On selvää, että EU:n ei pidä tulla tekemään sellaisia asioita, joita me itse voimme tehdä. Tästä on kyse läheisyysperiaatteessa, ja toki siitä pidämme vahvasti kiinni. Toisaalta EU:n yhteinen ilmastopolitiikka luo meille myös sitä suurta markkinaa, meidän yrityksille vientimahdollisuuksia, lisää verotuloja, ja siinä toki hyödynnämme suomalaista osaamista vahvasti.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Kuuntelin niin tiiviisti ja intensiivisesti keskustelua, että epähuomiossa jätin edustaja Pitkon väliin tuosta. — Olkaa hyvä, vastauspuheenvuoro.

18.20 Jenni Pitko vihr (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Mukava sanoa viimeinen sana tässä debatissa. — Tässä KAISU-suunnitelmassa on tosiaan kyse Suomen

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

päästöistä, taakanjakosektorin päästöistä, mutta jotta olisimme hiilineutraali, meillä täytyy tietenkin olla yhtä suuret nielut kuin mitä meidän päästöt ovat.

Tänä keväänä kuulimme hälyttäviä uutisia siitä, miten meidän hiilinielut ovat romahtaneet. Kuitenkin samalla meillä on tiedossa pitkä lista asioita, mitä me voimme tehdä hiilinielujen parantamiseksi. Niitä ovat tarjonneet tutkijat ja kansalaisjärjestöt jo vuosia. Meidän on otettava nopeasti käyttöön tietenkin tehokkaimmat ja edullisimmat ja jatkettava määrätietoisesti kohti parempia hiilinieluja. Turvesuot ovat merkittävä päästölähde tässä mielessä. Hiiliviljely, kosteikkoviljely, ojitusten lopettaminen ja jatkuvan kasvatuksen suosiminen suometsässä ovat keinoja, mitkä parantavat meidän hiilinieluja, parantavat vesien tilaa, parantavat metsälajien elinympäristöä ja samalla maan kasvukuntoa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Sitten puhujalistaan. — Edustaja Koskela, olkaa hyvä.

18.21 **Jari Koskela ps:** Arvoisa herra puhemies! Hallituksen ilmastopolitiikka oli jo alusta alkaen yltiökunnianhimoista ja suorastaan epärealistista. Venäjän hyökkäyssodan jälkeen tavoitteiden toteutumisesta on tullut entistä epätodennäköisempää. Ei ole mitään järkeä siinä, että Suomi on asettanut omaksi kansalliseksi hiilineutraalisuustavoitteekseen vuoden 2035, varsinkaan kun EU:ssa tavoite on vuodessa 2050, mikä sekkin on äärimmäisen haastavaa. Eikö meidän kannattaisi kulkea nyt tässä yhtä matkaa muun EU:n kanssa, kun olemme vielä jäseniäkin siellä?

Suomen tavoite ei ole realistinen eikä järkevä yhteiskunnan, talouden tai edes ilmaston kannalta. Samaan aikaan meillä on myös kunnianhimoiset luontotavoitteet, jotka rajoittavat metsien ja soiden käyttöä, vaikka juuri niitä meidän on nyt suorastaan pakko käyttää aiempaa enemmän. Kaiken lisäksi on nähtävillä, että Euroopan unionissa halutaan rajoittaa metsiemme käyttöä entisestään. EU:n ympäristövaliokunta on linjannut, että puuta ei laskettaisi uusiutuvaksi energianlähteeksi. Myöskin ydinvoiman puhtautta on siellä kyseenalaistettu. EU-taksonomiasta olisikin luovuttava, koska sitä ohjaavat liikaa politiikka ja erityisesti suurten EU-maiden intressit. Keski-Euroopassa ei ymmärretä riittävästi suomalaisesta metsäteollisuudesta ja metsienhoidosta. Suomen metsät kuuluvat kansallisen päättävällän piiriin — tästä asiasta ei pidä edes neuvotella.

Pahasti näyttää siltä, että idealisteille ainoat hyväksytyt energiamuodot ovat tuuli- ja auringovoima. Niitäkin tarvitaan, mutta niillä ei mitenkään pystytä täyttämään Suomen kaltaisen kylmän ja pitkien etäisyyksien maan energiatarvetta. Tuulivoimahan on tuulisten päivien sattumaenergiaa. Esimerkiksi 10.6. Suomen tuulivoimalat tuottivat maamme sähkönkulutuksesta vain 0,15 prosenttia. [Petri Huru: Ohhoh!]

Arvoisa puhemies! Kun puhumme energiantuotannosta, liian usein jumiudumme mustavalkoiseen joko—tai-ajatteluun. Se ei ole viisasta. Samaan aikaan kun kehitämme uusia energialähteitä ja tehostamme jo olemassa olevien uusiutuvien tuotantoa, voimme turvata energiansaannin perinteisemmällä energialähteillä. Tarvitsemme tällaista sekä—että-ajattelua, jossa otetaan huomioon ja hyödynnetään erilaisia vaihtoehtoja laajasti ja tarkoituksenmukaisesti. On siis hyvä, että Suomessa panostetaan tk-investointeihin ja uusiutuviin energialähteisiin — niille on paikkansa.

On kuitenkin ymmärrettävä se todellisuus, missä elämme. Vihreä siirtymä tapahtuu, mutta sen ei pidä olla eikä se ole niin nopea kuin ilmastoaktivistit ja heidän talutusnuoras- saan ovat hallituspuolueet tahtoisivat. Venäläisestä fossiilisesta energiasta pitää irtautua

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

niin Suomessa kuin muuallakin Euroopassa. Siirtymä ei tapahdu kuitenkaan suoraan venäläisestä fossiilisesta energiasta esimerkiksi kotimaiseen tuuli- tai aurinkoenergiaan. Täällä Suomessa meidän on järkevää ottaa käyttöön omat käytettävissä olevat resurssimme, kuten turvealueet ja metsistä saatava energiapuu.

Arvoisa puhemies! Me perussuomalaiset varoitimme hallitusta useaan kertaan, kun hallitus ajoi turvetuotantoa harkitsemattomasti alas. Jo hallituskauden alussa oli nähtävissä, että turpeen käyttö vähenee päästökaupan korkean hinnan vuoksi paljon nopeammin kuin edes hallitusohjelmaan oli kirjattu. Siitä huolimatta hallitus päätti nopeuttaa alasajoa entisestään. Tämän vuoksi moni turveyrittäjä joutui leivättömän pöydän eteen, ja samalla vaarantuivat kasvu- ja kuiviketurpeen tuotanto sekä mahdollisuus kehittää turpeesta korkean teknologian uusia innovaatioita. Energiaturvetta jouduttiin korvaamaan Venäjältä tuodulla hakkeella. Tämähän oli järkevää politiikkaa? Ei varmastikaan. Samalla moni jo aloitettu turvesuo jätettiin kesken. Järkevää olisikin ollut — ja on yhä — nostaa jo aloitetut suot loppuun asti ja tämän jälkeen istuttaa niihin puuta, jolloin ne toimisivat hiilinieluinä — tätä varmasti kaikki haluamme. Turveyrittäjille pitää luoda nyt pidemmät kuin vain kahden vuoden näkymät ja mahdollisuudet toimia viidestä kymmeneen vuotta.

Arvoisa puhemies! En voi kannattaa hallituksen ilmastopolitiikkaa, joka ei perustu realiteetteihin vaan idealismiin ja toiveajatteluun. Energian hinta on jo nyt aivan liian korkea, ja suurin osa siitä johtuu nimenomaan ilmastopolitiikasta, ja jos hallitus haluaa pitää tavoitteistaan kynsin ja hampain kiinni, on vielä paljon kalliimpaa ja pahempaa luvassa. [Puhemies koputtaa] Perussuomalainen omavaraisuutta ja huoltovarmuutta korostava maltillinen vaihtoehto on kansalle hyväksi. — Kiitoksia. [Satu Hassi: Ai että sota johtuu ilmastopolitiikasta?]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Soinikoski, olkaa hyvä.

18.27 **Mirka Soinikoski vihr:** Arvoisa puhemies! Venäjän aloittaman sodan jälkeen Suomeen oli tuotu huhtikuun loppuun mennessä 370 miljoonan euron arvosta venäläistä fossiilienergiaa. Ostamalla fossiilienergiaa Venäjältä paitsi rahoitamme Putinin sotakassaa myös kiihdytämme ilmastonmuutosta — tämä yhtälö on täysin kestämaton. Siksi meidän on irrottauduttava pikaisesti fossiilienergian kahleista ja rakennettava hiilineutraali hyvinvointivaltio, jossa sekä ihmiset että luonto voivat hyvin.

Tällä hallituskaudella on luotu päästövähennyspolku kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa. Tänäkin käsiteltävä selonteko keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmasta — kavereiden kesken KAISU — on tärkeä askel tällä polulla. KAISU on kompassi, joka ohjaa meitä kohti hiilineutraalia hyvinvointivaltiota vuoteen 2035 mennessä.

Arvoisa puhemies! KAISU-kompassin avulla olemme saavuttamassa päästövähennystavoitteemme, mutta hiilinielujen kasvattamisessa olemme tutkimusten mukaan pahasti jälkijunassa. Suurin yksittäinen syy hiilinielujen pienentymiselle ovat kasvaneet metsähakkuut, joita tehdään liikaa etenkin nuoriin kasvaviin metsiin. Pysyäksemme hiilineutraalisuuspolulla meidän on kannustettava metsänhoidossa entistä enemmän hiilensidontaan ja jatkuvan kasvatuksen menetelmiin. Jyväskylän yliopiston tutkimuksen mukaan jatkuva kasvatusturvaisi parhaiten metsien monitoiminnallisuuden, ja siksi sen tulisi olla ensisijainen metsänhoidollinen menetelmä. Lisäksi meidän on luotava järjestelmä, joka kannustaa

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

kasvattamaan maaperän hiilensidontaa. Hiilensidontaa tulee korvata maanomistajalle tu-
losperusteisesti.

Valittavasti tämänhetkinen metsäpolitiikkamme kannustaa hoitamaan metsiämme vain
taloudellisesta näkökulmasta. Se ei ole metsänomistajan vika — he toimivat järjestelmän
edellyttämällä tavalla. Meidän päättäjien tehtävänä on kuitenkin luoda uudet raamit met-
säpolitiikalle, joka on sekä taloudellisesti että ympäristöllisesti kestävä.

Arvoisa puhemies! Eilen täällä salissa keskusteltiin julkisen talouden suunnitelmasta
seuraavalle neljälle vuodelle. Tuossa keskustelussa toin esille, että investoinnit vihreään
siirtymään ovat välttämättömiä elinympäristömme, taloutemme ja turvallisuutemme takia.
Siksi hallitus panostaa suunnittelukauden aikana vuosittain yli kaksi miljardia euroa vihre-
ään siirtymään. Investoinnit mahdollistavat esimerkiksi vaiheittaisen luopumisen öljyläm-
mityksestä sekä vähäpäästöisten ajoneuvojen hankinta- ja muuntotuet. Näillä toimilla on
merkitystä, sillä esimerkiksi viime vuonna täyssähköautojen rekisteröinti kasvoi peräti 240
prosenttia verrattuna vuoden 2020 lukuihin. Kasvaneet rekisteröintiluvut ovat vain yksi
osoitus siitä, että vihreä siirtymä on jo täällä. Meidän päättäjien tehtävänä on vain vauhdit-
taa tätä siirtymää ja luoda kaikille ihmisille asuinpaikasta tai varallisuudesta riippumatta
aito mahdollisuus siirtyä päästöttömään vaihtoehtoon.

Arvoisa puhemies! Yksi keskeinen osa-alue hiilineutraaliuden saavuttamisessa on lii-
kenteen päästöjen vähentäminen. Liikenteen päästöt ovat taakanjakosektorin suurin pääs-
tölähde, sillä se muodostaa lähes 40 prosenttia taakanjakosektorin päästöistä. Liikenteen
päästöjen vähentäminen onkin aivan keskeistä, kun haluamme saavuttaa hiilineutraalin hy-
vinvointivaltion.

Tällä hallituskaudella on luotu fossiilittoman liikenteen tiekartta, jonka tavoitteena on
puolittaa liikenteen päästöt vuoden 2005 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Tiekartan avulla
liikenteen päästöjä pystytään vähentämään hallitusti ja suunnitelmallisesti. Samalla eh-
käisemme liikenneköyhyyden syntymistä, kun pystymme tarjoamaan ihmisille tukea ja
korvaavia kulkumuotoja. Liikenteen päästövähennyksissä onkin tärkeää edetä porkkana
edellä. Vähäpäästöisten kulkumuotojen tulee olla ihmisille taloudellisesti ja ajallisesti hou-
kutteleva vaihtoehto. Siksi investoinnit raideyhteyksiin, joukkoliikenteeseen, kävelyyn ja
pyöräilyyn sekä tuet sähkö- ja kaasuautojen hankintoihin ja jakeluinfraan ovat välttämät-
tömiä toimia, kun etenemme kohti fossiilitonta liikennejärjestelmää. Puolentoista asteen
rajapyykki lähestyy vauhdilla, ja jokaisen valtion on hoidettava oma osuutensa ilmastotal-
koista. [Sheikki Laakson välihuuto]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Simula, olkaa hyvä.

18.31 **Jenna Simula ps:** Arvoisa puhemies! Hallituksen harjoittama ilmastopolitiikka ei
kulje järki vaan ideologia edellä. On kiistatonta, että ilmastopolitiikan maksumies on suo-
malainen veronmaksaja, jonka lompakosta te mielellänne otatte niin paljon kuin suinkin
kehtaatte. Haluatte Suomen olevan kokoaan suurempi esimerkin näyttäjä, mutta kuka esi-
merkistämme piittaa? Onko sillä aidosti merkitystä ilmaston ja ympäristön kannalta?

Kun te hallituksessa puhutte vaikkapa yritysten vaativan ilmastotoimia, te puhutte isois-
ta yrityksistä, jotka voivat tienata sillä, mutta mitä luulette pienten ja keskisuurten yrittys-
ten mieltävän? He miettivät, miten pitää toimintaansa kannattavana, miten pitää ihmiset
palkkalistoilla. Ei heidän ensimmäinen tai tärkein ajatuksensa ole miettiä hiilineutraali-

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

suustavoitteita ja ympäristön pelastamista. Heillä ei ole siihen aikaa eikä varaa. He eivät mieli etunenässä oman sädekehänsä kiillottamista, kuten te hallituksessa teette.

Lähestulkoon jokainen suomalainen on kiinnostunut ja haluaa huolehtia suomalaisesta puhtaasta luonnosta, vesistämme ja metsistämme. Se on ihan selvä asia. Suomen hiilineutraalisuustavoite on kuitenkin aivan liian tiukka ja kunnianhimoinen, ja se ilmenee tästä ilmastopolitiikan suunnitelmastakin. Sen mukaan toimenpiteitä on lisättävä ja tiukennettava entisestään, jotta Suomi olisi hiilineutraali vuonna 2035 — vaikka Euroopan unionin tavoite on vasta vuosi 2050, meidän pitää väkisin yrittää päästä tavoitteeseen 15 vuotta aiemmin. Ympäristön kannalta sillä ei ole merkitystä, me kaikki tiedämme sen. Mutta hallitukselle onkin tärkeämpää kiillottaa omaa sädekehänsä isommissa pöydissä Euroopan unionissa, ja siksi te ette ole valmiita tavoitteestanne luopumaan, ette edes nyt, kun meillä on aikamme pahin maatalouskriisi ja Venäjä jatkaa edelleen sotimista Ukrainassa.

Arvoisa puhemies! Kaikki perusasiat — ruoka, lämmitys ja polttoaineet — maksavat suomalaisille päivä päivältä yhä enemmän, mutta hallituspuolueet eivät ole edes valmiita keskittymään näiden ongelmien ratkaisemiseen tai ryhtymään toimiin tilanteen helpottamiseksi, vaan tärkeämpää on edistää omia kunnianhimoisia ilmastotavoitteita hinnalla millä hyvänsä. Siitä minä olen erityisen huolissani, suomalaisten pärjäämisestä.

Ja mitä tulee tähän nuorten kokemaan ilmastoahdistukseen, johon ministerikin viittasi, niin kukakohan sitä lietsoo? Tuossa taannoin töihin kävellessäni kuuntelin, kun arviolta kahdeksanvuotiaat tytöt pohtivat, ettei kananmunia ole hyvä syödä, koska on noudatettava vegaanista ruokavaliota, ettei maailma tuhoudu. Eikä ole kauan, kun eräs nuori kertoi olevansa vegaani, jotta voisi toteuttaa haaveensa omista lapsista ja omakotitalosta maalla. Hän tunsi ahdistusta ja huonoa omaatuntoa näistä haaveistaan, koska ne kuormittavat ilmastoa. Sitä se ilmastoahdistus on: tunnetaan huonoa omaatuntoa, kun joka tuutista syyllistetään perheen perustamisesta, lihansyönnistä tai vaikka omakotitaloasumisesta. Jos haluamme suomalaisena yhteiskuntana selvitä ja pärjätä, syyllistämisen on yksinkertaisesti loputtava.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hassi, olkaa hyvä.

18.35 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Teollista yhteiskuntaa ja teollisia yhteiskuntia on noin 200 vuotta rakennettu fossiilisten polttoaineiden varaan. Se, että fossiilisten polttoaineiden poltto aiheuttaa ilmastonmuutosta, joka on uhka ihmiskunnan tulevaisuudelle ja mahdollisuudelle elää tällä planeetalla, tajuttiin jo useita vuosikymmeniä sitten, mutta suunnan kääntäminen on iso toimintatapojen ja kulttuurin muutos. Siinä muutoksessa, joka onneksi on jo käynnissä, jokaisessa vaiheessa olemme kuulleet vastaavanlaisia pelotteluja kuin nyt perussuomalaisten suunnalta tänään on tässä salissa kuultu.

Tänä päivänä suunnilleen kaikki taloustieteilijät ja myös teollisuus sanovat, että fiksu tapa vähentää päästöjä on asettaa päästöille hinta, ja EU:ssa hyvin sen on tehnyt EU:n päästökauppa. Mutta silloin kun sitä EU:n päästökauppadirektiiviä säädettiin, peloteltiin, että Suomi kuolee tähän ja niin kuin kaikki menee, jos säädetään päästökauppa. No, olen tosi iloinen, että tässä suhteessa suomalainen teollisuuskin on oppinut ja kääntänyt kelkkansa ja tosiaan pitää päästökauppaa erittäin fiksunä menettelynä tällä hetkellä. No, tänä päivänä kuulemme sitten vastaavia pelotteluja monista muista asioista, ja se on sikäli ymmärrettävää, että kysymys on todella merkittävästä toimintatapojen muutoksesta, mutta siinä ei ole kysymys mistään kurjistamisesta vaan nimenomaan siitä, että haluamme mahdollistaa hyvän elämän myöskin lapsillemme ja lastenlapsillemme.

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

Ilmastotoimet eivät selonteoilla toteudu, mutta on tärkeää, että esimerkiksi kansallisen ilmastosuunnitelman laadinnan yhteydessä ministeriöt, jotka vastaavat oman toimialansa lainsäädännön ja toimien kehittelystä, miettivät tämän yhteisen tavoitteemme pohjalta, mitkä ovat sitten juuri näiden ministeriöiden vastuualoilla ne toimet, joilla päästöjä vähennetään. Muistan, miten suurta närää tämä aikoinaan aiheutti kauppa- ja teollisuusministeriössä — joka nykyisin on työ- ja elinkeinoministeriö — kun he havaitsivat, että ilmastotoimista aiheutuu reunaehtoja heidän toiminnalleen. Myös liikenneministeriössä on ollut iso kulttuurimuutos alkaa suunnitella, miten Suomi suuntautuu päästöttömään liikenteeseen. Ja maa- ja metsätalousministeriössä se on myöskin iso kulttuurimuutos, joka on vielä enemmän alussa kuin liikennealalla. Mutta aivan samoin kuin energiassa ja liikenteessä olemme löytäneet ratkaisuja, löydämme niitä myöskin maatalouden osalta, jos vain haluamme.

Kuten jo monet kollegat ovat todenneet, tämä KAISU, kansallinen ilmastosuunnitelma, käsittää niin sanotun taakanjakosektorin eli ne toimialat, joiden päästöjä ei säädelä EU:n päästökaupan kautta. Osittain näiden alojen päästövähennyksiä auttavat EU:n ilmastotoimet: esimerkiksi vaikkapa EU:n säätämät normit erilaisten laitteiden energiatehokkuudesta ja esimerkiksi EU:n säätämät rajoitukset uusien henkilöautojen hiilidioksidipäästörajolle ovat käytännössä luoneet markkinan sähköautoille, mikä helpottaa myöskin sitten kansallisia toimia liikenteen päästöjen vähentämiseksi. Mutta mitä tulee liikenteeseen, on tärkeää muistaa, että sähköistäminen on muutakin kuin sähköisiä henkilöautoja. Se tarkoittaa esimerkiksi junia, raitiovaunuja ja myöskin sähköpyöriä.

Lopuksi, arvoisa puhemies, haluan korostaa vielä asiaa, jonka jotkut kollegat ovat maininneet, ja se on tämä ilmastokädenjälki: Jo yli viisi vuotta sitten tilastot osoittivat, että niin sanottu cleantech-ympäristöteknologia on teollisuudenalana yhteenlaskettuna isompi kuin koko metsäteollisuus. [Puhemies koputtaa] Tämä tarkoittaa sellaista kädenjälkeä, jolla suomalaiset tuotteet ja osaaminen vähentävät päästöjä paitsi kotimaassa myöskin muualla maailmassa [Puhemies: Kiitoksia!] ja josta myöskin sitten saamme työtä ja toimeentuloa. [Sheikki Laakso: Ei niitä meidän hyödyksi saa millään!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Pirttilahti, olkaa hyvä.

18.41 **Arto Pirttilahti kesk:** Arvoisa puhemies! KAISU:n tekeminen Suomessa on aika mielenkiintoisessa ympäristössä, kun meillä kuitenkin vielä maailmalla rakennetaan lisää hiilivoimaloita ja käytetään fossiilisia polttoaineita vielä, sanotaan, tämän 20-luvun loppuun asti kasvavassa trendissä. Taisi olla viime vuonna tämä uusien hiilivoimaloitten — rakenteilla olevat tai luvat — luku tuolla Kiinassakin ja ympäri maailmaa noin puolitoistatuhatta kappaletta. [Sheikki Laakso: Juuri näin!] Eli siinä se tekeminen on, ja siihen tuossa viittasin omassa ensimmäisessä puheenvuorossanikin, että millä tavalla me saamme tämän maailman isot linjat muuttumaan. Omalla toiminnallamme tietenkin meillä on esimerkki tehdä, mutta enemmän se on tätä hiilikädenjälkeä, eli tätä cleantechia, mihinkä edustaja Hassi viittasi ja missä meillä on tekemisen paikka. Itse näkisin tämän yhden näkökulman vielä tähän KAISUun, että eikö se näin olisi, että saastuttajat maksavat eikä tavallinen suomalainen kuluttaja niinkään. Mutta se on tämä, mihinkä KAISU rakentuu, eli maatalouden, liikenteen, lämmityksen ja jätehuollon ympäristöön.

Täällä on muutamia puheenvuoroja maatalouden puolesta tullut, ja itse juuri mietin sitä, että meillä on maataloudessa vahva ahdinko. Me tarvitsemme siellä lannoitteita, joiden

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

hinnat ovat nousseet. Me tarvitaan siellä energiaa. Eli miten se leipä tehdään seuraaville vuosille? Vastaus on juuri tämä kiertotalous ja myös se, että me teemme biokaasua. Me voimme biokaasun ja biomassojen käytöstä ottaa sen energian irti mutta palauttaa ne ravinteet takaisin sinne peltoon lannoitteeksi ja tehdä siitä biolannoitteita. Tämä on varmaankin yksi suunta, mutta juuri ihmettelin sitä, mitenkä on mahdollista, että biokaasua ei pysty myymään sieltä tilalta ulospäin. Tietenkin tämä on maataloustuki- mutta byrokraattinenkin asia, mitä pitäisi tehdä.

Toinen keino on biokaasuautojen käytön hinnan ja maksujen vähentäminen sille tasolle, mitä sähköautoillakin on, niin että meidän autokanta uusiutuisi myös biokaasun suuntaan paremmin.

Eli sitten mentiinkin liikenteeseen siitä luistavasti: Tämä sähköinen liikennehän on ihan ok, mutta millä se sähkö sitten tehdään? Tehdäänkö se kivihieillä vai ydinvoimalla vai jollain muulla? [Tuomas Kettunen: Ydinvoimaa!] Hyvä jos ydinvoimalla, mutta jos se tehdään kivihieillä tai jollain muulla materiaalilla, niin siinä mielessä sähkö ei nyt pelkästään auta. Meidän pitää myös pohtia se sähkön tuotantopää hyvinkin vahvasti. Muun muassa lämmityksessä on paljon nyt tehty sähkölämmitteisiä rakennuksia ja, sanotaan, lämpöpumppuja, mutta sielläkin näköjään on ongelmia tulossa niittenkin osalta, että ovatko ne kaikki ihan laillisia, niin sanotusti EU:n suunnasta.

Jätehuollon osalta hyvinkin positiivista — esimerkiksi Pirkanmaan jätehuollon osalta — on se, että siellä kiertotalous rullaa ja muun muassa jäteautot kulkevat biokaasulla tai jätokaasulla, mikä on hyvä asia. Eli nämä olivat käytännön esimerkkejä.

Mutta tänään on tullut yksi väite, mikä on korvaan pistänyt, että ”metsien hiilinielu on romahtanut”. Olen kohta kuusikymppinen äijä, ja minun ikäni aikana Suomen metsien kasvu on tuplaantunut sieltä 60 miljoonasta kuutiosta melkein 110:een tällä hetkellä. Metsien puuvaranto on varmaan kaksi ja puoli miljardia kuutiota nyt vähintään. Se on hyvällä tasolla. Eli nyt katsotaan yhden vuoden asiaa. Mielestäni tässä halutaan katsoa tilastollisesti vain yhtä pilkkua nyt, ja minua ottaa siinä mielessä tuo asia vähän mieleen. Pitäisi katsoa se, mitä me ollaan tehty ja mitä meidän vielä pitäisi tehdä. Eli metsien osalta meillä on lähes miljoona hehtaaria hoitamattomia metsiä tällä hetkellä. Kun me laitetaan ne kuntoon, me saadaan se kasvu edelleen kehittymään niitten osalta. Ja me tarvitsemme sen työn tällä hetkellä, koska esimerkiksi haluamme irti fossiilisesta venäläisestä energiasta ja me tarvitaan se metsäenergia liikkeelle sieltä. Eli leipää ja lämpöä, mutta myös lempeä — sitä me tarvitsemme.

Täällä tuli tämä turveasia hyvinkin esille, ja olen samaa mieltä tässä edustajien Koskela ja Simula kanssa turveasioista. Simula tuossa viimeisessä puheenvuorossaan otti esiin erittäin hyvän asian, tämän syyllistämisen. Varsinkin nuorten mutta myös maatalouden syyllistäminen on näissä energia-asioissakin tullut vahvasti vastaan, koska siellä ollaan hyvinkin vahvassa ahdingossa. Nuorten osalta on hyvinkin positiivista juuri se, että valmiiksi nostettua turvesuota 4H:kin on muun muassa ostanut, ja sitten 4H:n nuoret ja myös yrittäjänuoret pääsevät niitä istuttamaan. Siinä koulutetaan työntekoa ja yrittäjyyttä [Puhemies koputtaa] mutta tehdään myös kompensatiota tämän hiilijalanjäljen putsaamiseksi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

18.46 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Edustaja Pirttilahti käytti ansiokkaan puheenvuoron. — Puhemies! Kun ilmastonmuutosta ratkaistaan, mielestäni

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

ensimmäiseksi tulisi asettaa sosiaalinen, sosioekologinen kestävyys. Nimittäin nyt kun energian hinta on aika tapissa ja se nousee edelleen, täytyy pitää huoli sosiaalisesta kestävydestä, pitää huoli siitä, että suomalaisilla on varaa nyt ja myös tulevana talvena elää muuttuneessa maailmantilanteessa, kun energian hinta on noussut.

Tässä tullaan sitten taloudelliseen kestävyYTEEN, nimittäin tällä hetkellä jo tuolla voimalaitosten kattiloissa poltetaan ainespuuta, elikkä ainespuuta, pientukkaa, jopa tukkipuuta haketetaan, joka sitten viedään tuonne voimalaitosten kattilaan. Minun mielestäni tämä ei ole taloudellisesti kestävä, koska ainespuu pitää laittaa enemmän sinne — jos puhutaan vaikka kuitupuusta — sellukattiloihin ja pientukki sahoille ja tukkitavara sahoille, millä me saamme kansantalouteen lisää tuloa. Tässä tullaan siihen taloudelliseen kestävyYTEEN.

Olen siitä hyvin tyytyväinen, puhemies, että nyt kun puhutaan energiapolitiikasta, niin eilen Huoltovarmuuskeskus ilmoitti, että on käynnistänyt polttoturpeen varmuusvarastoinnin lämpöhuollon turvaamiseksi vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa, elikkä turvetta tullaan käyttämään myös tulevana talvena. Haluaisinkin, että turvetta käytettäisiin enenevässä määrin pitämään huoli siitä, että suomalainen ainespuu ei joudu tuhkana tuuleen voimalaitosten kattiloissa. Totta kai metsähakettakin tulee käyttäjä ja sitä tulee edistää, mutta pitää pitää huoli taloudellisten markkinoitten ohella ja ohessa siitä, että ainespuuta ei polteta voimalaitosten kattilassa.

Puhemies! Suomen kasvihuonepäästöt pysyivät Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan viime vuonna edellisvuoden tasolla. Kuitenkin pidemmällä aikavälillä nämä päästöt ovat laskeneet, niin kuin tuossa edustaja Pirttilahti toi omassa puheenvuorossaan ansiokkaasti esille sen, että Suomen metsät ovat kasvaneet pitkällä aikavälillä enenevässä määrin. Viime vuonna ehkä hiilinielut ovat vähentyneet, kun puuta on vähän enemmän hakattu, mutta tätä tilannetta pitää katsoa pitkällä aikajänteellä. Ja täytyy muistaa se, että jos hyvinvointivaltiota haluamme pyörittää, niin se taloudellinen kestävyys tulee siitä, että meidän metsiä käytetään kestävä kehityksen periaatteitten mukaisesti, niin kuin meillä metsäteollisuus ja metsänomistajat ovat ansiokkaasti tehneetkin vuosien ja vuosisatojen aikana.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Pitko, olkaa hyvä.

18.49 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Hiilinieluja todellakin täytyy katsoa pitkällä aikavälillä, ja tämä työ ylipäänsä ilmastonmuutoksen torjumiseksi ja vähentämiseksi on varsin pitkäjänteistä työtä. Hiilinieluihin liittyvää seurantaahan on tehty pitkään, ja viime vuodet ovat näyttäneet samaa hälyttävää tulosta, eli hiilinielut ovat pienentyneet, ja nyt ensimmäistä kertaa ennakkotiedon perusteella ne ovat kääntyneet negatiiviseksi eli päästölähteeksi, ja tähän täytyy reagoida.

Meillä on tietenkin yhtä aikaa menossa paljon kriisejä tässä maassa. Se haastaa meitä päättäjiä. Päätökset eivät todellakaan ole aina helppoja. Siksi meidän täytyy ja kannattaa tehdä niitä toimia, mitkä auttavat meitä samaan suuntaan näissä eri haasteissa. Esimerkiksi venäläisestä fossiilienergiasta luopuminen, minkä tarpeen ilmeisesti kaikki kuitenkin tässä salissa myöntävät, kulkee samaan suuntaan kuin ilmastotoimet. Esimerkiksi sähköautojen latauspisteiden edistäminen, sähköisen liikenteen edistäminen auttaa sekä ilmastonmuutoksen torjumisessa että venäläisen fossiilienergian riippuvuuden vähentämisessä ja lopettamisessa.

Moni ilmastotoimi parantaa myös ihmisten hyvinvointia suoraan. Esimerkiksi lihasvoimin liikkuminen ei kuluta energiaa ja samalla parantaa fyysistä terveyttä. Myös katupöly

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

vähenee ja pienhiukkaset vähenevät, kun me yhä vähemmän kuljemme autoilla kaupunkien keskustassa ja sitä vastoin kuljemme vaikka pyörällä ja joukkoliikenteellä. Se tarkoittaa puhtaampaa ilmaa ja parempaa terveyttä. Kasvisruoka ja suomalainen järvikala ovat terveydelle erittäin hyväksi, ja ne ovat myös merkittäviä ilmastotoimia, joilla pienennetään meidän hiilijalanjälkeä.

Sähkö on edullisempaa kuin fossiilinen energia tällä hetkellä. Jos teemme mahdolliseksi ihmisille vaihtaa lämmitys- tai liikennemuodon, niin moni näistä keinoista myös auttaa ihmisiä taloudellisesti. Esimerkiksi juuri lämmitysjärjestelmän vaihtaminen lämpöpumppuun tulee pitkällä tähtäimellä halvemaksi kuin öljylämmitys. Otetaan siis käyttöön ne keinot, mitkä parantavat ihmisten hyvinvointia, auttavat ihmisiä pärjäämään paremmin taloudellisesti, auttavat myös meidän julkista taloutta ja samalla torjuvat ilmastonmuutosta.

No, talous ja teollisuushan ovat jo tekemässä tätä vihreää siirtymää. Siitä ei ole yhtä kysymystä. Se on mahdollisuus yrityksille uusiin vientituotteisiin, uusiin investointeihin. Se on jopa välttämättömyys tänä päivänä rahoitukselle. Siitä, millaisen investointiympäristön me teemme yrityksille, me päätämme, kun me näitä julkisia varoja ohjaamme ilmastotoimiin [Puhemies koputtaa] tai teemme politiikkaa ylipäänsä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

18.52 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies ja arvoisa ministeri! Meillä on nyt käsitellyssä ilmastopolitiikka ja aiheena on otsikko Kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa vuoteen 2035. Minulla on tässä tämän päivän uutinen, Savon Sanomien lehtileikkeen tulosten tuossa ja lueskelin sitä, ja ihan semmoisia kysymyksiä:

Tässä otsikossa kerrotaan: ”Suomi on saavuttanut energiatehokkuudessa aiemmat EU-velvoitteet, mutta seuraava maali on kaukana.” Tässä samassa uutisessa kerrotaan myös sillä tavalla, että ”Suomi on noussut tässäkin lajissa ykköseksi, sanoo elinkeinoministeri Mika Lintilä ministeriön tiedotteessa. Osa jäsenvaltioista ei ole velvoitteitaan saavuttanut. Ministeriön mukaan ei ole tiedossa, mitkä nämä maat ovat.” Jatkan edelleenkin tätä samaa uutista: ”Seuraava sitova velvoitekausi on asetettu vuosille 2021 ja 2030. Ministeriön mukaan tavoitteet on nostettu kaksinkertaiseksi verrattuna aiempaan kauteen. Laajassa ilmastopakettissa tavoitteita kiristettäväksi edelleen on esitetty hyvin merkittävästi. Tuntuvasti kovempien tavoitteiden saavuttaminen on jatkossa yhä vaikeampaa ja kalliimpaa. Nämä ovat hyvin tiukat Suomellekin.” Näin sanotaan tässä uutisessa.

Tosiaan, korostan nyt sitä, että kun täällä kerrotaan, että osa jäsenvaltioista ei ole näitä tavoitteita saavuttanut, niin minkä ihmeen takia Suomi on sitten nyt tekemässä muiden puolesta enemmän ja enemmän? Totta kai huolestua pitää tästä. Onko tässä käymässä nyt oikeasti sillä tavalla, että kohta ei saa puulla lämmittää Suomessa, ja saako tässä kohta enää lämmittää ollenkaan talvella taloja? Mitenkä tämä autolla liikkuminen on, mitenkä tälle oikeasti käypi? Tosiaan, me tarvitaan autoja ja kuljetuksia ja liikennettä — ei näitä hevosvoimia voi korvata hevosilla. Ei mitenkään hevosvoimia voi korvata pelkästään hevosilla, vaikka välillä tuntuu, että kohta pelkästään hevosilla ollaan liikkumassa.

Polttoaineen hinnat nousevat pilviin, ja aikooko Suomi alentaa näitä polttoaineveroja? Mitä niin kuin oikeastaan tarkoittaa tämä asia, kun täällä kerrotaan, että tavoitteet ovat tulossa yhä vaikeammaksi ja kalliimmaksi ja nämä ovat hyvin tiukat Suomellekin? Mitä tämä oikein tarkoittaa? Mihinkä tämä nyt niin kuin johtaa, ja minkälaisia toimia tässä on suunniteltu tehtäväksi? Ja minkä takia ei ole selvitetty sitä, jos kaikki maat eivät ole vel-

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

voitteitaan suorittaneet ja tehneet? Ovatko hallitus ja ministeriö nyt selvittäneet, mitkä ne maat ovat? Eihän se ole oikein oikeudenmukaista, että Suomi tekee enemmän kuin muut. Toivoisin kyllä selitystä, että mitkä ne maat ovat, mitkä eivät ole tehneet tarpeeksi, [Puhemies koputtaa] ja mitä tästä seuraa Suomelle. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

18.55 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Soinikoski oli huolestunut liikenneköyhyydestä, ja itse olen enemmän huolissani järjen köyhyydestä.

Arvoisa puhemies! Lapsia ja nuoria pelotellaan ilmastonmuutoksella. Ilmasto muuttuu, ja se on ihan tosiasia. Minä siinä mielessä yhdyn siihen. Mutta tämä ilmastoahdistus, mitä vihervasemmisto tällä hetkellä tekee ja maalaa koko ajan nuorille pahaa oloa, huolettavaa aika paljon. Yritän helpottaa nyt sitä tuskaa, ja tähän valtioneuvoston selontekoon keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmasta haluan nostaa esiin... Lainaan tässä Antero Järvistä, hän on filosofian tohtori ja eläintieteen dosentti, ja lainaus alkaa: ”Palataan hetkeksi tuonne oikein pohjoiseen, eli arktiseen jähän. Siitähän on paljon puhuttu, kuinka huolestuttavaa tämä kehitys on ollut viime vuosina. Tämä mielenkiintoinen ilmiö on ollut kovastikin esillä, ja sen todisteena on lukuisa joukko yksityiskohtia. Ajan säästämiseksi en niitä tässä käy tarkemmin läpi, mutta näihin kuuluu jäätiköiden vetäytyminen, ilman lämpötilan nousu, meriveden lämpötilan nousu, lajiston muutokset, tietyt merikalat, turska, seiti ja kampelat ja niin edelleen, esiintyvät nykyisin pohjoisempana kuin ne aikaisemmin ruukasivat tehdä. Että näinhän se menee, kun ilmasto lämpenee, niin siellä luonnossa tapahtuu muutoksia. Tällä hetkelläkin tämäläisiä muutoksia on tapahtunut. Mutta tämä esimerkkilista, minkä tässä tästäkin otin, on sanasta sanaan kopioitu Zubovin kirjasta vuodelta 1938. Zubov oli venäläinen meritutkija, maailman tunnetuimpia meritutkijoita. Hän julkaisi vuonna 38 Arctic Ice -nimisen kirjan, josta nämä yhdeksän loppupäätelmää on tuohon otettu.”

Eli kyllä meidän luonto muuttuu koko ajan, se on ihan ymmärrettävää. Tuossa lähellä on Kansallismuseo, ja siellä seinässä on semmoinen kyltti, jossa lukee: ”Suomen peitti kilometrien paksuinen jää. 18 000 vuotta sitten se alkoi sulaa.” Tämä on mielestäni paras todiste siitä, että ilmasto muuttuu.

Arvoisa puhemies! Täällä on puhuttu biokaasusta, ja kepun Pekkarinenkin puhui siitä jo varmaan 20—30 vuotta sitten. [Tuomas Kettunen: Keskustan!] — Anteeksi, keskustapuolueen Pekkarinen puhui siitä 20—30 vuotta sitten. — Valitettavasti siihen ei tartuttu silloin, ja ne rahat on hakattu noihin tuulimyllyihin. Biokaasuauto on mielestäni erittäin hyvä ratkaisu nykypäivän vähäpäästöiseksi liikennekulkuvälineeksi. Se toimii polttomoottorilla — joista osa tässä salissa haluaa, että lopetetaan polttomoottorien valmistaminen ja käyttö. Biokaasuautoon voi nykyään tankata jopa luomubiokaasua Hyvinkäällä. Tämä on semmoinen ratkaisu, joka on oikeasti hiilinegatiivinen, ja sen puolesta ihmettelen, miksi täällä vihervasemmisto puhuu sähköautoista, koska eikö teille ole selvää, että hiilinegatiivinen biokaasuauto on varmasti parempi ratkaisu kuin mikään sähköauto, joka vaatii akkuteknologiaa, jonka takia ympäristöä tarvellaan eri puolilla maailmaa. Ihmettelen, että vihreät haluavat lopettaa turvetuotannon Suomesta ja samanaikaisesti tukea akkuteollisuutta, joka varmasti aiheuttaa enemmän vahingollisia muutoksia ympäristöömme kuin turpeen nostaminen. — Arvoisa puhemies, jatkan vielä uuden setin.

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Totean, että tässä on nyt viisi minuuttia aikaa, kunnes tämän osuuden aikataulutettu aika päättyy. Edustaja Laakso on ollut täällä koko pitkän keskustelun ajan, ja jos haluatte kommentin käyttäen, niin on mahdollista. Sen jälkeen ministeri. — Olkaa hyvä.

19.01 **Sheikki Laakso ps:** Arvoisa puhemies! Kiitän tästä hyvästä huomiosta, että huomasitte, että olin ainoa, joka ei ollut vielä saanut puhua omaa puheenvuoroaan kahden tunnin aikana.

Selonteossa tosiaan keuhataan, että toimet tehdään tasapuolisesti, mutta missään ei oikeastaan kerrota auki sitä, miten se tulee tapahtumaan. Se on sellainen asia, mikä esimerkiksi itseäni huolestuttaa äärettömän paljon, koska monessa keskustelussa täällä puhutaan, että vähätuloiset otetaan huomioon — ne ovat usein minun ajatuksissa niitä, jotka ovat työttömiä — ja nyt tällä hetkellä kyllä kuitenkin, kun katselen tuolla tätä maailmanmenoa ja esimerkiksi sosiaalista mediaa, niin siellä aika paljon rupeaa olemaan keskiluokkaiset ihmiset, jotka pohtivat, onko tässä työn tekemisessä mitään järkeä: miksi herään aamuyöllä, hyppään autoon, ajan työpaikalle, hyppään siellä rekkaan, ajelen kaiket yöt tuolla rekalla ja sitten vähän päivääkin ja tulen taas takaisin sieltä, kun kuitenkin tuntuu siltä, että kaikki täältä lähtevät viestit — niin dieselauton käyttäminen työmatkaan kuin rekalla ajaminen siellä työmaalla — tuntuvat olevan, että hyvä, ettei luokitella roistoksi sen takia?

Henkilökohtaisesti en ole ajanut kertaakaan sähköautolla. Kaikki tuttavani, jotka ovat ajaneet sähköautolla, ovat kehuneet sähköautoa äärettömän paljon, mutta kaikki ne tutut ovat myös vain kertoneet, että harmi, kun ei ole rahaa ostaa sitä sähköautoa. Ja täällä siihen esitetään sitten toiselta laidalta, että hei, me annetaan sähköautotukea siihen — joo, annetaan 50 000 euron autoon 2 000 euroa. Meinaatteko oikeasti, että täältä lähdetään juoksemaan autokauppaan kirkuen, että hei, nyt ne ovat halpoja, nyt lähdetään kaikki hakemaan niitä? Tästä asiasta puuttuu täysin looginen ajattelutapa. Tuskin tässä salissa on montakaan, kenellä on pakottava tarve aiheuttaa luonnolle päästöjä tai jotain muuta vastaavaa, mutta oikeasti kierrätysalan yrittäjilläkin on tällä hetkellä tuskaa päästä niihin jo tällä hetkellä oleviin vaatimuksiin, mitä vaaditaan esimerkiksi pelkästään maapohjan suojelemiseksi, saatikka se, että pitäisi sitten vielä pystyä vaihtamaan ne kaikki koneet sähkökäyttöisiin.

Kuitenkin oikeasti aika paljon tässäkin salissa on ihmisiä, jotka eivät piittaa yhtään siitä, millä tavalla täällä eletään. Harva se päivä vaihdellaan vaatteita ja pestään niitä pesukoneessa yhdenkin päivän jälkeen. [Puhemies koputtaa] Me voitaisiin oikeasti katsoa itse ensin peiliin ja ruveta elämään niin, [Puhemies: Kiitoksia!] ettei turhaan tule lisäkuormitusta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Sitten ministeri Ohisalo, kolme minuuttia, olkaa hyvä.

19.04 **Ympäristö- ja ilmastoministeri Maria Ohisalo:** Arvoisa puhemies! Tähän edeltävään puheenvuoroon edustaja Laaksolle: Tosiaan tässä käsittelyssä olevassa suunnitelmassa on esitelty sekä sektorikohtaisesti nykytoimenpiteet, mitä jo tapahtuu, ja sen lisäksi nyt hallituksen esittelemät lisätoimenpiteet, jotta saadaan näitä päästöjä vähennettyä. Aiemmin olen jo sanonut moneen kertaan, mutta lisätään se vielä tähän, että hallitus on tukenut erittäin vahvasti kotitalouksien irtautumista vaikkapa öljylämmityksestä kohti maaläm-

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

pöä. Moni on tähän tukeen tarttunut, ja tämä tuki on itse asiassa paikoin jopa loppunut kesken ja sitä on jouduttu myöntämään lisää.

On selvää, että kaikista pienituloisimmilla ihmisillä ei ole varaa näihin keinoihin, ja se on hyvin tunnistettu. Sen takia hallitus pyrkii muin keinoin, muin sektorein, työllisyys-, sosiaali- ja koulutuspolitiikan kautta, tukemaan näitä ihmisiä, esimerkiksi koulutukseen panostamalla, varhaiskasvatukseen panostamalla, parantamalla sosiaaliturvaetuuksia lähtien perusturvasta aina pienimpiin eläkkeisiin. Kaikkea tätä on jo tehty.

Edustaja Koskelalle — hän ei valitettavasti ole paikalla: Olen samaa mieltä, että tarvitsemme energiapaletin. Kyllä, tarvitsemme erilaista, hajautettua, suomalaista energiaa. Se tarkoittaa sitä, että meillä on uusiutuvia ja meillä on esimerkiksi ydinvoimaa. Tämäkin hallitus on sitoutunut ydinvoimaloiden jatkolupiin. Tämä luo suomalaista työtä, kun saamme lisää uusiutuvan energian ratkaisuja tänne, ja tämä luo meille mahdollisuuden vähentää päästöjä. Eli hajautettua kotimaista energiantuotantoa.

Edustajat Pitko ja Soinikoski nostivat hyvin esille tässä sen, että kyllä meidän politiikkojen tehtävä on tukea kestävämpää metsäpolitiikkaa, niin että jatkossakin on hiilinielut, ja kyse on paitsi hiilensidonnasta myös sitten luonnon monimuotoisuuden vahvistamisesta. Tämähän on asia, joka täytyy ilmastonmuutoksen rinnalla ottaa totta kai vahvasti mukaan ja ikään kuin valtavirtaistaa tämä luonnon monimuotoisuuskeskustelu myös.

Ehkä vielä tähän ilmastoahdistukseen, joka täällä nousi erityisesti nuorten osalta: Itse toivon entistä enemmän panostuksia nuorten mielenterveystyöhön, mutta sitten samaan aikaan meidän pitää osoittaa niille nuorille, että me olemme heidän luottamuksensa arvoisia, että me teemme sellaista tulevaisuutta, jossa heillä on mahdollisuus elää kestävässä suomalaisessa ympäristössä. Sen takia nuoret vaativat meiltä politiikkatoimia enemmän, ei vähemmän.

Energian hinnasta ollaan tosiaan täällä oltu yhdessä huolissamme, ja kiitän edustajia siitä, että moni tunnistaa sen ahdingon, joka tällä hetkellä erityisesti pienituloisilla lapsiperheillä on. Meillä on riski, että 13 000 lapsiperhettä päätyy köyhyyteen. Usein tässä on kyse myös energiaköyhyydestä, ja sen takia hallitus etsii kohdennettuja toimenpiteitä näiden ihmisten auttamiseen. Mutta syy sille, että hinnat ovat kallistuneet, ei ole vihreä siirtymä. Syyt ovat öljyn maailmanmarkkinahinnan nousussa, koronapandemiassa ja toisaalta Venäjän raa'assa hyökkäyssodassa Ukrainassa, ja sen takia meidän pitää Putinin energiasta irtautua saman tien.

Maankäyttösektorilla on myös paljon sellaista, mitä me voimme yhdessä tehdä. Ehkä edustaja Pirttilahdelle vielä, tässä viimeisenä: Oli sitten kyse lahopuun lisäämisestä, kosteikkoviljelyn vahvistamisesta tai ylipäätään vaikka siitä, että metsänomistajat saisivat hiilen sidonnasta enemmän hintaa sen sijaan, että aina vain siitä puiden myymisestä tulee se hinta, niin tähän kaikkeen meillä varmasti löytyy yhteistä tahtoa edistää. — Kiitän kaikkia keskustelusta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä täysistunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 19.08.

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

Asian käsittelyä jatkettiin kello 19.35.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 4 käsittelyä. — Keskustelu jatkuu. Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

19.35 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Ilmastonmuutosta on tapahtunut, ja sitä tapahtuu edelleen. Ilmastonmuutosta tulee ehkäistä, ja se tulee taklata. Olen aikaisemmissa puheenvuoroissa tuonut esille, kuinka suomalainen teknologia ja osaaminen tulevat edesauttamaan sitä, että me pelastamme ilmaston. Nimittäin omassa kotimaakunnassani Kainuussa tämän viikon maanantaina vihittiin käyttöön supertietokone Lumi, 200 miljoonan euron investointi, johon kymmenen Euroopan unionin maata on lähtenyt mukaan. Ja mitä mielenkiintoisinta tässä supertietokoneessa on se, että suurteholaskennalla — mitä tämä supertietokone tekee — on mahdollista tehdä tällainen numeraalinen maapallo, ja myös tämä Lumi-supertietokone on pian mukana laskemassa maapallon ilmastolle digitaalista kaksosta jollain tarkkuudella. Näin tiede voi testata digitaalisella kaksosella erilaisia ilmastoon vaikuttavia toimenpiteitä ja niiden kustannuksia. Tämä on, arvoisa puhemies, hyvin kiehtovaa, ja olen hyvin tyytyväinen siitä, että tiedettä arvostetaan tässä maassa ja tieteellä etsitään ratkaisuja muun muassa ilmastonmuutoksen ehkäisyyn liittyvissä toimenpiteissä.

Puhemies! Tänä päivänä on käyty keskusteluja myös hiilinieluista, kuinka ne ovat vähentyneet viime vuoden aikana. Tämähän on johtunut siitä, että hakkuita on ollut viime vuonna vähän enemmän kuin aikaisempina vuosina. Onneksi hallitus on käynnistänyt hallituskauden alussa koko joukon toimia, joilla näitä nieluja vahvistetaan. On lisätty ja panostettu nielujen ja maaperän tutkimukseen, jonka avulla sitten saamme jatkossa yhä tarkempaa tietoa toimintakentälle.

On luonnollista, että metsänielut vaihtelevat vuosittain suuresti. Tämä johtuu pääasiassa puumarkkinoiden kysynnän vaihtelusta — hakkuut ovat markkinaehtoisia. Toissa vuonna 2020 hiilinielu oli korkea, koska kysyntä oli alhaalla. Viime vuonna taas erityisesti tukkipuulle oli kova kysyntä, ja minkä takia? Sen vuoksi, että meillä katsotaan ekologisesti rakentamisessa; puurakentaminen on lisääntynyt, hyvä niin, suuret kaupungit ovat kaavoittaneet puurakentamiselle. Tämähän on mitä parasta sen edistämiseksi, että saamme hiilivarastoja sitten myös korjattua, ja tämä on paljon ekologisempaa rakentamista kuin betonirakentaminen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

19.38 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Keskustelemme nyt ilmastopolitiikasta, ja ilmasto on muuttunut aina, ja ilmasto tulee aina muuttumaan. Se on tosiasia.

On noussut esille nyt tämä turveasia, ja on kyllä totta, että turve on meille, Suomelle, hirveän tärkeä, ja toivoisinkin, että turve määriteltäisiin uusiutuvaksi. Varsinkin tämän huoltovarmuuden takia on hirveän tärkeätä, että sitä meillä on. Mutta sitten se turveyrittäjien kohtalo on semmoinen, että he eivät oikein innokkaita ole sijoittamaan koneisiin ja muuten, koska ei ole sitä varmuutta, miten se nyt tulee jatkumaan — on se epävarmuus, onko töitä ja jatkuvatko työt ja minkälaisia säädöksiä tulee. Meidän pitäisi olla hyvin ennakoivia ja varmistaa pitkälle tulevaisuuteen nämä lainsäädännöt.

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

Ministeri kerkesi jo lähtemään, mutta olisin ollut kiinnostunut tietämään, mitä turvedieselille nykyään kuuluu. Kun tästä on aina uutisoitu silloin ja tällöin, että siitä tulee vähemmän päästöjä, niin onko sitä otettu tosissaan, ja mikä tämänhetkinen tilanne turvedieselissä on? Tämä kyllä kiinnostaisi tietää, mikä sen kohtalo on, koska totta kai meillä Suomessa dieseliä tarvitaan nyt ja tulevaisuudessa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hassi, olkaa hyvä.

19.40 **Satu Hassi vihr:** Arvoisa puhemies! Ilmasto on aina muuttunut ja tulee muuttumaan myös ihmisestä riippumattomista syistä, mutta se hiilidioksidipitoisuus, joka ilmakehässä tällä hetkellä on, eroaa normaalista jääkausien välisten lämpökausien tasosta saman verran kuin keskimäärin lämpökauden taso jääkauden tasosta, ja tämän hetken kasvihuonekaasupitoisuus ilmakehässä on tutkijoiden mukaan korkeampi kuin ainakin 800 000 vuoteen, mahdollisesti neljään miljoonaan vuoteen. Joka tapauksessa se on korkeampi kuin koskaan sinä aikana, jolloin ihmislaji on ollut olemassa, ja tämä viimeaikainen muutos on siis ihmisen aiheuttama.

Mutta varsinaisesti pyysin, arvoisa puhemies, puheenvuoroa kommentoidakseni sitä, kun tässä moni on ihmetelty, mihin perustuu tämä ilmastolakiin kirjattu hiilineutraaliustavoite vuodelle 2035. Se perustuu siihen, että edellinen hallitus, Juha Sipilän hallitus — sen jälkeen kun IPCC, kansainvälinen ilmastopaneeli, oli julkaissut raportin siitä, miten valtava ero ihmiskunnan kohtaamille uhkille on siinä, jos ilmasto lämpenee puolitoista tai kaksi astetta verrattuna esiteolliseen aikaan — pyysi ilmastopaneelia arvioimaan, mikä on Suomen oikeudenmukainen osuus siinä, että koko ihmiskunta pyrkii pitämään ilmastomuutoksen alle puolessatoista asteessa, ja tämä hiilineutraalius vuonna 2035 perustuu tähän ilmastopaneelin poliitikoille antamaan suositukseen.

Tavallaan toinen puoli tätä asiaa on se, että se perustui myöskin siihen, että Suomessa on ollut merkittävät hiilinielut. Tämä toimenpideohjelma, jolla vähennetään päästöjä siten, että Suomi olisi hiilineutraali, perustuu myöskin siihen, että meillä on noin 20 miljoonan tonnin hiilinielu — eli että hiilinielu pysyisi suunnilleen sillä tasolla, millä se keskimäärin viime vuosikymmenet on ollut. Siitä näkökulmasta on erittäin huolestuttava tämä tuore uutinen, että viime vuonna metsien hiilinielu oli romahtanut niin alhaiselle tasolle, että kun se lasketaan yhteen maankäytön kanssa, siis turvepeltojen ja muun muassa ojitettujen turvemetsien maaperäpäästöjen, niin maankäyttösektori ja metsät yhteensä ovat muuttuneet päästölähteeksi. Tämä on asia, joka pitää ehdottomasti korjata, ja kun maa- ja metsätalousministeriö valmistelee maankäytön ilmastosuunnitelmaa, [Puhemies koputtaa] lempinimeltä MISU, niin siinä pitää olla toimet tämän korjaamiseksi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

19.43 **Juha Mäenpää ps:** Arvoisa puhemies! Tuossa edustaja Reijonen kyseli turpeen ja siitä valmistettavan dieselin perään, ja nyt yritän itse tätä kuvailla:

Siis ehdottomasti kannatan sitä, että Suomessa turve luokiteltaisiin uusiutuvaksi energiaksi. On totta, että se uusiutuu, se on ihan biologinen fakta, mutta sen uusiutuminen on hidasta. Mutta Suomessa on hyvin hyvin pieni osa — muistaakseni noin prosentin luokkaa — kaiken kaikkiaan turvealueista energiakäytössä. [Satu Hassi: Puolet Suomen soista on ojitettu!]

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

Arvoisa puhemies! Turpeen hyötysuhde on energiakäytössä 76,8 prosenttia, ja Suomessa 2021 energiaturpeen tuotantomäärä on ollut 2,8 terawattituntia. Tästä on noin ympäripyöreästi laskien tuon hyötysuhteen perusteella saatu lämpöä 2,1 terawattituntia.

Suomessa on 2021 Olkiluodon voimalaitoksen ja Loviisan voimalaitoksen, jotka ovat ydinvoimalaitoksia, yhteenlaskettu tuotto ollut 22,6 terawattituntia, ja ydinvoimantuotannon hyötysuhde on 33 prosenttia. Tästä voi laskea, että aika tarkkaan 45,2 terawattituntia siitä kokonaisenergiasta on käytetty meriveden lämmittämiseen — siis jäähdyttämään sitä prosessia meriveteen on ajettu 45,2 terawattituntia lämpöenergiaa. Noin 15-kertainen määrä lämpöä on ajettu meriin. En itse vastusta millään tavalla ydinvoimaa, mutta haluan tuoda esiin sen, että kaikki energiantuotanto jollakin tavalla vaikuttaa meidän ympäristöön. Oikeastansa ainut keino, millä me voidaan vähentää ihmisen vaikutusta meidän ympäristöön ja luontoon, on se, että me yritetään vähentää meidän kulutusta.

Ministeri Ohisalo mainitsi täällä sanan energiaköyhyys. Oikeastansa meidän ehkä tulisi puhua enemmän energian ylikulutuksesta. Meidän talouskasvu yhteiskunnassa perustuu siihen, että jollakin tavalla tuotetaan hyvinvointia ja uusia teknologioita ja on tuotantoa. Mutta tämä talouskasvu osaltansa — mitä kaikki haluavat, että talous kasvaisi — aiheuttaa koko ajan suuremman energiatarpeen. Siksi kannatan kyllä näitä kaikkia kiertotalouden energiamuotoja, joita voidaan ottaa hyödyksi, jätteet ja muut.

Jo vuosi kaksi sitten puhuin siitä, että tuolla Laihialla on hyvällä menestyksellä tehty muovin jalostamista polttoaineeksi. Hämmästelen sitä, että meidän yhteiskuntamme ei tue tällaisia hankkeita. He eivät ole saaneet minkäänlaista tukea ja avustusta tähän heidän uuteen teknologiaan. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kemppi, olkaa hyvä.

19.48 **Hilkka Kemppi kesk:** Arvoisa puhemies! KAISUn tarkoituksena on linjata päästökaupan ulkopuolisen sektorin toimenpiteet, joilla saavutetaan EU:n Suomelle asettama päästötavoite vuodelle 2030. Myös hallitusohjelman mukainen hiilineutraaliustavoite vuodelle 2035 tulisi saavuttaa näillä keinoilla. Emme ole siis minkään pienen paketin äärellä. Ajattelen, että kaikkein tärkeintä on tämä pitkä linja, pitkän linjan maalaaminen ja kestävät ratkaisut, ei poukkoilu, vaan kestävät, pysyvät ratkaisut, jotta esimerkiksi yrityskenttä pystyy mukautumaan hiilineutraaliuden vaatimuksiin.

Ajattelen myöskin, että sellaiseen joustamattomuuteen kuin mitä esimerkiksi olemme Saksassa nähneet energiewende-ajatuksen kautta — mitä he ovat paljon markkinoineet, missä esimerkiksi ydinvoima ajetaan alas ja sitten tällaisen sotatilanteen tullen ei pystytä tekemään päätöstä siitä, että korvaavaa energiaa venäläisen kaasun korvaamiseksi täytyy löytää — Suomella ei ole varaa, vaan meidän pitää toimia joustavammin ja pitkäjänteisemmin sen puolesta, että pidämme useammat vaihtoehdot mukana tässä ratkaisussa.

Keskeistä on huomata, että tässä KAISU-paketissa, näin tuttavallisesti, ei ole riihessä esitettyjä veronkorotuksia, ei energiaveronkorotuksia, ei öljylämmityksen kieltoja tai peltonraivausmaksuja. Tämä on pyritty rakentamaan kestäväällä tavalla, niin ettei kukaan jäisi jalkoihin.

Liikenteen osalta haluan nostaa esiin muutamia yksityiskohtia — se on nimittäin keskeisessä roolissa tämän paketin kannalta. Tärkeimmät liikenteen päästövähennystoimet muodostuvat fossiilittoman liikenteen tiekartan kahden ensimmäisen vaiheen toimeenpanosta sekä sitten komission uuden ilmastopakettien toimeenpanosta, mikä koskee liikennettä.

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

Ajattelen, että erityisesti liikenteen osalta on oleellista, että tämä muutos tehdään sosiaalisesti oikeudenmukaisella tavalla, niin että kustannukset eivät jää vain pienituloisten maksettaviksi. Sen vuoksi meidän tulee tukea nopeaa autokannan muuttumista ja mahdollistaa se kaikenlaisille suomalaisille.

Biokaasu on tietenkin yksi ratkaisu, missä toivoisin sitä kaasun painamista. Ajattelen, että se on erittäin tärkeä linjaus myös tässä KAISU-paketissa. Edistetään biokaasun tuotantoa ja käyttöä toimeenpanemalla biokaasuohjelma, seuraamalla sen vaikuttavuutta ja etsimällä erilaisia toimia lisää. Toimenpiteiden ohjaus sisällytetään biokaasutyöryhmän työhön, joka huomioi keskeiset toimenpiteet biokaasun tuotannon kasvattamiseksi. Ajattelen, että erityisesti tässä tulee asettaa määrällisiä tavoitteita ja mahdollistaa laaja jakeluverkko, niin että biokaasua voidaan aidosti käyttää liikenteessä.

Haluaisin nostaa esiin hankinnat. Nimittäin tässä KAISUssa linjataan, että me laadimme valtioneuvoston periaatepäätöksen kotimaisista ja vähähiilisistä hankinnoista. Tässä päätöksessä asetetaan julkisille hankinnoille päästövähennystavoite, jonka toteutumista seurataan. Ajattelen, että tämä on ollut tärkeä tavoite myös puolueelleni keskustalle ja minulle itselleni kuntapäättäjänä ja myös aluepäättäjänä. Näillä julkisilla hankinnoilla on nimittäin merkittävä rooli päästöjen vähentämisessä.

Tämän suunnitelman mukaan valtioneuvoston periaatepäätösten avulla asetettaisiin julkisille hankinnoille päästövähennystavoite, jonka toteutuminen olisi elinehto tämän koko suunnitelman edistymiselle. Nimittäin lähes 80 prosenttia julkisten hankintojen kasvihuonekaasupäästöistä aiheutuu kuntien ja kuntayhtymien hankinnoista ja 20 prosenttia valtion hankinnoista. Nämä ovat erittäin merkittäviä kokonaisuuksia myös esimerkiksi maatalouden, suomalaisen kotimaisen omavaraisen maatalouden, kannalta.

Reilua siirtymää vahvistavia toimia ovat muun muassa avustukset öljylämmityksestä luopumiseen, vähäpäästöisten ajoneuvojen hankinta- ja muuntotuet sekä sähköautojen latauspisteiden rakentamistuet. Lisäksi suunnitelma sisältää paljon maatalouteen liittyviä kokonaisuuksia ja ajattelen, että myös mainintoja siitä, että me olemme jo onnistuneet monessa. Suomen kasvihuonekaasupäästöt pysyivät Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan vuonna 2021 edellisvuoden tasolla, ja pidemmällä aikavälillä päästöt ovat laskeneet. Suunta on oikea, ja tässä on myös tahtotilaa toteuttaa muutosta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan, jolle liikenne- ja viestintävaliokunnan, maa- ja metsätalousvaliokunnan ja talousvaliokunnan on annettava lausunto viimeistään 2.12.2022.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle lannoitelaiksi ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 32/2022 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 5/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

MmVM 5/2022 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Avaan yleiskeskustelun. Esittelypuheenvuoro, edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

Keskustelu

19.08 **Anne Kalmari kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Esittelen lyhyesti maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnön hallituksen esitykseen eduskunnalle lannoitelaiksi ja siihen liittyviksi laeiksi.

Ensinnäkin hieman yleistä: Suomessa tuotetaan 1948 miljoonaa kiloa keinolannoitteita, 82 miljoonaa kiloa orgaanisia lannoitteita ja tuhkalannoitteita 65 miljoonaa kiloa, ja näistä lannoitteista ulos vieään noin kolmannes. Lannoitelainsäädännön uudistamisen taustalla on EU:n uusi lannoitevalmisteasetus, jonka soveltaminen alkaa pääosin 16.7.22. Lannoitevalmisteasetus on puolestaan osa komission kiertotalouden toimintasuunnitelmaa, jonka tavoitteena on mahdollistaa tasapuoliset markkinaolosuhteet orgaanisille ja jätepohjaisille lannoitevalmistetuille suhteessa neitseellisestä raaka-aineesta valmistettuihin epäorgaanisiin lannoitteisiin. Maa- ja metsätalousvaliokunta tukee kiertotaloustavoitteita, ja huomiona muuten äskeiseen keskusteluun: tämä lannoitteiden kierrättäminen on yksi asia siinä, missä voimme vähentää päästöjä ja edistää kiertotaloutta.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan vaikuttaa merkittäväällä tavalla myös lannoitteiden raaka-aineiden saatavuuteen. Suomen huoltovarmuuden ja ruokaturvan kannalta tavoitteena tulee pidemmällä aikavälillä olla lannoitteiden raaka-aineiden omavaraisuus, ja lannoitelainsäädännön uudistus tukee osaltaan tätä tavoitetta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan kokonaan uuden lannoitelain säätämistä ja vähäisiä muutoksia kolmeen muuhun lakiin. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä vähäisin muutoksin.

Uudenlaisten lannoitteiden ja valmistusmenetelmien syntymistä ja markkinoille saattamista helpotetaan ja toimijoiden hallinnollista taakkaa kevennetään. Uudessa lannoitelaisessa poistetaan kansallinen laitoshyväksyntä ja luovutaan tyyppinimistä. Näiden sijaan säädetään lannoitteiden ainesosaluettelosta, johon sisällytetään turvallisiksi katsotut sallitut ainesosat laatuvaatimuksineen. Ruokavirasto ylläpitää tätä ainesosaluetteloa.

Valiokunta korostaa mietinnössään lannoitteiden raaka-aineiden puhtautta ympäristönsuojelun ja elintarvikkeiden laadun kannalta. Huoltovarmuutta parantavat uudet tuotantotavat, ja kotimaisten lannoitteiden kehittäminen on tärkeää. Suomessa on laskennallisesti mahdollista korvata kierrätykseen perustuvilla lannoitteilla kaikki ruuantuotannossa tarvittava fosfori ja osa typestä ja kaliumista. Tämä edellyttää panostuksia tutkimuksiin ja innovaatiotoimintaan sekä hyvää yhteistyötä lannoite- ja jätelainsäädännön toimeenpanosta vastaavien viranomaisten välillä.

Valiokunnan mietinnössä on kiinnitetty erityistä huomiota lannoitelakiin esitettyyn fosforin käyttöä koskevaan säätelyyn. 6 § fosforin käytöstä koskee kaikkia lannoitteita, eli myös lantaa, ja maa- ja puutarhatalouden lisäksi se kattaa fosforinkäytön viher- ja ympäristörakentamisessa. Säätelyn laaja soveltamisala on kannatettava, sillä yhdyskuntien fosfori kiertää huonosti. Vuosittain syntyvät jätevesilietteet sisältävät 2 880 tonnia fosforia, mikä riittäisi kattamaan 12 prosenttia fosforin tarpeesta. Eläinpuolella viidennes lantafosforista muodostuu alueilla, missä määrä on suurempi kuin tarve pelloilla.

Valiokunta katsoo, että fosforin käyttöä koskevia rajoituksia tulee kehittää siten, että ne vastaavat viher- ja ympäristörakentamisessa tasoltaan maataloudelle asetettavia rajoituk-

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

sia niin, että voimme suojella Itämerta tältäkin osin. Uuden lannoitelain mukaan fosforin käytön maa- ja puutarhataloudessa tulee perustua kasvin tarpeenmukaiseen lannoitukseen maan fosforiluokka huomioon ottaen siten, että alin fosforiluokka määrittää lain tason. Tarkemmin fosforin käyttöä koskevista rajoituksista tullaan säätämään valtioneuvoston asetuksella. Tätä varten tarvitaan ajantasaista tietoa, erityisesti peltomaan viljavuusluokista.

Valiokunta katsoo, että fosforin käytön rajoittaminen on Suomessa pintavesien hyvän tilan saavuttamiseksi tarpeen ja tärkeää mutta se ei saa vaarantaa hyviä satotasoja tai heikentää peltojen viljavuutta. Fosforin käytön rajoittaminen liittyy läheisesti maatalouden ympäristökorvausjärjestelmään. Järjestelmään sisältyy myös kuluvalle tukikaudella vaatimus ravinteiden käytön rajoitteiden noudattamisesta. Jatkossa fosforinkäytön perussäätely tulee sisältymään lannoitelakiin ja sen nojalla annettavaan valtioneuvoston asetukseen. Valiokunta katsoo, että lannoitelain nojalla annettava fosforin käyttöä koskeva asetus on välttämätöntä sovitaa yhteen maatalouden tukijärjestelmän kanssa, eikä asetus saa johtaa tukitason laskuun. Fosforin käytön rajoituksia ei ole perusteltua siirtää siis sellaisenaan ympäristökorvausjärjestelmästä uuteen asetukseen, esimerkiksi kokonaisfosforin huomioon ottamisen osalta. Orgaanisten lannoitteiden kokonaisfosforia tulee käsitellä tasapuolisesti ja ottaa siitä huomioon hyväksikäyttöprosentti, 60 prosenttia, kaikissa orgaanisissa lannoitteissa. Tämä edistää kiertotalouden edellytyksiä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia esittelystä. — Edustaja Hassi, olkaa hyvä.

19.14 **Satu Hassi vihr:** Arvoisa puhemies! Nyt Venäjän hyökättyä Ukrainaan olemme keskustelleet paljon huoltovarmuudesta ylipäättensä ja myöskin ruuan huoltovarmuudesta, ja yksi osa tätä on se, mistä saadaan lannoitteita suomalaiselle maataloudelle. Tämä on yksi niistä asioista, joissa on tarvetta, ja onneksi tutkimus on tuottanut myöskin tietoa siitä, miten voimme kehittää maatalouden toimintamenetelmiä.

Pari viikkoa sitten Luonnonvarakeskus julkaisi tutkimuksen, jonka mukaan Suomessa kasvatettujen tuotantoeläinten lanta riittäisi lannoittamaan kaikki Suomen pellot. Tilanne on kuitenkin se, että osassa maata lantaa syntyy niin sanotusti liikaa, ja sitten osassa maata tarvitaan ostolannoitteita. Eli meidän maataloutemme ja ruokajärjestelmämme ei toimi sillä tavalla, että tällä hetkellä kotimaassa tuotetut ravinteet kiertäisivät sinne, missä niistä on suurin hyöty.

Maa- ja metsätalousvaliokunta on moneen otteeseen tuonut esille, että biokaasun tuotanto lannasta on yksi niistä ratkaisuista, joilla tätä asiaa voidaan helpottaa. Se vähentää painetta raivata uutta peltoa lannanlevityskriteerien vuoksi, mutta myöskin biokaasun tuotannossa se pöperö, mitä siitä jää jäljelle, on helpompaa kuljettaa sinne, missä pelloille tarvitaan lannoitteita, verrattuna raakalantaan.

Eilen Helsingin yliopisto julkaisi myöskin mielenkiintoisen tutkimuskoosteen siitä työstä, mitä Helsingin yliopistossa on tehty sen selvittämiseksi, miten kotimaisen ruuantuotannon huoltovarmuutta voitaisiin parantaa. Keskeinen viesti siitä, mitä Helsingin yliopisto eilen julkaisi, on se, että olisi hyödyllistä lisätä palkokasvien viljelyä. Toisaalta esimerkiksi härkäpavun ja herneen viljelyä lisäämällä voitaisiin tuottaa valkuaisrehua eläintuotannolle ja vähentää riippuvuutta tuontirehusta, mutta sitten sen lisäksi typpilannoitusta voidaan korvata palkokasveja viljelemällä. Vielä erikseen tässä tutkimuksessa on mainittu se,

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

että voidaan tuottaa apilaa, panna se bioreaktoriin [Puhemies koputtaa] ja tuottaa siitä bio-kaasua ja sitten siitä jäljelle jäävä pöperö on kuitenkin käyttökelpoista typpilannoitetta muualle viljeltäville pelloille.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

19.17 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Nyt käsittelemme lannoitelakia, ja kotimainen ruoka jos mikä on älyttömän tärkeitä. Kotimaista ruokaahan ei saada, jos meillä ei ole viljelijöitä, elikkä meille on hirveän tärkeitä, että meillä maataloutta säilyy ja tosiaan myös lannoitteita on saatavilla.

No, maataloudessahan on nyt kriisi menossa tällä hetkellä. Se johtuu hirveän monesta tekijästä. Kyllä tuo sotatila Euroopassa on yksi, joka sitä kriisiä myös aiheuttaa, mutta myös monet muut tekijät. Ikäviä otsikoita on saatu pitkältä pitkältä aikaa lukea lannoitteiden hinnoista. Ihan muutamia mainitakseni, mitä nyt olen tässä huomannut, kun olen lueskellut näitä, niin siellä sanotaan esimerkiksi, että lannoitteiden hinnoissa on ollut jopa viikossa parikin hinnankorotusta — mikä kuulostaa aika karmealta. Sitten oli myös otsikko, jossa kerrottiin, että hinnat ovat kolminkertaistuneet — no tähän kuulostaa kanssa aivan hirvittäväälle, todella kalliille kuulostaa. Ja myös mainittiin jossakin otsikossa, että kulut ovat jopa 400 euroa per hehtaari — eli onhan se niin kuin tosi iso summa, mikä siihen lannoitteeseen menee. On tosi tärkeitä, että tähän asiaan kiinnitetään huomiota jatkossa.

Se, että meillä riittää maanviljelijöillä intoa työskennellä suomalaisten ja suomalaisten elintarvikkeiden hyväksi, on hirveän monesta asiasta kiinni. Tarvitaan se innostus siihen ja tarvitaan myös, että yhteiskunta tukee sitä asiaa, niin että annetaan puitteet, että on mahdollista viljellä. Todella järkyttävälle kuulostavat nämä hinnat, ja ehkä sitten miettii, että jos nyt nämä jo ovat näin kalliita, mikä se tilanne voi olla sitten vuoden päästä tai viiden vuoden päästä tai kymmenen vuoden päästä, kun kuitenkin on turvattava, että kotimaista ruokaa saadaan.

Ei tietysti hirveän hyvää signaalia välttämättä anna se, että välillä maito on hirveän paha asia ja välillä liha on hirveän paha asia, vaan kyllä se kotimainen ruoka on tosi hyvä asia, ja pitää järjestää puitteet, että pystytään sitä meillä Suomessa tuottamaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Vielä edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

19.19 Anne Kalmari kesk: Kiitoksia puheenvuoroista — täällä vallitsee tällainen konsensusmieliala tästä asiasta, aivan kuten valiokunnassakin.

Olen mielissäni myöskin siitä, että puutuimme siihen, että ympäristökorvausjärjestelmä pystyy jatkamaan ja tarkentamaan näitä viljelynäytteisiin pohjautuvia lannoitetasoja, koska jos me säätäisimme täysillä sen ympäristökorvauksen tason sinne lainsäädäntöön, niin silloin sinne taas pitäisi keksiä uudet vaateet, ja tässä tilanteessa, maatalouden tuottaessa tappiota lähes kaikille viljelijöille, ei voi ajatella, että sinne tulisi uusia velvoitteita sitten taas ympäristökorvausjärjestelmän tämän osion tilalle. Toki siellä on sitten muita korvaus-pohjaisia asioita.

Mistä olen mielissäni, on nimenomaan se, että tässä vähän samaan tapaan kuin uusiutuvassa energiassa, mitä enemmän me pääsemme tästä fossiilipohjaisesta tuotannosta eroon, sitä enemmän hyödyimme sekä ympäristön että ilmaston kannalta, mutta myös sitä edulli-

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

semmäksi se tulee niille käyttäjille, olipa sitten kyseessä polttoaineen käyttäjä, auton käyttäjä tai tässä tapauksessa viljelijä, joka tarvitsee lannoitteita kasvattaakseen hyvää satoa. Kun sitä pystytään tuottamaan kotimaisista raaka-aineista ja kiertotalouden voimalla, parhaimmillaan viljelijän lannoitelasku laskee huomattavasti. Esimerkiksi jos tämä vaatimus tulee lihaksi siltä osin, että yhdyskuntajätevesilietteen fosfori tullaan jatkossa ottamaan talteen eikä sitä enää levitellä tienpenkkoihin ja viherrakentamisiin monikymmenkertaisia määriä peltoviljelyyn suhteutettuna, niin siitä seuraa, että siitä on niin kuin tarvekin päästä eroon ja voidaan ottaa jopa porttimaksuja tai ainakin hyvin halpaan hintaan saada sitä arvokasta fosforia. Tämä on kaikkien kannalta hyvä asia. Se fosfori on parempi pellossa kuin Itämeressä.

Ja kaikki, mitä tuossa edustaja Hassi puhui esimerkiksi apilankäytöstä ja muusta, on erittäin kannatettavaa, koska typpikilon tuottaminen vaatii litran öljyä, ja se öljy on tänä päivänä kallista ja se on fossiilista.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 32/2022 vp sisältyvien 1.—4. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi osakeyhtiölain, asunto-osakeyhtiölain, osuuskuntalain ja yhdistyslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 47/2022 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 12/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 12/2022 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Avaan yleiskeskustelun. Esittelypuheenvuoro, edustaja Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

Keskustelu

19.23 **Sanni Grahn-Laasonen kok** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Koronapandemiasta opittiin asioita, ja tämä esitys liittyy digitalisaatio-oppeihin, eli opimme toimimaan etäyhteyksin. Se tuo varmasti sellaisiakin käytäntöjä mukanaan, jotka jatkuvat koronapandemian jälkeenkin, ja tämä hallituksen esitys 47/2022 liittyy tähän asiaan. Eli esittelen talousvaliokunnan mietinnön 12/22, joka koskee hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi osakeyhtiölain, asunto-osakeyhtiölain, osuuskuntalain ja yhdistyslain muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi osakeyhtiölakia, asunto-osakeyhtiölakia, osuuskuntalakia ja yhdistyslakia niin, että sallitaan kokonaan etänä ilman kokouspaikkaa pidettävät yhtiökokoukset, osuuskunnan ja edustajiston kokoukset sekä yhdistyksen ja valtuutettujen kokoukset. Samoin ehdotetaan nimenomaista hybridikokouksia ja muuta etäosalistumista koskevaa sääntelyä. Talousvaliokunnan saaman selvityksen mukaan vakuutus-

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

yhtiöiden osalta tarvittava sääntelyehdotus on valmisteilla ja annettaneen eduskunnalle lähiaikoina.

Sääntelyn taustalla ovat sekä tavoitteet digitalisaation edistämisestä että koronaviruspandemian aikana sovelletusta väliaikaisesta lainsäädännöstä saadut kokemukset. Etäkouksista saadut kokemukset ovat olleet pääosaltaan myönteisiä, eikä väliaikaisen lainsäädännön ole arvioitu johtaneen merkittäviin ongelmiin osakkeenomistajien ja jäsenten kokousosallistumisen suhteen. Käytännössä osassa yhteisöjä kokousosallistuminen ja -aktiivisuus ovat jopa lisääntyneet vuoteen 2019 eli pandemiaa edeltäneeseen aikaan verrattuna.

Talousvaliokunta pitää tätä hallituksen esitystä perusteltuna ja puoltaa ehdotettua sääntelyä vähäisin muutoksin ja yksimielisesti. Teen täältä joitakin huomioita ja nostoja:

Esitykseen sisältyvät ehdotukset edistävät etäosallistumismahdollisuuksia tavoilla, joista osa on riippuvaisia asiaa koskevista määräyksistä yhtiöjärjestyksessä tai yhdistyksen säännöissä ja osa on käytettävissä suoraan lain nojalla hallituksen päätöksin. Ehdotus antaa yhtiökokoukselle ja osuuskunnan ja yhdistyksen kokoukselle mahdollisuuden päättää etä- tai hybridikokouksen sisältävästä yhtiöjärjestyksen muutoksesta. Lisäksi asunto-osakeyhtiöissä, joissa on vähintään 30 osakehuoneistoa, kymmenesosan yhtiön osakkeista omistavat voivat vaatia hybridikokouksen järjestämistä perinteisen yhtiökokouksen sijaan.

Toisaalta ehdotus antaa myös yhteisöjen hallituksille varsin laajan toimivallan päättää siitä, miten yhtiökokous tai yhdistyksen kokous järjestetään. Lähtökohtaa voidaan pitää perusteltuna, koska sääntelyn kohteena olevat tilanteet ovat hyvin erityyppisiä. Yhtiöiden hallituksilla on lähtökohtaisesti tietämys tarkoituksenmukaisesta tavasta järjestää yhtiökokous. Tähän vaikuttavat yhtiökokoustarpeet, osakkeenomistajien määrä, osakeomistuksen rakenne, osakkeenomistajien tietotekninen ymmärrys, osaaminen ja mahdollisuus käyttää tietoliikenneyhteyksiä, kokousjärjestelyihin liittyvät tietoliikenne- ja teknisen toteutuksen riskit sekä kokouksiin liittyvät transaktiokustannukset tilavarauksineen.

Osakkaiden yhdenvertaisuuden turvaamiseksi ja erilaisten valmiuksien huomioimiseksi on perusteltua säätää etä- ja hybridikokouksen yhdeksi tunnusmerkiksi mahdollisuus puheoikeuden käyttämiseen suullisesti etäosallistuessa. Tätä on pidetty tarpeellisena sekä osakkaiden etäosallistumismahdollisuuksien varmistamiseksi että kokouksen puheenjohtamisen kannalta. Talousvaliokunta pitää etäosallistumismahdollisuutta täysimääräisillä osakkeenomistajaoikeuksilla perusteltuna lähtökohtana myös sen vuoksi, että se on omiaan edistämään useiden osakkeenomistajien osallistumista yhtiökokouksiin ja potentiaalisesti lisäämään monien osakkeenomistajien osallistumishalukkuutta.

Talousvaliokunta korostaa samalla, että erityisesti digitalisaatiokehityksen tässä vaiheessa yhtiöiden tulee itse voida valita niille sopivat etäosallistumisen muodot. Talousvaliokunta yhtyy kuitenkin hallituksen esityksen arvioon siitä, että sääntelyn kohteen moninaisuudesta ja teknologian kehitysvaiheesta johtuen on perusteltua säätää hybridi- ja etäkokouksen lisäksi myös mahdollisuudesta täysimääräistä kokousosallistumista täydentäviin etäosallistumiskeinoihin, joista hallitus voi päättää ja jotka mahdollistavat osakkeenomistajaoikeuksien käyttämisen rajoitetusti.

Talousvaliokunta pitää hallituksen esityksessä ehdotettua sääntelyratkaisua tässä vaiheessa perusteltuna mutta näkee, että teknologian kehittyessä tulisi pyrkiä sääntelyyn, joka antaa osakkaalle mahdollisuuden päättää keinoista, joilla osallistuu yhtiön hallintoon. Yritysten laaja päätäntävalta ja monentyyppisten käytäntöjen mahdollistaminen korostavat kuitenkin sen merkitystä, että kutsusta on käytävä selkeästi ilmi se, miten osakas voi osallistua täysimääräisin oikeuksin yhtiökokouksiin.

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

Jos nyt laajasta mietinnöstä vielä jotain nostan, niin lähinnä sen muutoksen, jota esitämme, eli talousvaliokunta pitää perusteltuna muuttaa ehdotettua sääntelyä joustavamman etäosallistumismahdollisuuden turvaamiseksi erityisesti pienissä, alle 30 osakehuoneistoa sisältävissä asunto-osakeyhtiöissä. Yksityiskohtaisissa perusteluissa on tarkemmin esitetty, millä tavalla tämän huomion teemme.

Sitten mietinnössä on tehty myös joitakin kokoavia huomioita, joista nostan esiin sen, että talousvaliokunta pitää tärkeänä, että järjestelmien sääntelyn kehittämistarpeita edelleen seurataan, jotta kokouskäytännöt olisivat mahdollisimman sujuvia ja joustavia oikeusvarmuutta ja osakkeenomistajien täysimääräisiä oikeuksia vaarantamatta.

Näin ollen yksimielisesti siis valiokunnan päätösehdotus on, että eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 47/22 sisältyvät 1.—4. lakiehdotuksen. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia hyvästä esittelystä. — Edustaja Soinikoski, olkaa hyvä.

19.29 Mirka Soinikoski vihr: Arvoisa puhemies! Etä- ja hybridikokoukset ovat tulleet jäädäkseen. Jo ennen koronapandemiaa meillä oli kaikki tarvittavat ohjelmat ja osaaminen etäkokousten järjestämiseen. Meiltä kuitenkin puuttui etäkokoustemisen kulttuuri. Koronapandemia pakotti koko yhteiskunnan etäälle toisistamme, ja yhtäkkiä kaikki kokoukset jouduttiin järjestämään etänä. Yhdessä opettelimme uutta kokouskulttuuria. Nyt koronapandemia on helpottamassa ja mahdollistaa jälleen lähikokousten järjestämisen. Etäkokoukset ovat kuitenkin jääneet osaksi kokouskalenteria, sillä ihmiset ehtivät tottua niihin. On syntynyt uusi etäkokoustemisen kulttuuri ja uusi osallisuuden muoto. Siksi on erittäin järkevää, että väliaikaisesta laista tehdään pysyvä. Hybridikokoukset ovat lisänneet osallistumismahdollisuuksia, ja on hyvä, että esimerkiksi taloyhtiöissä riittää hallituksen päätös etäosallistumisen mahdollistamiseen, eikä siihen tarvita yhtiöjärjestyksen muutosta.

Arvoisa puhemies! Etäosallistumisen salliminen kokouksissa on myös tasa-arvoteko. Ruuhkavuosien keskellä vanhempi voi samaan aikaan hoitaa itse kotona lastaan ja silti osallistua yhtiökokoukseen. Maaseudulla asuvan ei tarvitse välttämättä matkustaa pitkiä matkoja autolla kokouspaikalle vain kokoustemisen takia. Etäkokoukset ovat helpottaneet monen ihmisen elämää, kun kokouksiin ei ole välttämätöntä osallistua ihan paikan päällä, ja tätä myönteistä kehitystä meidän on vahvistettava.

Lainsäädännön tarkoituksena ei ole rajoittaa kokouspaikalla osallistumista tilanteissa, joissa ei syystä tai toisesta pysty osallistumaan etäkokoukseen. Tämän varmistaminen on erittäin tärkeää, sillä digitalisaatio ei saa synnyttää uusia epätasa-arvoisia rakenteita. Kaikilla ei ole mahdollisuutta tai osaamista osallistua kokouksiin etänä, ja tämä pitää huomioida lainsäädännössä sekä kokouskäytännöissä.

Arvoisa puhemies! Talousvaliokunta korostaa osuvasti mietinnössään, että digitalisaatiokehityksen tässä vaiheessa yhtiöiden tulee itse voida valita niille sopivat etäosallistumisen muodot. Valiokunta piti hallituksen esityksessä ehdotettua sääntelyratkaisua perusteltuna mutta näkee, että teknologian kehittyessä tulisi pyrkiä sääntelyyn, joka antaa osakkaalle mahdollisuuden päättää keinoista, joilla osallistuu yhtiön hallintoon. Valiokunnan huomio on tärkeä, sillä digitalisaatio ja etäosallistumisen muodot tulevat varmasti muuttamaan vielä moneen kertaan seuraavien vuosien aikana.

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

Lainsäädännön kannalta ei ole kestävä, että täydentäisimme tai muuten muuttaisimme säännöllisesti lainsäädäntöä vain teknologian nopean kehityksen takia. Lainsäädännön lähtökohdan pitää olla se, että se kestää aikaa mahdollisimman hyvin. Lainsäädäntö ei myöskään saa asettaa turhia esteitä digiyhteiskunnan kehittymiselle, vaan meidän tehtävämme on purkaa esteitä kehityksen tieltä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

19.32 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Nyt käsittelemme osakeyhtiölain, asunto-osakeyhtiölain, osuuskuntalain ja yhdistyslain muuttamista. Etäkokous on ollut tässä aiheena, ja tosiaan talousvaliokunnassa tämä on ollut, ja talousvaliokunta on ollut näistä asioista lähinnä samaa mieltä kuin hallitus. Pieniä muutoksia ja kommentteja sinne on tullut, mutta käytännössä tämä on hyvä ajatus.

Korona-ajastahan ovat nämä etäkokoukset nyt tulleet jäädäkseen, ja etäkokouksia on moni varmasti pitänyt jopa valtuustoissa ja erilaisissa hallituksissa ja muuten viettänyt semmoista kokouskulttuuria, ja niin tulee olemaan myös jatkossakin. Ehkä tämä on se yksi ainut hyvä asia, mikä koronasta on jäänyt, että ei välttämättä aina tarvitse etäälle lähteä, vaan voi kokousta siinä kotona paikallaan. Toivottavasti tämä etäkokouskulttuuri jatkuu tulevaisuudessakin, niin että tämä on kyllä ihan järkevä uudistus. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 47/2022 vp sisältyvien 1.—4. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle säästöpankkien ja hypoteekkiyhdistysten kokouksiin etäyhteydellä osallistumista koskeva lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 67/2022 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 13/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 13/2022 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Avaan yleiskeskustelun. Esittelypuheenvuoro, edustaja Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

Keskustelu

19.33 Sanni Grahn-Laasonen kok (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Tämä liittyy suoraan edellä käsiteltyyn hallituksen esitykseen, ja kyseessä on siis talousvaliokuntamietintö 13/2022. Esitys sisältää muutoksia kahteen lakiin eli säästöpankkilakiin ja lakiin hypoteekkiyhdistyksistä. Molempiin lakeihin ehdotetaan lisättäväksi sääntelyä, jonka nojalla kokoukseen on mahdollista osallistua käyttämällä tietoliikenneyhteyttä tai muuta teknistä apuvälinettä, sekä eräitä muita etäosallistumista helpottavia säännöksiä.

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

Talousvaliokunta puoltaa ehdotettua sääntelyä vähäisin muutoksin yksityiskohtaisissa perusteluissa kuvatulla tavalla. Viittaamme myöskin tässä mietinnössämme edellä esitettyyn ja hyväksytyyn mietintöön, siellä olleisiin punnintoihin, ja niitä täydentäen esitämme sitten tosiaan tämän esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa eräitä teknislousteisiksi luonnehdittavia muutoksia nyt ehdotettuun sääntelyyn.

Niin kuin edellä, myös tämäkin on yksimielinen. Päätösehdotus on, että eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen 67/2022 sisältyvät ensimmäisen ja toisen lakiehdotuksen. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 67/2022 vp sisältyvien 1. ja 2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kansallisesta vientilupaviranomaisesta

Hallituksen esitys HE 79/2022 vp
Valiokunnan mietintö UaVM 8/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 79/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain 5 §:n muuttamisesta ja 5 b §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 85/2022 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 14/2022 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin asian kiireellisyyden vuoksi pöydälle seuraavaan, tänään 16.6.2022 pidettävään täysistuntoon.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kuljetusyriyten määräaikaisesta polttoainetueta

Hallituksen esitys HE 92/2022 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 15/2022 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin asian kiireellisyyden vuoksi pöydälle seuraavaan, tänään 16.6.2022 pidettävään täysistuntoon.

Pöytäkirja PTK 74/2022 vp

11. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään torstaina 16.6.2022 klo 20.05. Täysistunto lopetettiin klo 19.54.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola